

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra primární pedagogiky

Diplomová práce

Lenka Kučerová

Využití regionálních prvků v mikroregionu Konicko
Návrh projektu ke DNI ZEMĚ

Olomouc 2012

vedoucí práce: PhDr. Vlasta Hrdličková, Ph. D.

Poděkování

Touto cestou děkuji vedoucí diplomové práce paní PhDr. Vlastě Hrdličkové, Ph.D. za odborné i metodické vedení, věcné rady a připomínky, které mi pomohly při zpracování diplomové práce. Děkuji také rodině za velkou podporu a trpělivost po celou dobu studia, hlavně pak při tvorbě diplomové práce.

Prohlášení

Prohlašuji,

že jsem předloženou diplomovou práci vypracovala zcela samostatně a veškerou použitou literaturu a další podkladové materiály, které jsem použila, uvádím v seznamu literatury.

V Konici 5.3.2012

Lenka Kučerová

Obsah

Úvod.....	7
I TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 Změny ve vzdělávání v ČR na počátku 21. století	10
1.1 Vzdělávací program Obecná škola.....	10
1.2 Vzdělávací program Základní škola	11
1.3 Vzdělávací program Národní škola	11
1.4 Alternativní školy	12
1.5 Národní program rozvoje vzdělávání.....	12
1.6 Kurikulární reforma.....	13
1.7 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.....	14
1.7.1 Průřezová témata.....	16
1.7.2 Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět	16
1.7.2.1 Rozdělení oblasti do tematických okruhů	17
1.8 Školní vzdělávací program	20
2 Odraz regionálního principu ve vzdělávání.....	22
2.1 Rámcový vzdělávací program a regionální princip	23
2.2 Regionální princip a průřezová témata.....	24
3 Charakteristika mikroregionu Konicko	26
3.1 Geografické podmínky mikroregionu Konicko a města Konice	27
3.2 Přírodní podmínky mikroregionu Konicko a města Konice.....	27
3.2.1 Klimatické podmínky	27
3.2.2 Rostlinstvo a živočišstvo	28
3.2.3 Vodstvo	29
3.2.4 Kopce a lesní plochy	31
3.2.5 Nerostné bohatství.....	32
3.2.6 Ochrana životního prostředí v mikroregionu Konicko.....	33
3.3 Město Konice	36
3.3.1 Vznik a vývoj města Konice	36
3.3.2 Symboly Města	38
3.3.3 Školství	40
3.3.4 Kultura	44
3.3.5 Stavební památky	45
3.3.6 Ochrana životního prostředí v Konici	53
II PRAKTICKÁ ČÁST	54
4 Pedagogický výzkum	55
4.1 Cíl výzkumu	55

4.2	<i>Stanovení hypotéz</i>	55
4.3	<i>Charakteristika používaných metod</i>	56
4.4	<i>Rozbor výsledků výzkumu</i>	57
4.4.1	Pohlaví respondentů	57
4.4.2	Umístění školy v rámci regionálního školství	57
4.4.3	Typ školy, ve které respondenti učí.....	58
4.4.4	Délka pedagogické praxe respondentů.....	59
4.4.5	Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů.....	60
4.4.6	Realizace projektů Den Země na školách mikroregionu Konicko.....	60
4.4.7	Podílíte se na realizaci projektu Vy osobně?.....	61
4.4.8	Rozdílnost projektů pro jednotlivé ročníky 1. stupně ZŠ.....	62
4.4.9	Společné projekty pro 1. stupeň ZŠ.....	63
4.4.10	Spolupráce s jinými organizacemi	64
4.4.11	Témata projektů ke Dni Země	64
4.4.12	Výstup z projektu.....	65
4.4.13	Z jaké činnosti žáci výstup zpracovávají	65
4.4.14	Zapojení rodičů do projektů	66
4.5	<i>Shrnutí výsledků výzkumu</i>	67
5	Návrh projektu Den Země – Putování s Lesníčkem	69
5.1	<i>Charakteristika navrhovaného projektu</i>	69
5.2	<i>Vlastní realizace projektu</i>	71
5.2.1	Úvod – Seznámení s plánem dne	71
5.2.2	Zpěv písně k tématu – Hajný je lesa pán	73
5.2.3	Kresba přírodnin.....	74
5.2.4	Příprava na vycházku – rozdělení žáků do skupin	76
5.2.5	Přírodovědná vycházka	77
5.2.5.1	Vytvoření pasti na drobné živočichy.....	78
5.2.5.2	Poznávání přírodnin.....	79
5.2.5.3	Dramatické ztvárnění života rostlin.....	80
5.2.5.4	Otisk kůry stromů	81
5.2.5.5	Pozorování ptáků	82
5.2.5.6	Procvičování znalosti o lese formou hry v anglickém jazyce	86
5.2.5.7	Odlévání stop lesních živočichů	86
5.2.5.8	Třídění předmětů z různých materiálů	88
5.2.5.9	Pozorování drobných živočichů	89
5.2.5.10	Hra zvířátka ve tmě.....	90
5.2.6	Výroba vlastního lesa	92
5.2.6.1	Porovnání nových poznatků o lese s původními znalostmi	92

Závěr	94
Seznam použité literatury	96
Seznam příloh.....	98
Anotace.....	115

Úvod

Ve své diplomové práci se zaměřuji na využití regionálních prvků v mikroregionu Konicko a návrhu projektu Den Země. Mikroregion Konicko jsem si vybrala proto, že je mým rodným krajem a stále domovem. V tomto regionu bych také chtěla realizovat učitelskou praxi.

Teoretická část diplomové práce je věnována stručnému přehledu a změnám ve vzdělávání v 21. století. Dále jsem se snažila charakterizovat mikroregion Konicko z hlediska geografických podmínek, přírodních podmínek, kulturních a stavebních památek, ochrany životního prostředí v regionu, konkrétně v městě Konici. Tímto přehledem jsem si utříbila poznatky o svém regionu, které ve své učitelské praxi určitě využiji. Diplomová práce může sloužit také začínajícím učitelům, kteří se přistěhovali z jiné části republiky a těchto poznatků mohou využívat ve výuce.

V praktické části se věnuji výzkumu, jehož cílem bylo zjistit, jakým způsobem probíhá organizace oslav Dne Země v mikroregionu Konicko. Zda školy tohoto regionu organizují vlastní projekty, nebo zda využívají nabídek některých ekologických organizací při tvorbě projektu. Zaměřuji se zejména na rozdíl v organizování projektů v plně organizovaných školách a ve školách malotřídních.

Dále se v praktické části věnuji návrhu projektu ke Dni Země v mikroregionu. Myslím si, že by měly být děti vedeny již od útlého věku k úctě ke svému rodnému kraji, k přírodě, ke svému okolí. Tento projekt se snaží především činnostním učením vzbudit v dětech zájem o přírodu, o rodný kraj a ukázat jim, že i oni sami mohou přírodě něco přinést. I když je 22. duben již čtvrt století zařazen mezi světové, mezinárodní svátky, myslím si, že mnoho z nás tento svátek podceňuje, nebo si bohužel ani nevšiml, že nějaký takový svátek existuje. Je smutné, že např. svátek sv. Valentýn je celosvětově znám a slaví ho mnoho lidí, naproti tomu Den Země je svátkem nedoceneným. Bohužel je stále mnoho lidí na světě, kteří si ho neváží. Svým bezohledným chováním ničí krásnou přírodu, jíž jsme součástí. Den Země není svátkem v pravém slova smyslu. Jedná se spíše o jakési připomenutí, že se ke svému okolí máme chovat lépe a že my sami, byť jen nepatrnou měrou můžeme ke zlepšení životního prostředí výrazně přispět. Je důležité si uvědomit, že velkou míru zodpovědnosti za stav životního prostředí mají především dospělí, ti jsou pro své děti vzorem. Proto by se měli zamyslet nad svým jednáním, když přikládají do kotle pneumatiky, nebo ve snaze ušetřit za vývoz žumpy pouští splašky trativodem do potoka. Myslím si, že děti mohou být již od malička vedeni k šetrnému chování k přírodě a mělo by pro ně být samozřejmostí. Tak jako

učíme děti základním hygienickým návykům – umýt si ruce po použití toalety, před jídlem atd., tak je třeba děti učit zásadám chování k přírodě. Z počátku budou mít sice pouze mechanicky naučenou činnost, postupem času však dojdou k poznání ve všech souvislostech. Škola je samozřejmě další složkou, která jim v pochopení globálních souvislostí pomůže. Žáky s problémy naší planety seznámí, diskutuje s nimi a učí je správnému chování se k přírodě.

V mém projektu „*Putování s Lesníčkem*“ se snažím žáky zábavnou formou zaujmout při poznávání okolní krajiny a motivovat je k ochraně životního prostředí. Jsou zde metodicky rozpracovány aktivity k rozvoji poznatků o společenství lesa a ochraně životního prostředí.

V závěru své práce přikládám seznam použité literatury a pramenů, ze které jsem čerpala.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 Změny ve vzdělávání v ČR na počátku 21. století

Vzdělávání v našich školách prošlo složitým vývojem. Současně s politickými a ekonomickými změnami, které celá česká společnost prodělávala, došlo po roce 1989 ke změně i v českém školství. V oblasti základního vzdělávání se změny dotkly povinné školní docházky, která byla stanovena na 9 let.

Východiskem reformy byla především skutečnost, že základní normativní dokumenty, učební a studijní plány a z nich vycházející učební osnovy omezovaly pedagogické inovace, pestrost při výuce, možnost individuálně přistupovat k žákům a také tvořivost pedagogů.

Postupně od roku 1993 byly v českém školství realizovány programy Obecná škola, Základní škola a Národní škola. Programy přinesly zcela nové pojetí jednotlivých vyučovacích předmětů v primární škole. Všechny vzdělávací programy vycházely ze Standardu základního vzdělávání a měly srovnatelné výstupy na konci prvního stupně ZŠ. Každý program měl svůj charakteristický přístup k žákovi. Současně začaly do českého školství pronikat i alternativní školy, např. škola M. Montessori, Česká škola waldorfského typu, Daltonova škola, Začít spolu aj. Tyto školy používají odlišné osnovy, které musí schválit Ministerstvo školství.

1.1 Vzdělávací program Obecná škola

Tento program, který vešel v platnost v roce 1993, vychází z požadavků vyplývajících z pedagogicko-psychologických zásad vzdělávání žáků mladšího školního věku. „*Prvním úkolem, který má obecná škola naplňovat, je převést dítě pomocí hry, která už je systematická a má svá pravidla, od těkavé hravosti k práci.*“ (Vzdělávací program Obecná škola, září 2006, s. 16)

Obecná škola se snaží o vytváření sociogenních vlastností dětí, které jim umožní rozvinout jejich vlohy, najít jejich místo ve společnosti, soužití v občanské společnosti.

Dalším úkolem obecné školy je ukázat dětem ucelený obraz světa a nastínit cestu k pochopení základních vztahů v něm. K tomuto pochopení významně přispívá smyslová zkušenost, proto zde hraje důležitou roli výtvarná, hudební, tělesná a dramatická výchova, ale i čtené a vyprávěné příběhy, do kterých se dítě vžívá a získává tím mnoho zkušeností. Po stránce organizační je obecná pětiletá škola členěna do tří fází a to na 1. a 2. ročník, 3. ročník, a 4. a 5. ročník. První fáze slouží k tomu, aby dítě poznalo prostředí školy, získalo základní návyky a začlenilo se do společnosti třídy. Třetí ročník rozvíjí vývoj žáka a současně slouží

jako třída diagnostická. Zjišťuje, zda a do jaké míry jsou žáci schopni osvojit si potřebné minimum znalostí. V obou fázích je vhodné, aby žáky vedl jeden učitel. Třetí fáze je fází vývojovou. Jsou zde kladeny větší nároky na stránku obsahovou a kvalitu výuky. Proto se zde nabízí, aby v některých předmětech vyučovali různí učitelé. Výjimečně nadaným jedincům je umožněno pátý ročník přeskočit. Za důležité program považuje také spolupráci rodiny a školy.

1.2 Vzdělávací program Základní škola

Vzdělávací program Základní škola schválilo MŠMT ČR v dubnu 1996. Od 1. 9. 1996 podle něj mohly školy začít dle zákona vzdělávat.

„Vzdělávací program Základní škola usiluje o to, aby žáci v průběhu devítileté školní docházky získali kvalitní základy moderního všeobecného vzdělání.“ (Vzdělávací program Základní škola, duben 1996, s. 12)

Program zdůrazňuje důležitost pevného osvojení si poznatků a propojení těchto získaných znalostí s praktickým využitím při řešení úkolů i běžných životních situací. Vzdělávací program přináší změny v obsahu vzdělávání zejména v oblasti mravní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu a k ochraně životního prostředí.

Za hlavní dva cíle si klade rozvíjet dovednosti a kompetence nejen v oblasti poznávací ale i hodnotové, které vedou k formování osobnostních rysů a mravních vlastností žáka. Hojně využívá činnostního vyučování, jímž učí žáky samostatně se projevovat, získávat nové vědomosti vlastní činností, řešit úkoly, provádět jednoduché demonstrace, diskutovat, argumentovat a vyvozovat závěry. Tím žáky vede k odpovědnému a rozhodnému jednání. Svým pojetím a způsobem zpracování je program sestaven tak, že si školy mohou dotvářet jeho podobu dle svých záměrů a podmínek a přitom vycházet z přání rodičů a současně potřeb a zájmů žáka.

1.3 Vzdělávací program Národní škola

Tento program vychází z národní filosofie výchovy a českých tradic dvacátého století, přitom však využívá zkušeností z jiných zemí.

„Projekt si klade za cíl být školou pro děti, školou zaměřenou na úspěch, školou, která zahájí vzdělávací dráhu dítěte a položí základy pro život svobodného člověka.“ (Vzdělávací program Národní škola, 1997, s. 4).

Východiskem je multikulturní výchova, která v dětech utužuje hrdost k vlastnímu národu a přitom děti učí tolerovat příslušníky jiných ras, vnímat jejich potřeby, kulturu, snažit se o vzájemné soužití. Národní škola respektuje období dětství jako plnohodnotné období života. Za velmi účelné při rozvoji dítěte chápe soužití v přirozené skupině jedinců s různými vlastnostmi, vlohami, včetně dětí s různými typy postižení. Výchova a vzdělávání je zde vedeno k praktickému životu. Žákům poskytuje globální pohled na svět, využívá často projektového vyučování, činnostního učení a integrace předmětů. V programu je zařazena i výchova ke zdraví a tzv. nadstavbové předměty, které umožňují žáky diferencovat podle zájmů a schopností, rozvoj schopností talentovaných žáků nebo nabízí zvýšenou individuální pomoc handicapovaným žákům.

1.4 Alternativní školy

V českém školství nechybějí ani alternativní školy, které aplikují moderní pedagogické teorie, např. škola Montessori, Waldorf, Dalton aj. Tyto školy jsou někdy také nazývány školy hrou. Počátky alternativních škol ve světě mapujeme od začátku 20. století, u nás byly využívány Daltonské postupy ve 30. letech 20. století v řadě Zlínských škol a škola Příhodova. Po dlouhé odmlce začínají alternativní školy postupně od roku 1990, přičemž první vzdělávací program byl schválen v roce 1996 a to škola Waldorfského typu. Metody, které školy používají se snaží o přiblížení učiva formou hry, diskuse, problémových úkolů a podobně. Stejně jako na jiných školách, se i zde plní rámcový vzdělávací program. U nás existuje několik typů alternativních škol, často se však u nich vyskytují podobné znaky a těmi jsou především neudusit v dětech přirozenou touhu po poznání nové věci, snaha zapojit co nejaktivněji dítě do výuky, rozvoj komunikace, spolupráce s rodinou, pěstovat v dětech odpovědnost, samostatně se rozhodovat, vyučování probíhá bez zvonění a přesně stanovených vyučovacích hodin. (www.alternativniskoly.cz)

1.5 Národní program rozvoje vzdělávání

Na konci 90. let vyvolaly řadu diskusí usilovné snahy odborníků o další reformy. Na základě usnesení vlády České republiky vznikl 7. dubna 1999 nový dokument „Národní program rozvoje vzdělávání v České republice“, tzv. „Bílá kniha“.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se touto koncepcí přihlásilo k zásadě, že rozvoj školství se má vyvozovat z obecně přijatého rámce vzdělávací politiky.

„Česká bílá kniha je pojata jako systémový projekt, formulující myšlenková východiska, obecné záměry a rozvojové programy, které mají být směrodatné pro vývoj vzdělávací soustavy ve střednědobém horizontu.“ (Národní program rozvoje vzdělávání 2001, s.7)

Bílá kniha je otevřený dokument, který je třeba v souladu se sociálními změnami pravidelně kontrolovat, doplňovat a obnovovat. *„Dokument vznikl na základě analýz a hodnocení českého školství uskutečněných v posledních pěti letech domácími i zahraničními odborníky.“* (Národní program rozvoje vzdělávání 2001, s. 7)

Ke stanovení záměrů a doporučení obsažených v dokumentech byla vyhlášena veřejná diskuse „Výzva pro deset milionů“, v níž se vyjadřovali sociální partneři, pracovníci školské správy, pedagogičtí pracovníci, představitelé občanských sdružení zabývající se otázkami výchovy a vzdělávání. *„Konečná podoba Národního programu rozvoje vzdělávání byla po zpracování připomínek projednána a jednomyslně schválena na zasedání vlády české republiky 7. února 2001.“* (Národní program rozvoje vzdělávání 2001, s.7)

V programu je uvedeno, že se vzdělávání nevztahuje pouze k vědění a získávání rozumových schopností, ale jde v něm především o to, aby si jedinec osvojil základní morální a estetické hodnoty, vztah k ostatním lidem, začlenil se do společnosti, uplatnil v měnících se podmínkách zaměstnanosti a uplatnil se také na trhu práce. Vzdělávací soustava se tedy soustřeďuje na rozvoj lidské individuality, zprostředkování historicky vzniklé kultury společnosti, posilování soudržnosti společnosti, prostřednictvím výchovy k lidským právům a multikulturalitě, podpory demokracie a občanské společnosti, výchově k partnerství a solidaritě v evropské společnosti, zvyšování konkurenceschopnosti. V oblasti uchování kontinuity lidské společnosti a její kultury se hovoří o důležitosti výchovy k ochranně životního prostředí, kdy nejde pouze o zprostředkování poznatků, ale i o vytvoření vztahu k přírodě, utváření zdravého životního prostředí a odstranění chudoby v celosvětovém měřítku.

1.6 Kurikulární reforma

Dalším velice významným mezníkem v novodobé historii školství je takzvaná kurikulární či školská reforma, která byla zahájena v roce 2005. Odehrává se na úrovni změn cílů a obsahů ve vzdělávání. Hlavním cílem této reformy je rozvoj životních dovedností, které jsou pro dnešní svět klíčové – umět se učit, komunikovat, umět řešit problémy, umět spolupracovat s ostatními, nést za své jednání a chování odpovědnost atd. Základem musí být

příznivé prostředí pro vzdělávání a motivace k učení jako celoživotní nezbytnosti. V souladu s novými kurikulárními principy zformulovanými v Národním programu rozvoje vzdělávání v ČR v tzv. Bílé knize a zakotveny v zákoně č.561/200 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání byl do škol zaveden nový systém kurikulárních dokumentů pro vzdělávání žáků od 3. do 19 let. Kurikulární dokumenty jsou vytvářeny na dvou úrovních, státní a školní. Státní úroveň představují Národní program rozvoje vzdělávání a Rámcové vzdělávací programy (dále jen RVP). Národní program vzdělávání vymezuje počáteční vzdělávání jako celek. Rámcové vzdělávací programy vymezují závazné rámce vzdělávání pro jednotlivé etapy předškolního, základního a středního vzdělávání. Pojetí vzdělávání v RVP vede k naplnění kompetencí, což je soubor znalostí, dovedností, návyků, postojů, které žák využije v učení i v běžném životě a umožní tak žákům samostatně, efektivně a přiměřeným způsobem jednat v různých činnostech. Školní úroveň představují Školní vzdělávací programy (dále jen ŠVP), které si každá škola dle RVP zpracovává sama. Ředitelé základních škol byli s RVP seznamováni na setkání zástupců MŠMT, VÚP, ČŠI a ředitelů pilotních škol. Tvorba tohoto dokumentu byla doprovázena řadou projektů a pilotním ověřováním, v jejichž rámci si experimentální školy ověřovaly v praxi tvorbu školního vzdělávacího programu. Jejich zkušenosti se následně promítly do metodických materiálů. Rámcový vzdělávací program byl schválen v roce 2004. Od září 2007 se jedná o povinný dokument pro všechny ZŠ v ČR.

Hlavní rozdíl mezi klasickými osnovami a školním vzdělávacím programem je ve způsobu realizace, v přístupu k žákovi, jeho motivaci, příznivé atmosféře, v aktivním zapojení do výuky. Zatímco klasické osnovy byly stejné pro všechny školy v celé republice a jejich hlavním cílem bylo osvojení učiva a zhodnocení, do jaké míry ho žák zvládl, a zda je schopen ho reprodukovat, u ŠVP si každá škola tvoří vlastní plány tak, aby odpovídaly konkrétním podmínkám školy a je kladen důraz především na výsledky vzdělávání. Kurikulární reforma je podporována tvorbou metodických materiálů, byl vytvořen metodický portál (www.rvp.cz) a v rámci tohoto portálu vybudováno Konzultační centrum. Vzdělávací programy Obecná škola, Národní škola, a Základní škola již nejsou v platnosti. (www.msmt.cz)

1.7 Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání je státem stanovený a schválený dokument, který je pro všechny školy závazný. Nahrazuje Standard základního

vzdělávání a vymezuje cíle, výstupy, základní učivo vzdělávání a také podmínky pro tvorbu školních vzdělávacích programů.

Hlavním cílem vzdělávání podle RVP ZV je žáky vybavit souborem klíčových kompetencí na úroveň pro ně dosažitelnou a tím je připravit na další vzdělávání a zařazení do společnosti. V RVP je kladen důraz zejména na ty postupy ve výuce, které učí děti spolupracovat, podporují komunikační schopnosti, podněcují k tvořivému myšlení, logickému uvažování, vedou žáky k tomu, aby se chovali jako svébytné osobnosti, které se nebojí uplatňovat svá práva, být zodpovědný za své činy, plnit si své povinnosti. Klíčové kompetence se navzájem doplňují, prolínají se s jednotlivými učebními činnostmi vzdělávacích oblastí.

V kurikulu se hovoří o šesti kompetencích, které by měl žák získat na konci základního vzdělávání.

Za klíčové jsou považovány:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- kompetence komunikativní
- kompetence sociální a personální
- kompetence občanské
- kompetence pracovní

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání vymezuje devět **vzdělávacích oblastí**, které jsou tvořeny jedním vzdělávacím oborem, nebo více obsahově blízkými vzdělávacími obory:

- *„Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk)*
- *Matematika a její aplikace (Matematika a její aplikace)*
- *Informační a komunikační technologie (Informační a komunikační technologie)*
- *Člověk a jeho svět (Člověk a jeho svět)*
- *Člověk a společnost (Dějepis, Výchova k občanství)*
- *Člověk a příroda (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis)*
- *Umění a kultura (Hudební výchova, Výtvarná výchova)*
- *Člověk a zdraví (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova)*
- *Člověk a svět práce (Člověk a svět práce)“ (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, VÚP 2007, s. 18)“*

Z těchto oborů vzdělávacích oblastí může pak tvořivý učitel vybaven osobní i profesní kompetencí vytvářet s použitím vhodných metod a strategií funkční integrované předměty. Součástí RVP ZV jsou také *průřezová témata*.

1.7.1 Průřezová témata

Průřezová témata reprezentují v RVP ZV okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou velice významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Pomáhají rozvíjet osobnost žáka zejména v oblasti postojů a hodnot, jsou tedy důležitým formativním prvkem ve vzdělávání. Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka vidíme nejen v oblasti postojů a hodnot, ale také v oblasti vědomostí, dovedností a schopností.

Průřezová témata tvoří povinnou součást základního vzdělávání. Povinností školy je zařadit do vzdělávání na 1. i 2. stupni všechna průřezová témata uvedená v RVP ZV. Nemusí být ovšem zastoupena v každém ročníku. Je v kompetenci školy v jakém rozsahu a jakým způsobem všechny tematické okruhy nabídne. Při zařazení tematických okruhů průřezových témat vychází školy v ŠVP. Průřezová témata lze využít v podobě samostatných předmětů, projektů, seminářů či kurzů, nebo jako integrální součást vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu. Aby průřezová témata plnila svůj účel, je podmínkou jejich propojenost se vzdělávacím obsahem konkrétních vyučovacích předmětů a s obsahem dalších činností žáků realizovaných ve škole i mimo školu.

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

- *„Osobnostní a sociální výchova*
- *Výchova demokratického občana*
- *Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech*
- *Multikulturní výchova*
- *Environmentální výchova*
- *Mediální výchova.*“(Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, VÚP 2007, s.90)

1.7.2 Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět

Dále představím pouze vzdělávací oblast *Člověk a jeho svět*, která nabízí využití regionálních prvků.

Oblast „Člověk a jeho svět“ je jedinou ze vzdělávacích oblastí RVP ZV, která je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Jedná se o integrovanou oblast, která propojuje učivo o společnosti s učením o živé a neživé přírodě a s výchovou ke zdraví. Díky tomu si žáci vytváří prvotní ucelený obraz světa a ujasňují si základní vztahy v něm. Základem pro pochopení těchto souvislostí je vlastní zkušenost a prožitek žáků, který vychází z konkrétních nebo modelových situací. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem může být velkou pomocí žákům i ve zvládnání nové životní situace školáků, při hledání jejich postavení mezi vrstevníky a přivykání si na školní režim. (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, VÚP 2007)

1.7.2.1 Rozdělení oblastí do tematických okruhů

Oblast člověk a jeho svět je rozdělena do pěti tematických okruhů:

- *„Místo, kde žijeme*
- *Lidé kolem nás*
- *Lidé a čas*
- *Rozmanitost přírody*
- *Člověk a jeho zdrav*" (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, VÚP 2007, s.37)

V ŠVP je možné tyto okruhy propojovat, vytvářet různé varianty vyučovacích předmětů. Očekávané výstupy se pak musí shodovat v prvním a druhém období prvního stupně ZŠ.)

Tematický okruh „Místo, kde žijeme“

V tomto tematické okruhu se žáci učí přímou zkušeností na základě poznávání svého rodného kraje, vztahů a souvislostí v něm, pochopit organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. K pochopení souvislostí jim napomáhá hlavně vlastní aktivita, přímá zkušenost, díky které se učí hledat nové a zajímavé věci, bezpečně se v tomto světě pohybovat, poznávat regionální skutečnosti. Důležitost je přikládána dopravní výchově. Za použití vhodných metod, různých činností a úkolů by měl být v žácích probuzen kladný vztah k místu jejich bydliště a postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

Do tohoto okruhu je zařazeno učivo:

- *„domov*
- *škola*
- *obec, město, místní krajina*
- *okolní krajina*
- *regiony ČR*
- *naše vlast*
- *Evropa a svět*
- *mapy obecně zeměpisné a tematické*“ (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, VÚP 2007, s. 39)

Tematický okruh „Lidé kolem nás“

Tento tematický okruh si klade za cíl zejména učit žáky ke spolupráci, toleranci, rovnosti mezi muži a ženami, učí je chápat rozdíl mezi jednotlivci. Žáci si zde postupně upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam vzájemné pomoci a spolupráce, učí úctě k ostatním lidem. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost i svět, tedy i globální problémy. Celý tento okruh tak vede k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

Do učiva jsou zařazena témata:

- *„rodina*
- *soužití lidí*
- *chování lidí*
- *právo a spravedlnost*
- *vlastnictví*
- *kultura*
- *základní globální problémy*. (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, VÚP 2007, s. 40)

Tematický okruh „Lidé a čas“

Tematický okruh „Lidé a čas“ žákům nabízí pohled do historie, žáci se zde učí orientovat se v dějích a čase. Poznávají časovou posloupnost věcí a dějů, poznávají, jak postup událostí v čase tvoří historii, jak a proč se čas měří. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. Východiskem je přiblížení nejznámějších události

v rodině, obci a regionu a dále se postupuje k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Hlavním cílem tematického okruhu je vzbudit u žáků zájem o minulost, kulturní bohatství regionu i celé země. Proto žáky učí samostatně vyhledávat a získávat informace především od členů své rodiny a lidí z blízkého okolí, aby mohli společně navštěvovat regionální památky, muzea, veřejné knihovny aj.

V přehledu učiva najdeme tato témata:

- *„orientace v čase a časový řád*
- *současnost a minulost v našem životě*
- *regionální památky*
- *báje, mýty a pověsti“* (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, VÚP 2007, s.41)

Tematický okruh „Rozmanitost přírody“

V tematickém okruhu „Rozmanitost přírody“ se žáci učí vnímat a poznávat Zemi jako součást sluneční soustavy. Poznávají rozmanitost přírody, proměny živé a neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby pochopili, že Země a život tvoří celek, jsou ve vzájemné symbióze a že lidské činy mohou výrazně ovlivnit ráz přírody, narušit její rovnováhu a trvale ji poškodit. K pochopení těchto souvislostí jim pomáhají praktické činnosti, kdy se sami přesvědčí o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svoje pozorování a záznamy, sledovat, jak lidská činnost rázně zasahuje do přírody, snažit se hledat možnosti, jak by i ve svém věku mohli přispět k ochraně životního prostředí a zlepšení životního prostředí.

Probírané učivo v tomto okruhu:

- *„látky a jejich vlastnosti*
- *voda a vzduch*
- *nerosty a horniny, půda*
- *vesmír a země*
- *rostliny, houby, živočichové*
- *životní podmínky*
- *rovnováha v přírodě*
- *ohleduplné chování v přírodě a ochrana přírody“*(Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, VÚP 2007, s. 41)

Tematický okruh „Člověk a jeho zdraví“

Tento tematický okruh je zaměřen především na to, aby žák poznal zejména sám sebe a to, jaké biologické změny v jeho těle nastávají a byl na ně připraven. Zjišťuje, co vše je pro jeho zdravý vývoj důležité a čím vším může svůj růst a vývoj ovlivnit. Tematický okruh učí děti jak správně dodržovat denní režim, zásady hygieny a správné výživy. Žák zde získává přehled o prevenci, o nemocech, se kterými se mohou setkat, o první pomoci a bezpečném chování v různých životních situacích. Žáci si uvědomují, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka, že je třeba se k němu chovat s respektem a svým vlastním chováním jej může utužovat, či podlomit. Dochází k poznání, že každý člověk má odpovědnost za své zdraví a bezpečnost a svým chováním můžou ovlivnit i zdraví jiných lidí. K tomuto jim pomáhají zejména názorné pomůcky, hry na určené role, při kterých řeší modelové situace a pozorování názorných pomůcek.

Probírané učivo v tomto okruhu:

- *„lidské tělo*
- *partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy*
- *péče o zdraví, zdravá výživa*
- *návykové látky a zdraví*
- *osobní bezpečí*
- *situace hromadného ohrožení.*“(Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, VÚP 2007, 42)

1.8 Školní vzdělávací program

Školní vzdělávací program je povinný pedagogický dokument. Jedná se o vlastní plán – projekt výchovně vzdělávací práce každé školy. ŠVP vychází z RVP ZV, který poskytuje rámcová pravidla pro vzdělávání dětí školního věku. RVP vyjadřuje optimální představu o institucionálním vzdělávání dětí školního věku. Není to program, podle kterého by se dalo učit, ale program, ze kterého vychází školy při vlastní tvorbě ŠVP. Školní vzdělávací program je program, který si škola sama stanoví a na jehož základě bude konkrétní škola fungovat a kterým se budou její pedagogové ve vzdělávacím procesu řídit. ŠVP vyjadřuje konkrétní reálnou představu o naplnění požadavků RVP ZV v daných podmínkách realizovatelnou, tzn. odpovídající konkrétním podmínkám školy, představám dětí a jejich rodičů. Pedagogové mají možnost si zvolit různé vzdělávací cesty i prostředky (obsah, metody, formy aj.) jak požadavky RVP ZV naplní. Dle školského zákona je za vytvoření školního vzdělávacího

programu odpovědný ředitel školy, ten musí také tento veřejný dokument zpřístupnit nejen České školní inspekci, ale také odborné i laické veřejnosti. ŠVP je třeba zveřejnit na přístupném místě, tak, aby bylo možno do něho nahlížet, eventuelně pořizovat opisy, výpisy atd.

2 Odraz regionálního principu ve vzdělávání

V rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání, ve vzdělávací oblasti „Člověk a jeho svět“ je společně s činnostním a integračním pojetím kladen velký důraz na uplatňování regionálních prvků, tzv. *regionální princip*.

Prostřednictvím regionálních prvků se žáci seznamují se svým bydlištěm, rodným krajem, nejbližším okolím, historií, kulturou a životním prostředím. Regionální prvky hrají významnou roli názorného materiálu. Ve škole je můžeme využít ve všech fázích výuky. Regionální prvky jsou také výborným výchovným prostředkem. Lásky k vlasti a k vlastenectví může vyrůstat pouze z poznání národa, jeho kultury a místa ve světě, primárně z nejbližšího okolí.

„Základní cesta k této výchově začíná nejpřirozeněji u rodiny, u rodné obce, u rodného kraje. Vede od poznání domova k poznání vlasti a světa, k vědomí přináležitosti k jistému společenství“. (Fabiánková, 1996, s. 24)

Významnou roli při seznamování se s okolím svého bydliště hraje kromě rodiny bezpochyby učitel. Regionální příprava učitele by měla být samozřejmou součástí přípravy učitele na vyučování. Každý učitel by se měl podrobně seznámit s místem svého působiště. Prostřednictvím regionálních prvků se děti blíže seznamují se svým okolím, bydlištěm, místem kde se narodily, pěstují si kladný vztah k okolní přírodě a životnímu prostředí. Děti jsou dále seznamovány s historií, s významnými budovami regionu, s kulturním bohatstvím. Myslím si, že je důležité, aby děti poznávaly svůj rodný kraj rády. Je na kompetencích učitele, aby uměl použít vhodné prostředky a metody tak, aby dětem usnadnil cestu k poznání, aby je uměl vhodně motivovat, vzbudil v nich touhu po poznání svého rodného kraje a naučil děti získávat informace a účelně je zpracovávat. Regionální prvky jsou využívány také ve vztahu s ostatními předměty. Navzájem se prolínají. Jednak jsou dobrým motivačním prvkem pro ostatní předměty, na druhou stranu se poznatků získaných v ostatních předmětech využívá pro regionální tematiku. *„Při promyšleném pojetí předmětu s regionálním tématem lze velmi dobře využít charakter učiva umožňující vytváření integrovaných bloků jednotlivých témat s ostatními vyučovacími předměty.“* (Fabiánková, 1996, s. 24)

2.1 Rámcový vzdělávací program a regionální princip

V rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání se regionální princip prolíná všemi okruhy vzdělávací oblasti „Člověk a jeho svět“. V tematickém okruhu „**Místo, kde žijeme**“ můžeme regionálního principu *hojně využít*. Zde se žáci se na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm učí chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. K pochopení souvislostí jim napomáhá hlavně vlastní aktivita, tedy přírodovědné a vlastivědné vycházky, exkurze, návštěva muzeí, místních historických památek a veškerá přímá zkušenost, díky které se učí hledat nové a zajímavé věci, bezpečně se v tomto světě pohybovat a poznávat regionální skutečnosti. Za použití vhodných metod, zejména činnostního učení je v žácích probouzen kladný vztah k místu jejich bydliště a postupně rozvíjeno jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tomto okruhu se žáci učí orientovat se v jednoduchém plánu svého bydliště a školy, rozlišit možná nebezpečí v nejbližším okolí. Na konci 1. období jsou schopni začlenit svou obec či město do příslušného kraje či obslužného centra ČR, popsat změny v nejbližším okolí na základě předchozího pozorování. V 2. období se pak učí určit a vysvětlit polohu svého bydliště vzhledem ke krajině a státu, učí se určovat světové strany i podle mapy a podle nich se orientovat a bezpečně se pohybovat v přírodě nejen ve svém regionu. Žák je schopen určit rozdíl mezi náčrtem, plánem, rozeznává základní typy map, umí vyhledat jednoduché údaje o přírodních podmínkách svého regionu. Vyhledává zvláštnosti přírody typické pro daný region, osídlení, je schopen ostatním zprostředkovat zážitky z vlastních cest a porovnat přírodu v našich podmínkách s přírodou v jiných zemích.

Tematický okruh „**Lidé kolem nás**“ využívá regionálního principu zejména v oblasti kultury a globálních problémů. Žáci se zde učí poznávat jednotlivé příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků, poznávat různá povolání a pracovní činnosti. Poznávají podoby a projevy kultury, kulturní instituce v dané obci, městě, regionu, seznamují se s globálními problémy přírodního prostředí a s problémy s ochranou životního prostředí ve své obci, městě, regionu. Snaží se poukázat v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a podávají návrhy pro zlepšení životního prostředí.

Tematický okruh „**Lidé a čas**“ nabízí žákům pohled do historie. Učí je vnímat čas, časovou posloupnost dějů v běžném denním životě, učí rozlišovat děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti. Z hlediska regionálního principu je žák seznamován s rodáky obce, města, s významnými událostmi, které výrazně zasáhly vývoj města, historické budovy města, je seznamován s bájemi a pověstmi spjatými s místem, v němž žije. Je schopen porovnat dle

dosavadních zkušeností z rodiny změny v chodu domácnosti, změny ve způsobu života v minulosti a nyní v místě jemu prozatím nejznámějším a nejbližším. Žák se seznamuje s možností získávání informací prostřednictvím informačních zdrojů v dané obci, využívat místních knihoven, archivů, navštěvovat galerie pro pochopení minulosti a chápe důležitost znát historii regionu.

Tematický okruh „**Rozmanitost přírody**“ učí žáky poznávat rozmanitost živé a neživé přírody naší vlasti. Regionální princip je zde využíván v podobě přírodovědných vycházek v daném regionu, během kterých žák pozoruje, popíše a porovnává viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích. Na základě vlastní zkušenosti s přírodninami je schopen je rozlišovat podle nápadných určujících znaků a je schopen dle vlastní zkušenosti – vycházky určit, v jaké lokalitě se dané přírodniny vyskytují. Provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek a určuje vlastnosti těchto látek. Zkoumá základní společenstva ve známých lokalitách regionu, chápe vztahy mezi organismy, porovnává projevy života na jednotlivých organismech, třídí organismy do známých skupin. Získává podrobný přehled o výskytu rozmanitých druhů přírodnin v regionu.

Tematický okruh „**Člověk a jeho zdraví**“ učí žáka poznat především sám sebe, učí žáka zásady zdravého životního stylu. V oblasti regionálního principu učí žáka zejména bezpečnosti chování v silničním provozu na modelových situacích v obci, v místě školy. (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, VÚP, 2007)

2.2 Regionální princip a průřezová témata

V rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání je patrná vazba mezi průřezovými tématy a regionálním principem. Jelikož má učivo o přírodě, společnosti a vlasti vycházet z regionu – bydliště žáka a z jeho dosavadních zkušeností, okruhu zájmů a pohledu na svět, je patrné, že se celé oblasti průřezových témat dotýká také regionální princip. V některých tématech lze regionální princip uplatnit více, v jiných méně, platí však zásada vždy žáky seznámit s novým na základě známých zkušeností a nejlépe osobním prožitkem. Zařazením průřezových témat nepředpokládáme výrazné rozšíření učiva, průřezové téma spíše rozvíjí porozumění v širších souvislostech a rozvíjí osobnost v oblasti hodnot. Přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty. Průřezové téma „**Výchova demokratického občana**“ lze prostřednictvím regionálního principu naplňovat zejména v tématech zaměřených na vztah k domovu a vlasti, tedy primárně k okolí domova, města, regionu. V okruhu *Občanská společnost a škola* se žáci učí otevřenému partnerství

a demokratické atmosféře ve škole, v rámci regionálního principu jsou seznamování se spoluprací školy se správními orgány a institucemi ve městě, obci. Průřezové téma **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** využívá zkušenosti a poznatky žáků z běžného života i událostí v rodině, ve městě, v obci, v nejbližším okolí, v regionu. Pomáhá překonávat předsudky vzniklé z nedostatečného seznámení se s jinakostí a kulturní rozmanitostí.

Na základě využití regionálního principu a seznámení se s událostmi regionu si žák rozvíjí základní vědomosti, které využije při pochopení vlivu kulturních a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů. **Multikulturní výchova** je jedním z dalších průřezových témat, kde je regionální princip uplatňován. Toto téma poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických skupinách žijících v české a evropské společnosti. Žáci se primárně již na 1. stupni setkávají se spolužáky jiných etnik, z jiných sociokulturních skupin. Multikulturní výchova se dotýká vztahů mezi školou a rodinou, školou a místní komunitou, poznávání vlastního kulturního zakotvení. Regionální princip lze bezpochyby nejvíce využít v průřezovém tématu **Environmentální výchova**, která v maximální míře využívá přímých kontaktů žáků s okolním prostředím. Žák je seznamován s ekosystémy přímou zkušeností v místě bydliště, školy, pozorováním okolní přírody, pozorováním vlivu lidské společnosti na přírodu v regionu – výstavba budov, vliv lidského činitele na vodní hospodářství v daném regionu, poznává město, vesnici jako umělý ekosystém, jeho vztah k okolí.

Žáci jsou formou vycházek, exkurzí, besed seznamování se stavem životního prostředí v jejich obci, s vlivem průmyslu na životní prostředí, jsou seznamování s hospodařením s odpady v jejich obci, s využitím obnovitelných zdrojů v regionu a učí se sami ke svému okolí chovat v souladu s přírodou. Organizováním dlouhodobých programů zaměřených na ekologickou osvětu (Den Země, Den životního prostředí OSN, Den vody...) jsou žáci seznamování s vlivem lidských aktivit na ráz okolní krajiny. Vlastní zkušeností s některým z projektů se mohou zapojit k ochraně životního prostředí přímo ve své obci. Průřezové téma tak vede k odpovědnosti ve vztahu k ochraně přírody a přírodních zdrojů. V průřezovém tématu „**Mediální výchova**“ je regionální princip uplatňován především tím, že žákovi vytváří představu o roli médií v každodenním životě v dané lokalitě. Je seznamován s faktory ovlivňující média v daném regionu, způsoby financování médií, vlivu médií na každodenní život, společnost, politický, život. (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, VÚP, 2007)

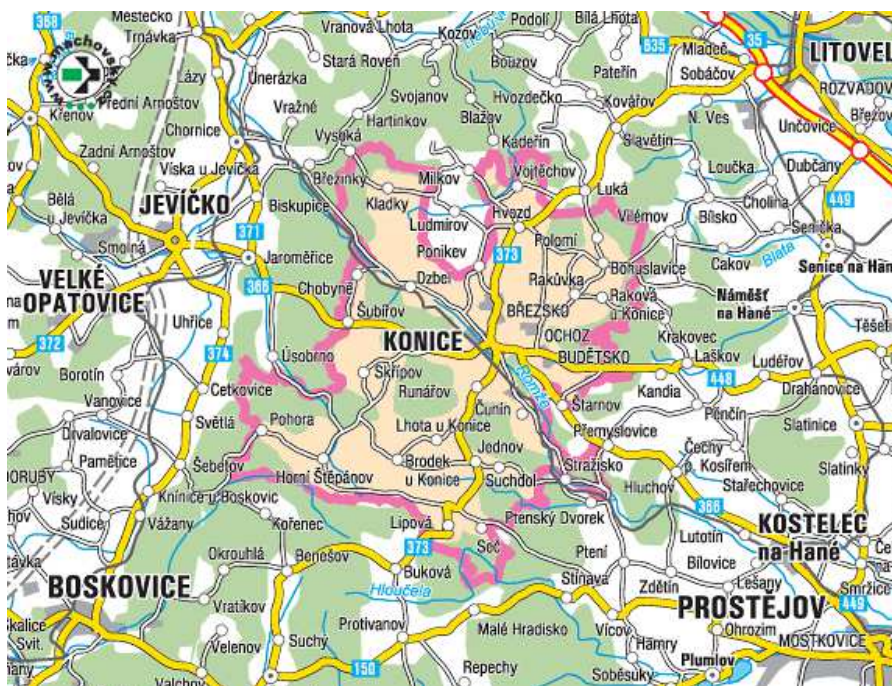
3 Charakteristika mikroregionu Konicko

V této kapitole se snažím podat ucelený obraz mikroregionu Konicko, z hlediska geografických podmínek ale i kulturního bohatství.

„Mikroregion Konicko leží v severozápadní části okresu Prostějov a sousedí s okresy Olomouc, Blansko a Svitavy. Jedná se o svazek obcí, které sdružují zájmy svých členů - jednotlivých obcí - v oblasti regionálního hospodářského, sociálního a kulturního rozvoje, včetně cestovního ruchu, ochrany přírodního a kulturního dědictví a zvyšování vzdělanosti. Centrem mikroregionu je město Konice, které má jako jediné v mikroregionu statut města. Celková rozloha mikroregionu Konicko je 178 km², celkový počet obyvatel se pohybuje okolo 11500“. (<http://www.mikroregionkonicko.cz>)

V regionu Konicka najdeme mnoho přírodních zajímavostí. Z poloviny je tvořen úrodnou rovinou Hané, z poloviny zvlněnou Drahanskou vrchovinou. Mikroregion Konicko vznikl a sdružuje 20 obcí: Bohuslavice, Brodek u Konice, Březsko, Budětsko, Dzbel, Horní Štěpánov, Hačky, Hvozd, Jesenec, Kladky, Konice, Lipová, Ochoz, Polomí, Raková u Konice, Rakůvka, Skřípov, Stražisko, Suchdol a Šubířov. Mikroregion Konicko vznikl v městě Konici jako dobrovolný svazek obcí. Jeho založení se datuje od 4. listopadu 1999, založení se účastnili starostové všech 20 členských obcí. (www.konice.cz)

Obrázek č. 1: - Hranice mikroregionu Konicko (<http://www.mikroregionkonicko.cz>)

3.1 Geografické podmínky mikroregionu Konicko a města Konice

Mikroregion Konicko leží na území zvaném Konická vrchovina. Ta je součástí Dražanské vrchoviny, která je dále tvořena Adamovskou vrchovinou a Moravským krasem. Konická vrchovina zaujímá severní a východní část území. Geologicky je budována jednotvárným souvrstvím mořského spodního karbonu tzv. kulmu, břidlicemi, drobami a v jižní části slepenci. Základní krajinné prvky tvoří zbytky zarovnaného a tlaky vyzvednutého povrchu, který sahá až do výšky 735 m.n.m. Tento nejvyšší vrchol zvaný Skalka je současně nejvyšším bodem Dražanské vrchoviny.

„Konice leží v jádře vrchoviny mezi sníženinou Malé Hané (Boskovické brázdy) a Hanou (Hornomoravským úvalem). Celé toto území protíná od severozápadu k jihovýchodu výrazné údolí, v jehož polovině je situovaná Konice. Ve skutečnosti jde ovšem o údolí dvě, rozdělená nevýrazným předělem ve vsi Dzbel (3,5 km severozápadně od Konice). K severozápadu odtéká říčka Nectava, která se pod Chornicí vlévá do Jevíčky (a ta do Třebůvky, pravobřežního přítoku Moravy).“ (Socioekonomická analýza území města Konice, GH Konsult o.p.s, 2006, s. 6)

V Konické vrchovině pramení mnoho vodních toků, např. Bílá voda, Sloupský potok, jejichž soutokem vzniká podzemní říčka Punkva, která je často vyhledávaná turisty. Dále můžeme navštívit jeskyně Sloupsko-šošůvské, jeskyni Císařskou, Balcarku a Kateřínskou.

3.2 Přírodní podmínky mikroregionu Konicko a města Konice

3.2.1 Klimatické podmínky

Kraj Konicka sahá od 274 m až do nadmořské výšky 676 m. Na jihozápadě převažují až čtvrtinu dní v roce silné větry vanoucí od západu a severozápadu, které přinášejí bohaté deště. Nejmrazivější větry vanou vždy od východu. Z hlediska klimatických podmínek se dle pozorovací stanice v Konici s nadmořskou výškou 450 m n.m. Konicko řadí do oblasti s mírným klima, což odpovídá kopcovitému terénu s průměrnou roční teplotou 7,4°C a množstvím atmosférických srážek 726-732 mm, přičemž maximum srážek je v červenci, minimum v měsíci březnu. Sněhová vrstva v zimě dosahuje obvykle 20-30 cm, maximálně 0,5 m. Již v dávných dobách dovedli naši předkové sílu větru dobře využívat. Za účelem mletí obilí byly stavěny větrné mlýny.

Dnes si můžeme poslední dochované větrné mlýny prohlédnout v Hačkách, Přemyslovcích a v Jednově. V obci Přemyslovice, ležící 8 km od Konice najdeme větrný mlýn holandského

typu z roku 1842, který naposledy mlel ještě v roce 1920. Původně byl dřevěný, po požáru zděný. Tento mlýn má jeden z nejzachovalejších interiérů na Hané. (Socioekonomická analýza území města Konice, GH Konsult o.p.s., 2006)

3.2.2 Rostlinstvo a živočišstvo

V hornatém Konicku, které oplývá množstvím strání, najdeme rozsáhlou květenu. Necelá jedna třetina povrchu je porostlá horskými jehličnatými lesy, v nichž převládá smrk. Nejdeme zde i další jehličnany: borovice, modřiny a jedle, z listnáčů buky, duby, břízy, javory, jívy, habry, osiky, jeřáby, jasany, olše, zřídka jilmy a lípy. Lesy jsou bohaté na maliny, borůvky, jahody a houby. Nejčastějším „úlovkem“ nejen zdejších houbařů jsou bedle, holubinky, suchohříby a václavky. Místní louky a stráně jsou posety voňavou trávou, mezi níž najdeme i lipnici, bojínek, psárku a někdy i srhu říznačku. Za shlédnutí jistě stojí i bohatá květena. Například v **Průchodnici** u Lumírova je možno spatřit sněženku podsněžník, kyčelnici cibulkonosnou, původní bukový porost, lýkovec obecný a jalovec. „V současné době je ve zdejších jeskyních zimoviště ohrožených druhů netopýrů a to netopýra velkého a večerního. Na skalách se daří vzácným druhům rostlin jako sleziníky, rozchodníky aj. V podrostu pod stromy se vyskytuje lilie zlatohlávek a několik druhů orchidejí.“ (<http://www.turistik.cz/kraje/olomoucky-kraj/okres-prostejov>)

U Zkamenělého zámku u **Vojtěchova a Javoříčka** je třeba k vidění jaterník, jalovec, střevisník pantoflíček, okrotice. Návštěvníci vrchu **Kozének u Dzbele** si určitě rádi prohlédnou již zmíněnou sasanku lesní, která je v tomto okrese ojedinělá a také jedovatá, ale třeba i modřenec chocholatý či upolín evropský.

U **Konice** se pak vyskytuje hořeček barvitý. Blízko obce **Ochoz**, kde vyvěrá kyselka s železito-alkalickou vodou, která je vhodná zejména při léčbě chudokrevnosti a poruchách zažívacího traktu pak najdeme v různých ročních obdobích rozmanitou květenu. Z jara sasanku hajní, podběl obecný, jaterník podléšku, či sedmikrásku chudobku. V létě řebříček obecný, kopretinu bílou, jitrocel kopinatý. V **Nectavském** údolí najdeme náprstník velkokvětý, upolín evropský, lýkovec jedovatý. U **Ponikve** a **Ludmírova – na Skalkách** najdeme: buk, kokořín vonný, orlíček planý, zvonek klubkatý, habr, okrotici bílou, prvosenku jarní, zvonek okrouhlostý, konvalinku vonnou, kruštík širokolistý a hlístník hnízdák. Jihovýchodně od Kladek – **U Nádrže** můžeme vidět vzácné mokřadní rostliny: srstnatec májový, vrbu rozmarýnolistou, upolín nejvyšší, bradáček vejčitý.

V překrásné přírodě najdeme mnoho drobných i větších živočichů. Jsou to: skokan hnědý, rak bahenní, skokan ostronosý, ještěrka obecná.

Mezi nejpočetnější savce vyskytující se na Konicku patří především drobní savci, jako jsou myši, zajíci, divocí králíci, syslové, křečci a ondatry. Z větších savců se častěji setkáváme se srncem, na *Kladecku a u Nectavy* s jelenem, všude s divokým prasetem, liškou, jezevcem a často se v blízkosti lidského obydlí objeví i kuna. Početnou skupinu živočichů tvoří ptactvo. Stálých ptačích druhů máme na Konicku asi 36. Nejpočetnější jsou: vrabci, sýkorky, pěnkavy, kosi a drozdi, bažanti a koroptve.

Z dravců můžeme spatřit: káně myšilov, poštolka, občas se objeví jestřáb, sýček a sova pálená. U Zkamenělého zámku hnízdí výr velký. Plazů je málo. U vody se můžeme setkat s užovkou, na slunných stráních se zmijí, na pasekách se objevují ještěrky a slepýši. Na vápencových stráních najdeme četné druhy měkkýšů.

Ze zemědělských plodin se na polích pěstují plodiny, které odolávají drsnějšímu podnebí a jimž vyhovují půdy s menším množstvím humusu a živin (hnědozemě a podzolované půdy). Mezi pěstované plodiny patří brambory, ječmen, žito, len, jetel, krmná řepa, oves, řepka olejka a kukuřice. V zahradách se daří odolnějším druhům jabloní a hrušní, švestkám, třešním a ořešákům, hojně se pěstuje angrešt a rybíz. (Naučná stezka Kladecko, 2004, www.mikroregionkonicko.cz, www.ospelov.eu)

3.2.3 Vodstvo

Celý povrch Konicka si můžeme pro větší názornost rozdělit na dvě části údolím říčky Romže, a to potoka Jesenky a potoka Nectavky. Toto údolí rozděluje Konicko na část vystupující pozvolna směrem na jihozápad k vesnici Brodku u Konice, kde dosahuje nejvyšší nadmořské výšky kopcem Babylonem (676 m.n.m.). Povrch je členěn téměř rovnoběžně *tekoucími potoky*: Konickým, Jíloveckým, Křemenským, Čunínským, Malenovským a nejdelším Brodeckým. Severovýchodní část tvoří náhorní roviny, které se strměji svažují do již jmenovaného údolí Romže, Jesenky a Nectavky.

Vody z této části Konické vrchoviny odvádějí jen poměrně krátké potoky, zvané většinou opět podle obcí, ze kterých tečou, nebo kterými protékají: Březský, Ladínský, Konický od Cihelny, Růžovský, Ludmírovský, Ponikevský, Kladecký, Blážovský, Přemyslovský, Pilavka, Klužínský, Ochozský, Budětský, Rakovský, Bukovský, Polomský, Hačkovský. Nejznámější z nich je potok Špraněk.

Již od nepaměti byly v krajině zakládány lidmi rybníky především k chovu ryb. Slouží také jako hnízdiště vodního ptactva a jsou i důležitou zastávkou tažných ptáků. Některé časem zanikly (např. panský rybník před konickým zámekem), jiné zůstaly. Mezi největší rybníky položené právě v **údolí Romže** patří: Podladínský, Nohávka, Kamenný, Jílovecký, Hrázný, Stražický, na Březském potoce pod Březským vrchem dva rybníčky, na Konickém pod Vyšehradem jeden rybník, přímo ve Březáku byl vybudován v roce 1975 nový rybník jako část obecní kanalizace. Známy především svou pověstí je **rybník Slámova louže** (obr. č.2) ležící u obce Šubířov.

Obrázek č.2: Rybník Slámova louže (www.fotomapy.cz)

Kdysi měl své rybníky i potok Nectavka pod Dzbelem a u Hyrtova mlýna. Z důvodu ochrany před povodněmi byla vybudována malá přehradní nádrž u Kladek. Jako zásobárna vody pro vodní mlýny nebo jako zdroj vody v případě požáru byly kdysi zbudovány malé rybníčky a nádrže. Dnes bohužel najdeme po těchto nádržích pouze zbytky starých hrází a zbytky náhonů k mlýnům. Ryby, které se dosud v rybnících chovají, jsou například naše největší kaprovitá ryba, všežravý kapr obecný, dále lín, který nepohrdne larvami hmyzu a pstruh obecný, který přijímá potravu převážně v podobě zooplanktonu.

3.2.4 Kopce a lesní plochy

Konická vrchovina se vyznačuje četností vrchů a kopců. Necelá jedna třetina povrchu hornatého Konicka je porostlá horskými jehličnatými lesy. Větší zalesněné plochy dostaly svoje jména buď podle majitelů, tvaru povrchu, či podle převládajícího lesního porostu. Nejenom s žáky základní školy v **Kladkách** se tedy můžeme vydat na vycházku po okolí, kde navštívíme lesy s názvy jako je V končinách, Boří, Dlouhá, Rabkovice, Průchodnice, Příhon, Stráň, Proklest, Doubí. V této přírodní lokalitě krasového původu se skalními hřebeny a hlubokými zalesněnými údolími nejdeme nejvyšší vrch zvaný Dolce (596m n. n.m.) . Žáci malotřídní školy ve **Hvozdě** jistě někdy byli v blízkém Savojském lese, v lese zvaném Černice a Spálená Manda. Zde najdeme nejvyšší kopce Stráž (525 m.n.m) a Na skalkách (564 m.n.m.). Žáci ZŠ **Konice** si pak můžou v přírodovědné

vycházce prohlédnout mechy, houby, kapradiny, plavuně, přesličky, byliny, keře, ale i vysoké jehličnaté a listnaté stromy v lesích s názvy Hliněná, Zvoník, Švábensko, Březina, Bukovina, Loupežník, Nízký les, Bahna, Hrubý hrad, Jaborník. V blízkém okolí Konice se můžeme kochat krásnou přírodou z výšky 636 m.n.m. a to z kopce Ostrý vrch, další panorama nabízí Lavičná (625 m.n.m.) Na zámku (609 m.n.m.), U bučku (482 m n.m.). V obci Úsobrna najdeme známý dnes zarostlý kopec **Durana** (627 m.n.m.) obr. č. 3, kde leží zbytky hrádku, nebo drobného opevnění. *„Dle lidového vyprávění zde sídlila kněžna, která do hradu lákala pocestné rytíře a před ránem je vraždila. Z toho, že žádný nevydržel do rána, se odvozuje název hory. Ve skutečnosti je kopec pojmenován podle Durancie, manželky olomouckého knížete Oty III. Dětleba (1140-1160). Původní hradiště bylo poměrně rozlehlé, mělo kruhový tvar o průměru 50 - 60 metrů. Areál je obklopen příkopem širokým 4 - 6 metrů a na jeho vnější straně je val. Na kopec Durana je možno dojít z jižního konce Úsobrna po žluté stezce směrem na Šubířov.“* (<http://stredovek.dv.webnode.cz>)

3.2.5 Nerostné bohatství

Geologický podklad Konicka je budován sedimenty devonskými a spondokarbonskými.

„V okolí Kladek na Konicku byly nalezeny kladečko fylity, které jsou považovány za jedny z nejstarších hornin celého Českého masivu. Na tyto fylity je u Dětkovic vázáno ložisko křemene.“(<http://www.muzeumpv.cz>)

Rozšířenou horninou na Konicku je vápenec, který vznikl na dně moří z ulit mořských živočichů, a díky horotvorným pohybům bylo toto dno vyzvednuto. Tímto pohybem, neboli vrásněním, se dostaly na povrch i vrstvy ležící ve větší hloubce jako jsou **fylity** a hornina vzniklá zhruba před 340 miliony let – **devon**. Prasklinami pronikaly také silné křemenné a rudné žíly s často vystupujícími křemennými žilkami. Křemen obsahuje i zlatonosné kyzy s červenými žilkami, často je i růžově zbarven. Severozápadně od Ponikve byly objeveny zbytky rýžoviště zlata z doby Keltů, asi 400 let př. n. l. U Průchodnice byly před necelými 100 lety těženy manganové rudy. Ještě po 2. světové válce se v Dětkovicích těžil ve velkém množství křemen. Na Konicku byl nejvíce zpracováván vápenec. Dodnes jsou zde na řadě kopců vidět hluboké jámy, které jsou toho důkazem. Byl využíván zejména při stavbě domů, cest i pro výrobu vápna- vápenka u Dzbele. Železná ruda se na Konicku těžila už v dávné době. Její ložiska se táhnou od Dětkovic k Lumírovu (Bradlo, Rudka), na jih k Březáku, najdeme je u Dzbele (Na horách) i jinde. Magnetovec a krevet se těžil u Březska, zde byla také největší šachta na Konicku, hnědel u Březiny a Hvozdu, manganová ruda na vršku Průchodnice.

V průběžném a dlouhodobém geologickém průzkumu devonu a kulmu mladečského pruhu - výzkumu severní části okresu Prostějov proběhl v měsíci duben – listopad 2008 sběr vzorků hornin pro doplnění muzejní geologické sbírky muzea Prostějov. Zde byly zjištěny přítomnost železné rudy v okolí Jesence a Dzbele, devonské horniny v údolí Nectavy, devonské vápence v lomu u Lumírova, vápence s korálovou faunou na lokalitě Taramka, která byla náhodě objevena při terénní exkurzi, kladecké fylity na haldě zavezené štoly pro těžbu křemene u Dětkovic, kulmská břidlice u Rakové. (www.muzeumpv.cz)

3.2.6 Ochrana životního prostředí v mikroregionu Konicko

V Konici, centru mikroregionu Konicko sídlí Odbor životního prostředí, který zajišťuje zejména výkon státní správy na úseku vodního hospodářství, výkon státní správy na úseku zákona o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu, na úseku odpadového hospodářství, ochrany ovzduší a ochrany přírody a krajiny, lesní hospodářství, myslivost, rybářství, zákona o ekologickém zemědělství aj. Praktická ochranná životního prostředí, tedy konkrétní práce v terénu je zajišťována Českým svazem ochránců přírody – Regionálním sdružením Iris Prostějov. Jednou z hlavních činností této organizace je péče o maloplošné a zvláště chráněné části přírody, tedy přírodní rezervace a přírodní památky a přírodovědecky hodnotné části krajiny. Zaměřuje se na širší region střední Moravy. V roce 2002 založila tato organizace Pozemkový spolek Prostějovsko.

„Pozemkové spolky navazují na tradice okrašlovacích spolků, které u nás působily v první polovině 20. století. Jsou to neziskové organizace pečující o cenné přírodní a historické lokality, ke kterým mají dlouhodobý právní vztah (vlastnictví, nájem apod.)“ (Zatloukalová, 2009, s. 2)

Český svaz ochránců přírody pečlivě pečuje o různé biotopy v podobě pravidelného sečení, redukci náletu a drobnou pastvu. Upuštěním od hospodaření jsou lokality nejčastěji ohrožovány. Pokud není tráva pravidelně sečena, nejsou potlačovány tzv. expanzivní druhy, což má za následek úbytek vzácných druhů, které při nedostatku světla a vláhly uhynou. Problém může způsobit např. i nevhodné hospodaření, např. ponechání pokosené trávy na louce. Tato hmota se postupně rozkládá a nadměrně vyživuje půdu, tím dochází ke změnám vlastností půdy. Další hrozbou je používání příliš těžké techniky na mokřadech. Tyto stroje se do mokré půdy boří, rozrušují povrch a způsobují erozi. Vážnou hrozbu pak pro lokality představuje riziko zástavby pozemku nebo přeměnu na jinou kulturu. Pokud není pozemek zařazen mezi chráněná území, může s ním vlastník zacházet dle svého uvážení, tedy postavit např. hřbitov, garáže, parkoviště nebo pozemek přeměnit třeba na zahradu. Současnou

hrozbu chráněných lokalit představuje také nevhodná pastva hovězího dobytka. (Zatloukalová, 2009)

V mikroregionu Konicko se nachází mnoho chráněných lokalit. Najdeme zde přírodní park **Kladecko** (obr. č. 6) s přírodními památkami a vzácnou květenou. Tímto územím vede naučená stezka v délce 8 km s jedenácti infotabulemi. Kladecko leží v nejvyšší části Ludmírovské vrchoviny, která je součástí Bouzovské vrchoviny. Částečně do něho zasahuje Javoříčský kras, který upoutá krásnými jeskyněmi, závrtvy a romantickými skalními útvary. **Javoříčský kras** není chráněnou krajinou oblastí jen pro krásné jeskyně. Roste zde i řada chráněných rostlin, z nichž nejzajímavější je střevočník pantoflíček. Najdeme tu i chráněné vzácné měkkýše. Kladecko – Klidová oblast byla vyhlášena v roce 1990. Oblast zaujímá území kolem obcí Kladky, Ospělov, Milkov, Ludmírov, Vojtěchov, Hvozď, Ponikev, Ladín, Jesenec, Džbel a Šubířov. V oblasti najdeme chráněná území **Průchodnici, Taramku, U nádrže, Na Kozénku, Rudky a Skalky**. Botanické a zoologické průzkumy ukázaly, že území je mozaikou mnoha míst s velkou druhovou pestrostí a četnými druhy živočichů a rostlin. Protékají zde říčky **Nectava, Romže a Věžnice**.

Nedaleko obce Džbel se nachází chráněné území zvané **Kozének**. Jedná se o bývalou pastvinu, kterou tvoří teplomilné suché trávníky. Lokalitu ohrožuje zejména zarůstání expanzivními druhy trav (ovsík, třtina) a zarůstání křovinami. Pravidelně je proto prováděna mozaikovitá seč a redukce náletu dřevin. Tato lokalita leží u vápencového lomu a pyšní se pestrou květenou a vzácnými motýly. Kromě chráněné sasanky hajní zde najdeme i malebný méně známý modřenec chocholatý s hroznovým květenstvím.

Z vzácných motýlů je tu k vidění Batolec červený a Otakárek fenyklový. Nad potokem Špraňkem, v blízkosti obce Ludmírov najdeme archeologické naleziště z doby kamenné, se dvěma průchozími jeskyněmi s názvem **Průchodnice** (obr. č. 4). Při průzkumu skalních útvarů byly nalezeny zbytky tlustostěnné nádoby, pazourkových nástrojů, ohniště, rozdrčené kosti zvířat, kosti rysa ostrovida, medvěda jeskynního, hraboše sněžného i poprvé v Evropě nalezeného kura kirgizského. V těchto končinách přezimuje chráněný netopýr černý.

Další přírodní rezervací blízko Lumírova je vápencové bradlo zvané **Rudka**. Najdeme zde cennou suchomilnou květenou, z bylin okrotici bílou, korálici trojklannou aj. V listnatých vrších jižně od Vojtěchova na ploše 25,2 ha se rozprostírá chráněné území zvané **Taramka**. Zde najdeme zbytky původních květnatých bučin spolu s teplomilnějšími druhy rostlin, rostliny horské i podhorské. K nejvzácnějším patří lýkovec jedovatý, lilie zlatohlavá, tis červený a na lukách trličník brvitý. Na severním okraji obce Skřípovse rozléhá chráněná krajinná oblast **Skřípovský mokřad**, který je tvořen různě hlubokými tůňmi, ve kterých

je čtené chráněné rostlinstvo – prstnatec májový (obr. č. 5), zevar nejmenší, kosatec sibiřský. Z chráněných ohrožených druhů živočichů mohu jmenovat: čolek horský, čolek obecný, ještěrka živorodá, skokan hnědý rašelinný, užovka obojková. Zde se většina chráněných druhů také rozmnožuje. (Naučná stezka Kladecko, 2004)

Obrázek č.4: Průchodnice (www.turistika.cz)

Obrázek č.5 Prstnatec májový (www.mesrazsova.cz)

Obrázek č. 6: Přírodní park Kladecko (Naučná stezka Kladecko, 2004)

3.3 Město Konice

Město Konice je jedno z pěti měst prostějovského okresu. Patří k nejstarším osadám v okolí a je jediným městem na Dražanské vrchovině. Leží v údolí Jesenky, která zde vytvořila dosti hlubokou rýhu, v níž se rozkládá část zvaná Na dole. Její pravý břeh zvaný Příhona vystupuje volněji, levý srázně a tvoří dva stupně. První stupeň, na němž se rozkládá náměstí, se svažuje příkře na severozápad k potůčku Březskému, na němž je část zvaná Zaloučí. Na jihovýchod přechází v malou údolní rovinku – Staré město, Bídov. Nad městečkem po levém břehu se zvedá druhý stupeň, na jehož svahu v Zádvoří tvoří pláň Březskou a Budětskou. Na pláni pak tvoří několik domů část zvanou Vyšehrad.

3.3.1 Vznik a vývoj města Konice

V místech, kde se rozkládá Konice se svým okolím (obr. č. 7), býval kdysi prales. Od stepnatých rovin nynější Hané býval průsek, kudy vedla důležitá obchodní cesta z Olomouce přes Konici na Šubířov směrem k Litomyšli. Jediným dopravním prostředkem byly vozy tažené koňmi. Proto byly u cesty zřizovány konírny, ve kterých byly koně krmeny a ošetřovány a dostalo se jim odpočinku. Jméno Konice má tedy zřejmě svůj původ od stájí pro koně, které se dříve nazývaly „konice“.

Jedna z koníren kdysi stávala na pravém břehu Jesenky v místech, kde později stála

Obrázek č.7: Konice z věže kostela (www.konice.cz)

hosпода „U Mrákavů“ v ulici na „Starém městě“. Tato ulice byla v Konici první, kde se usídlilo prvních sedm usedlíků. Po založení prvních sedmi gruntů vzniklo rozšiřování rodů jako chalupníků – čtvrtlánků.

„Prvá zmínka o Konici děje se v listině, datované r. 1200, která pokládána jest za podvrženou v pozdější době.“ (Zlámal V., 1937, s. 104)

Důkazem je pověst o Břetislavovi a Jitce, která praví, že když Břetislav kdysi odvážel svoji Jitku do Hradiska u Olomouce, musel měnit pro sebe a svou družinu koně. Tehdy Vladika Konický daroval Jitce krásného Šemíka. To potvrzuje, že zde muselo již být hradiště, které v sobě uzavíralo počátky tvrze (okolí dnešního zámku). Prvním majitelem Konice byl za krále Vladislava II. Adam z Choliny erbu Žerotínského a psal se z Konice. Dalším majitelem byl rod pánů z Holštejna, který vlastnil konické panství jenom krátkou dobu a následně jej prodal Ctiboru z Cimburku. Rod vládl jen krátce. Po smrti Ctiborova syna Matouše, který neměl potomky, zdědil vládu jeho synovec Jan, který zboží konické prodal bratrům Zdeňkovi a Václavovi ze Švábenic. Erb rytířů ze Švábenic je na náhrobních kamenech v konickém kostele. Rod rytířů ze Švábenic vládl v Konici až do poloviny 17. století., kdy roku 1655 prodala Johanka Švábenická panství svému manželovi Melicharu Ledenickému a ten jej prodal roku 1659 hraběti Vetterovi. Od roku 1655 do roku 1699 se na panství vystřídalo 6 majitelů, jež nebylo prospěšné jak panství, tak ani Konici. V té době měla Konice pouze 45 obydlených domů, 17 pustých, v Křemenci dokonce pouze 4 obydlené a 2 pusté a v Runářově 14 obydlených a 5 pustých. V roce 1699 koupil Konici klášter v Hradisku u Olomouce. V té době se stala Konice opět znamenitým panstvím. Ke Konici byly připojeny obce Brodek, Deštná, Lhota, Skřípov, Přemyslovce a Hluchov. Také došlo ke stavbě nového většího kostela, na místě tehdejší tvrze byl postaven zámek, zřízen špitál. Panství spravovali kněží kláštera sídlící v Šebetově. Na panství vládl pořádek. Po zrušení kláštera v r. 1784 připadla Konice náboženskému fondu a byla k ní připojena i sousední panství – laškovské, ptenské, suchdolské, malohradišťské, která dříve patřila zrušeným duchovním řádům. Konici bylo tehdy podřízeno 34 obcí. Panství konické bylo v roce 1825 prodáno továrníkovi Karlu Příjzovi, který provedl nákladné opravy zámku a roku 1830 se do Konice přestěhoval. Rod Příjmů vlastnil panství až do roku 1945. (Zlámal V., 1937)

Statut města dostala Konice v roce 1970. Od roku 2003 patří mezi města s rozšířenou pravomocí – spravuje 21 okolních obcí. Ve městě jsou umístěny nejdůležitější úřady, státní správy a samosprávy. S přidruženými obcemi má přes 3000 obyvatel a je správním střediskem rozsáhlé oblasti severozápadní části okresu. Ve městě najdeme několik

historických objektů – kostel Narození Panny Marie, hřbitovní kostel sv. Jana Křtitele, několik soch a křížů, pomníků, nad městem mohyla T. G. Masaryka s hroby z 2. sv. války.

3.3.2 Symboly Města

Vývoj konického **znaku** se datuje do 15. století. Symboly ve znaku (obr. č. 8) byly používány na pečetích městečka. *„Nejstarší pečeť použitá na listině z 24.8.1446 má v pečetním poli zahrocený štít a na něm jelena ve skoku vpravo se čtvrceným štítkem na hrudi. Průměr pečeti je 35 mm.“* - (obr. č. 10), (<http://www.konice.cz>)

Štítek na hrudi jelena nese znak pánů ze Švábenic, kteří byli od roku 1434 do roku 1655 konickou vrchností a měli v erbu 4 odstředivé střely. Tento štítek ovšem nezůstal natrvalo, po roce 1655 už chybí. Dále také chybí další zprávy o podobě znaku. Počátkem 20. století se na fasádě radnice v Konici objevuje jelen stojící na pahorku mezi dvěma stromky s třemi šesticípými hvězdami po obou stranách hlavy. Znak velmi výrazně připomínal znak města Semil. V roce 1935 žádalo město Semily Konici o vyjádření, kdy a kde nabylo tohoto znaku, načež jim byla sdělena skutečnost, že archiv žádné zprávy o znaku nepodává, pouze je ze starých pečetí vidno, že je nově používaná podoba nesprávná.

Až v roce 1993 se zastupitelé města Konice obrátili s tímto problémem na předního heraldika v ČR pana Jiřího Loudu, který městskému zastupitelstvu předložil návrh znaku i praporu. Navázal na znak z 15. století, použil tedy prvky znaku pánů ze Švábenic – jelena ve skoku, na jehož hrudi je rozletitá střela. Barvy znaku jsou modrá, červená, zlatá a stříbrná (stříbrný jelen v červeném poli se zlatou zbrojí).

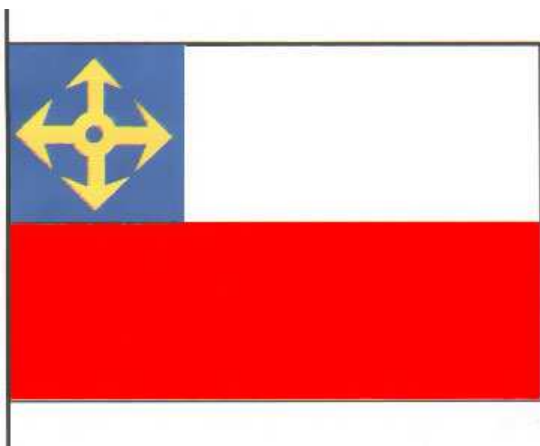
Prapor města Konice (obr. č. 9) vychází z barev znaku, je rozdělena na dva pruhy. Spodní část je červená, nad ní bílý pruh, v levé části bílého pruhu je modrý kanton se žlutou rozletitou střelou jako ve znaku. 28. dubna 1994 byl prapor i znak městským zastupitelstvem schválen

a předložen heraldické komisi při Parlamentu ČR, kde byla jeho platnost potvrzena. (Konické listy, 1994)

Obrázek č.8: Znak města Konice (www.konice.cz)

Obrázek č.9: Prapor města Konice (www.konice.cz)

Obrázek č. 10: Pečeť města Konice (www.konice.cz)

3.3.3 Školství

Školství na Konicku má svou dlouholetou historii. První zmínka o existenci školy v Konici je z roku 1632, kdy byla při konické farnosti zřízena **farní škola**. O její existenci se dozvídáme nepřímo prostřednictvím zápisu v matrice.

Další zmínka je z 18. století, kdy byly samostatné či pobočné školy zřízeny v Runářově, Jesenci a Budětsku. Konice se vždy potýkala s nedostatkem místa pro vzdělávání. Počty žáků vysoce převyšovaly kapacitu tehdejší dvojtřídky. V roce 1843-1844 byla postavena nová škola, která sice byla pro žáky bezpečnější než tehdejší rozpadající se budova, ovšem kapacitně opět nestačila. Navíc výsledky vyučování nebyly i přes snahu žáků a učitelů příliš valné a to z mnoha příčin, jako jsou vysoké počty žáků, špatné materiální a sociální podmínky, ale také vskutku zarážející je, že konická fara vlastnila pouze jednu knihu. Za dalším studiem proto docházelo jen málo žáků a to většinou z učitelských rodin.

K zásadnímu zlomu došlo v 90. letech 19. století, kdy byla na žádost osmnácti obcí postavena **měšťanská škola** (obr.č. 11). Ta byla původně chlapecká, v roce 1910 bylo registrováno prvních 20 dívek. Bohužel se zde již od 2.ročníku vyučovalo německy. Tento problémem byl vyřešen až po vzniku samostatného Československa. Měšťanská škola se tak stala centrem vzdělávání na Konicku, kterou navštěvovaly děti z blízkého i vzdálenějšího okolí, např. Kladek, Bohuslavic, dokonce i Jevíčka. Mimo to sloužila i jiným vzdělávacím institucím a spolkům.

Obrázek č.11: Měšťanská škola v Konici na poč. 20. st. (Z dějin vzdělávání Konice, Schön,J. s. 19)

Počet žáků i tříd však neustále narůstal, jednak v závislosti na populační křivce, jednak v závislosti na reformách školství, které hledaly optimální délku povinné školní docházky na základní škole. V prvním poválečném roce tvořilo doposud samostatnou měšťanskou školu 7 tříd ve třech ročnících a jedno oddělení pokračovacího celoročního kurzu. Celkový počet žáků činil 303. Proto se učilo v různých budovách Konice. V hlavní budově na náměstí, ve "staré škole", v budově radnice, v budově Na Příhonech i jinde. V zámku byla umístěna školní stravovna, dílny a družina mládeže. I přesto kapacita učeben nestačila, muselo se proto využít i vyučování na směny. Proto je považováno za velmi zdařilé rozhodnutí tehdejších příslušných orgánů postavit novou moderní budovu školy v Tyršově ulici. Stalo se tak na počátku 70. let. Pro tuto budovu bylo zvoleno příjemné místo na okraji lesa s výhledem do přírody. Škola byla slavnostně otevřena v roce 1976, zapsáno bylo tehdy 698 žáků do 22 tříd. Malotřídní školy byly v okolních obcích zrušeny. Žáci mohli využívat odborné učebny pro výuku biologie, chemie, fyziky, výtvarné výchovy, cizích jazyků a pracovního vyučování. Mladší děti mohly navštěvovat školní družinu, starší pak školní klub. V areálu budovy byly zřízeny i dvě tělocvičny, za školou sportovní areál a školní zahrada se skleníkem. V přízemí budovy byla dokonce zřízena ordinace zubního lékaře. Vedle budovy školy byla postavena v roce 2008 nová víceúčelová hala, která v zimních měsících slouží žákům ZŠ Konice v hodinách tělesné výchovy k výuce bruslení. Po roce 1989 nastala změna ve společnosti, která významně zasáhla i školu v Konici.

„ Zásadním počinem posledního desetiletí byla realizace projektu gymnázia. K 1.9.1993 se základní škola transformovala na Základní školu a gymnázium města Konice. Seno vytvoření první střední školy na Konicku se stal skutečností. O jeho naplnění se zasloužil jak nadšený tým pedagogů, tak příslušné instituce: konická radnice, přesněji městské zastupitelstvo i Školský úřad v Prostějově.“ (Z dějin vzdělávání ZŠ a gymnázium města Konice, Jaromír Schön, 2000, s. 27)

Konice nabízí i předškolní vzdělávání. Podmínky k předškolnímu vzdělávání byly v Konici vytvořeny v roce 1930, kdy byla v ulici Na Příhonech otevřena **Mateřská škola** (obr. č. 12). Bohužel pro nedostatek finančních prostředků byla hned dva roky poté uzavřena. V době okupace byla v MŠ zřízena německá obecná škola. Chodily do ní děti z Konice a okolí. Pro děti zemědělců byl v době žní zřízen pouze sezónní útulek. V současnosti se mateřská škola nachází v místě bývalé farní zahrady. Vznikla v roce 1992 sloučením dvou mateřských škol umístěných do budovy bývalých jeslí. Za účelem zvýšení kapacity tříd školy byla budova v letech 2002 - 2006 rozsáhle rekonstruována. Nyní je kapacita MŠ stanovena

pro 100 dětí, přičemž je v letošním školním roce zapsaných 79 dětí. V dvoupodlažní budově se nacházejí tři třídy, ve kterých jsou děti rozděleny podle věku. třída (dětí 3 – 5 let), 2. třída (dětí 3 – 6 let), 3. třída dětí 5 – 6 let, děti předškolního věku). V každé třídě se nachází prostorná herna, místo k odpočinku, šatna, hygienické zařízení a jídelna. V budově je také tělo cvična (obr. č. 13) a výtvarný ateliér. Škola nabízí zájmové kroužky: výtvarný, taneční a výuku angličtiny pro nejmenší, plavecký výcvik. Škola také často pořádá zábavné akce pro děti, např. divadelní představení, promítání pohádky, výlety, tvořivé odpoledne s rodiči atd.

V Konici se nachází také budova **Základní umělecké školy** (obr. č. 14). Do roku 1981 byla dřívější Lidová škola umění pobočkou obce Plumlov. Samostatně zahájila vyučování ve školním roce 1981/82 a učilo se v budově zámku. Tehdy pouze ve třech místnostech a s poměrně omezeným počtem učebních pomůcek. S postupem času a také za iniciativy tehdejšího ředitele pana Jiřího Dopity se rozrůstal počet učeben, učebních oborů, pomůcek atd. Na vlastní žádost v roce 1986 pan Dopita odešel. Nahrazen byl panem Šebestíkem. Škola se opět rozvíjí, dostává se do povědomí rodičů, dochází k rozsáhlé rekonstrukci. V přízemí zámku přibývá výtvarná dílna. V sále jsou pořádány výchovné koncerty pro děti z mateřských škol, žáků ze základních škol a veřejné koncerty žáků ZUŠ. V roce 1990 odchází pan Šebestík na pozici ředitele ZUŠ v Prostějově a nově jmenovanou ve funkci ředitele se stává paní Vladimíra Horáková. Opět se počty žáků zvyšují a to zejména vlivem přibývajících oborů – hra na keyboard, saxofon, v roce 1995 byla výuka rozšířena o taneční obor. V roce 2003/2004 mohla škola díky získanému grantu a vlastní finanční spoluúčasti zahájit dokonce výuku nového, velmi žádaného oboru – Technika zvukového záznamu a vedení diskoték. Jelikož zastupitelstvo města Konice rozhodlo o využívání zámku k reprezentativním účelům, muselo se najít nové vhodné místo pro výuku hudebních oborů. Ze státního rozpočtu byly získány prostředky pro opravu budovy bývalé mateřské školy v ulici na Přihonech. Došlo k rozsáhlé rekonstrukci, která stála 12,5 milionů korun. Město přispělo půl milionovou částkou. V prosinci roku 2005 byly dokončeny všechny stavební práce, o letních prázdninách bylo vybavení ZUŠ ze zámku přestěhováno do nové budovy. Ve srovnání se zámkem je v nové budově větší prostor pro výtvarný obor, vznikla i keramická dílna, ovšem učebny pro individuální výuku jsou o poznání menší, také akusticky „slabší“. Nesporným nedostatkem nové budovy je také její umístění. Nachází se v odlehle ulici, daleko od centra i od základní školy. Budova zámku je umístěna pouhých 50 m od autobusového nádraží a 100 m od centra města. Pro děti tedy představovalo navštěvování tehdejší ZUŠ minimální časovou zátěž a pro rodiče minimální obavy o jejich děti při pohybu na komunikaci.

V ZUŠ Konice jsou vyučovány čtyři základní obory: hudební, výtvarný, taneční a literárně – dramatický. V hudebním oboru mají žáci možnost naučit se hrát na dechové nástroje (zobcová flétna, sopránová flétna, klarinet, saxofon). V oddělení klávesových nástrojů je nabízena výuka na klavír, keyboard, akordeon. Dále škola nabízí výuku hry na kytaru, elektrickou kytaru, bicí nástroje a sólový zpěv. V letošním školním roce 2011/2012 navštěvuje školu 269 žáků.(www.zuskonice.cz)

Obrázek č. 12: MŠ Konice (www.konice.cz)

Obrázek č.13: Tělocvična v MŠ (www.konice.cz)

Obrázek č. 14: Budova ZUŠ Konice 2011

3.3.4 Kultura

Ve městě se nachází příspěvková organizace – Městské kulturní středisko, které se stará o kulturní dění na Konicku. V průběhu roku zajišťuje **kulturní, společenské a vzdělávací akce**, organizuje zájezdy, vydává měsíčník „Zpravodaj Konice“. Tato instituce je nadřazená: Kruhu přátel hudby, Městské knihovně a konickému kinu. Kulturní středisko sídlí spolu s knihovnou v místním zámku, kde se také odehrává velká část kulturních akcí. Ve velkém sále jsou pořádány koncerty Kruhu přátel hudby, koncerty žáků ZUŠ Konice, hudebně dramatické pořady a vystoupení známých hereckých osobností. V přízemí, v mateřském centru je každoročně organizován příměstský tábor pro děti z Konice a okolí. Mezi kulturní akce s dlouholetou tradicí patří věhlasný Žváčkův festival (obr. č. 15) dechových hudeb (obr.č. 15), konaný na počest hudebního skladatele Antonína Žváčka, rodáka z obce Hačky u Konice. Zde se představí mnoho dechových kapel, místní Koničanka a Holóbkova mozeka (žáci ZUŠ Konice) a další kapely mladých, začínajících talentů či stálíc dechové hudby. Na závěr se vždy sejdou všechny kapely a areálem zámecké zahrady zazní monsterkoncert. Festival každoročně obohatí i vystoupení mažoretok.

Další tradiční akcí jsou **Vánoční trhy v Konici**, kde každoročně vystupují nadané děti z místního dětského domova, jsou pozváni trhovci z okolí, součástí je ohňostroj a vystoupení místních kapel. Konice je na kulturní akce poměrně „chudá“, jelikož nedisponuje vlastním kulturním domem. Jak již bylo řečeno, budova sokolovny zatím není v provozu, snad po její rekonstrukci bude kulturní život v Konici bohatší. Kromě Městského kulturního střediska pořádají také akce pro děti místní spolky a soukromé organizace. Občas jsou v místním Živnostenském domě pořádány akce typu Mikulášská nadílka, Maškarní ples, Den dětí, Let broučků – lampionový průvod, Drakiáda aj.

Sportovní vyžití je na Konici zajišťováno zejména nově zřízeným areálem u ZŠ Konice. Tento areál využívají v dopoledních hodinách zejména žáci místní školy, v odpoledních hodinách je využíván k aktivnímu odpočinku zejména dospělých, či rodičů s dětmi. Areál disponuje atletickou dráhou, sektorem pro skok do dálky, vrhu koulí, skok do výšky a prostorem pro fotbal, volejbal, nohejbal či košíkovou, squash. Pro děti a mládež je zajištěn vstup zdarma, dospělí platí mírný poplatek. V letním období jsou často využívány prostory pro fotbal a v sektoru pro košíkovou jsou za příznivého počasí pořádány lekce zumbly. Dále konická mládež a dospělí mohou navštěvovat sportovní kluby a oddíly např. Klub českých turistů, Klub orientačního běhu, Český svaz chovatelů, Sbor dobrovolných hasičů. TJ Sokol Konice. Poslední zmiňovaný nabízí fotbalový kroužek. Tréninky jsou uskutečňovány na nově

zbudovaném hřišti z roku 2008, které pokrývá umělý italský povrch nejvyšší kvality s certifikací FIFA 2 STAR, patřící k Evropské špičce.

Obrázek č.15: Žváčkův festival Konice 2010 (<http://meks.konice.cz>)

3.3.5 Stavební památky

Město Konice se právem pyšní svými významnými historickými památkami. Jednou z nich je **Barokní zámek** v Konici (obr. č. 16, 17, 18). Z historických pramenů vyplývá, že v polovině 14. století zde byla založena Adamem z Konice nebo jeho synem Ješkem tvrz, která sloužila jako sídlo vrchnosti a byla často upravována – goticky, renesančně, nebo barokně. Poslední barokní přestavbu provedl olomoucký stavitel Lukáš Glockel v roce 1703-1705 na objednávku opata premonstrátského řádu Norberta Želeckého z Počenic. Zámek je volně stojící jednopatrová budova čtvercového tvaru s uzavřeným nádvořím. Zde se zachovaly barokní arkády. Do patra se vstupuje reprezentativním zalamovaným schodištěm s kamennou balustrádou. Nejvzácnější částí interiéru zámku je někdejší jídelna řádových bratří v západním křídle budovy. Její rovný strop zdobí vzácná freska "Stolování sv. Rodiny", kterou v letech 1725-33 vytvořil Jan Jiří Etgens. V 80. letech 20. století byla freska restaurována a zároveň byl interiér upraven na koncertní sál a obřadní síň. Stropní výzdoba dalšího sálu v 1. poschodí pochází z 2. pol. 19. století a je renesancí řecké a římské antiky, tzv. pompejánské. Strop přílehlého malého sálku nese již prvky secese počátku 20. stol.

Původně byl zámek spojen chodbou v 1. poschodí s kostelem. Dnes je průchod zazděn. Přilehlou částí zámku je bývalá Horní zahrada (dnes park) s barokní kašnou zdobenou sousoším dvou chlapců. Před zámkem byla Dolní zahrada, kde se pěstovalo ovoce a zelenina. Naproti vchodu do zámku stojí socha sv. Floriana z roku 1740. (www.hrady.cz)

V současnosti slouží budova zámku zejména ke kulturním a společenským akcím. V přízemí zámku sídlí **informační kancelář města**, dále pak **Mateřské centrum Srdíčko**, jehož zřízení uvítalo mnoho rodičů z Konice i okolí. Mateřské centrum vzniklo 1. ledna 2007 rozšířením aktivit Charity Konice, která poskytuje sociální služby na území města Konice a přilehlých obcích. „Srdíčko“ nabízí zejména zázemí a setkávání rodičů a dětí, výměnu zkušeností s nápadů s ostatními, pomoc při hledání nových přátel, besedy na témata ze sociální i zdravotní oblasti a výchovy dětí, výtvarná tvoření, zpívání, cvičení pro rodiče s dětmi i společné výlety. Dětem je nabídnut prostor na hraní, zapojení se do kolektivu, poznají nové kamarády a pro maminky je hlavní výhodou zejména společenský kontakt, seberealizace a inspirace pro výchovu dětí. Srdíčko je přitom otevřeno pro každého, (dětí, rodiče, prarodiče, studenty, přátele), bez jakýchkoliv sociálních rozdílů. V přízemí najdeme ojedinělou **expozici zvyků** a řemesel s ukázkami vzácných exponátů (obr. č. 19, 20). K nejvzácnějším patří nejstarší věžní hodinový stroj na Konicku. V rámci expozice se můžete seznámit s řemesly s dlouholetou tradicí jako je tkalcovství, pivovarnictví, krejčovství, kovářství aj.

Obrázek č.16: Zámek před rekonstrukcí (www.konice.cz)

Obrázek č. 17: Zámek r. 2011

Obrázek č. 18: Nádvoří r. 2011

Obrázek č. 19: Expozice zvyků (www.konice.cz)

Obrázek č. 20: Expozice zvyků (www.konice.cz)

V prvním patře zámku sídlí místní **knihovna**, která nabízí řadu dětských knih, čtení pro dospělé. Pro děti, které nemají doma internet, umožní jeho přístup k vypracování třeba zadaného domácího úkolu a nabízí také řadu přednášek a besed na různá témata, kterých často využívají základní a mateřské školy mikroregionu Konicko. Tyto besedy si školy objednávají na přání, většinou k probíranému tématu. V letošním školním roce jich proběhlo 30.

Dále v zámku sídlí **Kulturní středisko**, pod které spadá i **Kruh přátel hudby** Konice. Kruh přátel hudby Konice zahájil svoji činnost 12. října 1987 koncertem Kynclova kvarteta v právě renovovaném sále konického zámku. Od té doby se každoročně v Konici uskuteční 8 - 10 koncertů vedených promyšlenou dlouhodobou dramaturgií, která konický KPH zařadila mezi nejlepší tato hudební sdružení ČR. Koncerty se pravidelně konají

ve velkém zámeckém sále, který se vyznačuje mimořádnou akustikou. To vysoce oceňují nejen všichni účinkující, ale i posluchači. V Konici již koncertovaly desítky nejvýznamnějších umělců, mimo jiné např. Josef Suk, Zuzana Růžičková, Igor Ardašev, Ivan Ženaný, Shizuka Ishikawa, Štěpán Rak, Jan Páleníček a mnoho dalších. Také mnohá hudební seskupení z Moravy a Čech včetně většiny komorních orchestrů. Některých koncertů se zúčastnili i sami autoři v Konici premiérováných skladeb, např. Petr Eben, Jiří Matys, Zdeněk Pololáník, Otmar Mácha a další. Za svoji dosavadní činnost získal Kruh přátel hudby v Konici v roce 1999 "Zvláštní uznání" od ředitele Nadace Českého hudebního fondu na návrh Rady KPH. Další významnou památkou je Kostel Narození P. Marie.

Chrám Narození Panny Marie (obr. č. 21)

Jedná se o jednododní stavbu s odsazeným, trojboce uzavřeným kněžištěm. Kostel dali postavit na začátku 18. století premonstráti z Hradiska u Olomouce, kteří navazovali na původní stavbu z poloviny 16. století. Nad vchodem do presbytáře nalezneme kamennou desku oznamující vybudování kostela v roce 1556. Pod kostelem je hrobka pánů ze Švábenic. Na boční stěně jsou náhrobky pánů Švábenských, ale i člověka, který se staral o zvelebení obce a hlavně o duchovní život. Oltář je celý z carrského mramoru. Boční stěny jsou vyloženy ze zelených kamenů, které pocházejí z dolů na žel. rudu ve Dzbeli, blízko Konice. „*Velkou uměleckou hodnotu má kazatelna. Převezli ji sem premonstráti z klášterního kostela v Hradisku u Olomouce ve 20. letech 18. století. Jde o uměleckou práci z poloviny 17. století.*“ (Místní a pomístní jména Dražanské vrchoviny v dějinách a pověstech, Fr. Müller, 2004, s. 12)

Tuto barokní kazatelnu vytvořil Michael Zürn ml. původně pro konventní kostel premonstrátů na Hradisku u Olomouce. Konický kostel zdobí od roku 1721 hodiny na kostele. Ciferník- má průměr 1,8 m. V makovici hlavní věže je vložen pamětní zápis o všech pracích, které byly v kostele provedeny a přání šťastného života příštím generacím. (Místní a pomístní jména Dražanské vrchoviny v dějinách a pověstech, Fr. Müller, 2004)

Kostel sv. Jana Křtitele

Zřejmě nejstarší stavební památkou je hřbitovní kostel sv. Jana Křtitele (obr. č. 22), jehož původ je odvozován podle data na zvonu ve vížce kostela (1560). V letech 1686 a 1748 byl přestavován. Nad vstupním portálem je zazděna kartuš se znakem hradiského kláštera. V 80. letech 20. st. proběhly zásadní stavební úpravy za účelem vytvořit smuteční síň, jež necitlivě změnila zejména interiér kostela. (www.konice.cz)

Obrázek č. 21: Kostel Narození Panny Marie (www.konice.cz)

Obrázek č. 22: Kostel sv. Jana Křtitele (r. 2011)

Soudní budova

Budova byla postavena v roce 1909, později v ní byla továrna na výrobu oděvů, posléze se v ní promítaly filmy. Nyní budova prošla rozsáhlou rekonstrukcí, došlo k výměně oken, zateplení, přestavbě interiéru na byty s pečovatelskou službou. V době rekonstrukce se přihlásilo mnoho odpůrců proti „ničení“ památky bývalého okresního soudu, představované necitelnou rekonstrukcí.

Sokolovna (obr. č. 23, 24)

Touha konické omladiny vedla v roce 1898 k založení zřizujícího výboru Sokola. Cesta k založení nebyla jednoduchá, nebylo dost finančních prostředků a především starší vlivní lidé příliš jeho založení nepřáli. V roce 1900 však výbor k založení jednoty překročil. Prvním starostou byl zvolen MUDr. Ferdinand Karafiát, konický rodák, lékař, známý tím, že se účastnil snad všeho dění na Konicku. Mezi lidmi byl velice oblíbený. V Konici zastával i funkci místního hygienika. Aktivně bojoval proti tuberkulóze. Ve své ordinaci zřídil bezplatnou protituberkulózní poradnu. Byl nejen významný praktický lékař, ale také literát. Ke cvičení byla místní školou propůjčena tělocvična měšťanské školy. Bratři sokola pořádali naučné besedy, přátelské večírky s recitacemi, zpěvy a hudbou – zatím pouze vždy v propůjčených místnostech školy, hotelu u Dvořáků či jiných budovách Konice.

Teprve v roce **1921** díky pilné práci všech členů byla postavena **sokolovna**. Rozpočet na ní byl předběžně stanoven na 73.000,-, jednota měla na hotovosti 16.000,- a nakonec stavba stála 400.000,-. Pracovníci zde budovali již od 4. hodiny ranní a končili mnohdy i po 8. hodině večerní. Dne 25. září 1921 byla sokolovna slavnostně otevřena. Teprve v té době se mohla pořádně rozvinout činnost vzdělávací a tělocvičná. V roce 1922 získává jednota kinematografickou licenci. Filmy se promítají až od roku 1924. O deset let později byla zakoupena první zvuková aparatura. (Litovel, Konice a okolí, 1938)

Nechce se až věřit, že něco tak krásného a s nadšením zbudovaného našimi předky je nyní opuštěnou budovou. Snad nově zvolený starosta Konice pan František Novák dostojí svých slibů a sežene prostředky na rekonstrukci této nádherné budovy.

Mezi další významné památky patří:

Sochy

- Sv. Jan Nepomucký (na náměstí) - dat. r. 1717, autor neznámý
- Sv. Florián (na Starém městě při silnici na Runářov) - dat. r. 1733, autor neznámý
- Sv. Florián (u zámku) - dat. r. 1740, dílo Ondřeje Zahnera (obr. č. 25)

Pamětní desky a památníky:

Pamětní desky:

- budova bývalé mateřské školy na Příhonech (obětím 1. světové války)
- v budově základní školy (řediteli školy B. Mrákavovi, popravenému za války nacisty)
- stará budova nádraží (přednostovi nádraží Křížíkovi, který zahynul v koncentračním táboře za 2. světové války)
- na domě v Karafiátově ulici (spisovateli MuDr. Karafiátovi)

Památníky:

- mohyla míru na Březském vrchu (v roce 1912 vybudována jako memento všem válkám, za 2. sv. války zničená Němci, obnovená v roce 1990)
- památník osvobození u sokolovny- obětím války (1955) – obr. č. 26, 27
- lípa svobody – na náměstí zasazena k prvnímu výročí vzniku republiky (1919), skácená v roce 1943, znovu vysazena 28.10.1945)

Obrázek č. 23: Sokolovna dříve (www.konice.cz)   Obrázek č. 24: Sokolovna (r. 2011)

Obrázek č. 25: Socha sv. Floriána, vlevo foto archiv úřadu (datum neznámé), vpravo foto J. Urban (www.konice.cz)

Obrázek č. 26: Památník osvobození

Obrázek č. 27: Památník osvobození (detail)

3.3.6 Ochrana životního prostředí v Konici

Konice se nachází v ekologicky čistém prostředí. Čistota ovzduší se ve městě drží dlouhodobě na dobré úrovni. Vzhledem k absenci průmyslových zón zde nejsou žádní významní průmysloví znečišťovatelé ovzduší. Největší hrozbou pro znečištění ovzduší představují emise oxidu uhličitého, který stoupá s nárůstem dopravy. Také mnoho domácností vzhledem ke zdražení energií opět přitápějí tuhými palivy. Ke zhoršení situace ovzduší dochází zejména v době inverze, kdy se nebezpečné zplodiny drží v údolí.

Konice je lemována četnými smíšenými lesy, které přispívají k čistotě ovzduší. V centru města je zámecký park, jehož údržbu zajišťuje správce zámku. U rybníka Jílovce je lipová alej se 17 památnými malolistými lípami, jejichž stáří se odhaduje na 300 let. Tyto stromy jsou pravidelně ošetřovány z rozpočtu města Konice. Množství zeleně se ve městě však výrazně nemění. Výsadba stromů je bohužel minimální.

Nakládání s vyprodukovaným komunálním odpadem je zajišťováno v Konici firmou A.S.A odpady Litovel s.r.o. Využitelné složky odpadu, jako jsou směsný papír, plast a sklo jsou shromažďovány odděleně v označených nádobách na sedmi místech Konice. Autorizovaná firma EKO-KOM zajišťuje povinnost zpětného odběru a využití odpadů z obalů. Za třídění poskytuje firma EKO-KOM městu finanční odměnu, jejíž celková výše je závislá na množství vytríděného odpadu. Vyhodnocení o množství vytríděného odpadu probíhá každé tři měsíce. V roce 2010 se město Konice umístilo na 4. místě v soutěži pro města a obce Olomouckého kraje ve třídění odpadů – *O keramickou popelnici*. Nebezpečný a velkoobjemový odpad je 2x ročně formou mobilního sběru předáván rovněž firmě A.S.A. odpady Litovel s.r.o. Na okraji města Konice směrem k obci Jesenec byla v roce 2009 vybudována skládka. Skládka slouží k ukládání těchto druhů odpadů: beton, cihly, tašky a keramické výrobky, směsi nebo oddělené frakce betonu, zemina a kamení, vytěžená hlušina. Bohužel i přesto se najdou jednotlivci či dokonce firmy, kteří biologický, stavební či komunální odpad ukládají na jiných místech území Konice.

V oblasti ochrany životního prostředí v Konici s důrazem na ochranu povrchových a podzemních vod byla v roce 2009 zahájena výstavba čističky odpadních vod. Na tuto výstavbu byla městu poskytnuta dotace ze Státního fondu životního prostředí. V březnu 2011 byla výstavba čističky odpadních vod dokončena. V současnosti jsou všechny domácnosti města Konice připojeny k městské kanalizaci. (Podkapitola vznikla na základě konzultace s Ing. Jiřinou Klíčkovou, bývalou vedoucí Odboru životního prostředí v Konici.)

II PRAKTICKÁ ČÁST

4 Pedagogický výzkum

V druhé části diplomové práce se věnuji pedagogickému výzkumu. Výzkumný problém se zabývá organizováním projektů ke Dni Země na malotřídních a plně organizovaných školách mikroregionu Konicko.

4.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu bylo zjistit, jakým způsobem realizují učitelé škol mikroregionu Konicko projekty ke dni Země, zmapovat rozdíl v pořádání projektů v malotřídních a plně organizovaných školách a zda školy zapojují do projektu i rodiče. K ověření byly stanoveny čtyři hypotézy. V první z nich by se mělo ověřit, že projekt Den Země je realizován jak na malotřídních, tak na plně organizovaných školách daného mikroregionu. Ve druhém by se mělo ověřit, zda učitelé s delší dobou pedagogické praxe realizují projekty ke Dni Země častěji, než učitelé s kratší dobou praxe. Třetí hypotézou by se mělo ověřit, zda jsou na malotřídních školách realizovány projekty v rámci celé školy. Čtvrtá hypotéza by měla ověřit, zda malotřídní školy mikroregionu Konicko do organizování projektů ke Dni Země zapojují i rodiče.

4.2 Stanovení hypotéz

H1: Projekt Den Země organizují všechny školy regionu (malotřídní i plně- organizované).

H2: Učitelé s delší dobou pedagogické praxe realizují projekt Den Země častěji, než učitelé s kratší dobou pedagogické praxe.

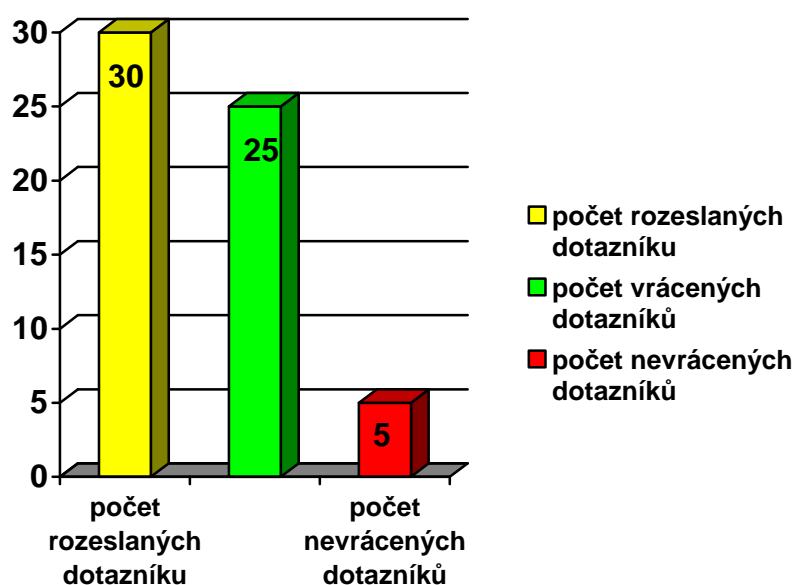
H3: Malotřídní školy realizují projekt Den Země v rámci celé školy.

H4: Malotřídní školy zapojují do projektů i rodiče.

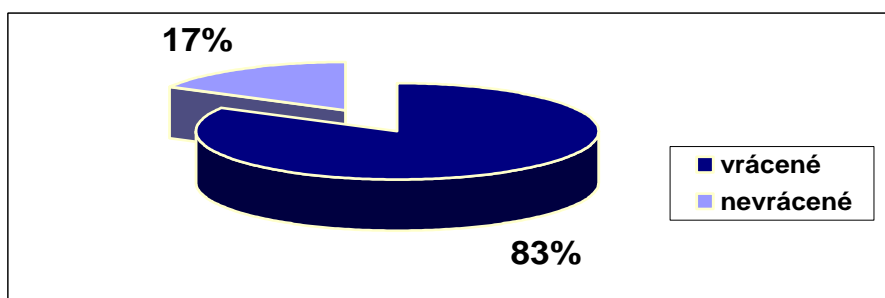
4.3 Charakteristika používaných metod

Ve své diplomové práci jsem při výzkumu použila nepřímou metodu k získávání faktů, tedy metodu dotazníkovou. V dotazníku jsem použila otázky uzavřené dichotomické (otázky č.1,2,3,4,6,7,8,9,12), polouzavřené (otázka 5, 10, 13,14) a otevřené (otázka č.11). Dotazník obsahuje celkem 14 otázek, z nichž některé jsou rozděleny na podkapitoly. Osloveny byly všechny školy mikroregionu Konicko - celkem 7 škol o počtu 30 učitelů prvního stupně základní školy. Dotazníky byly vráceny celkem ze 6 škol od 25 učitelů (83 %).

Graf č. 1: Návratnost dotazníků

Graf č.1: Procentuální vyjádření návratnosti dotazníků

4.4 Rozbor výsledků výzkumu

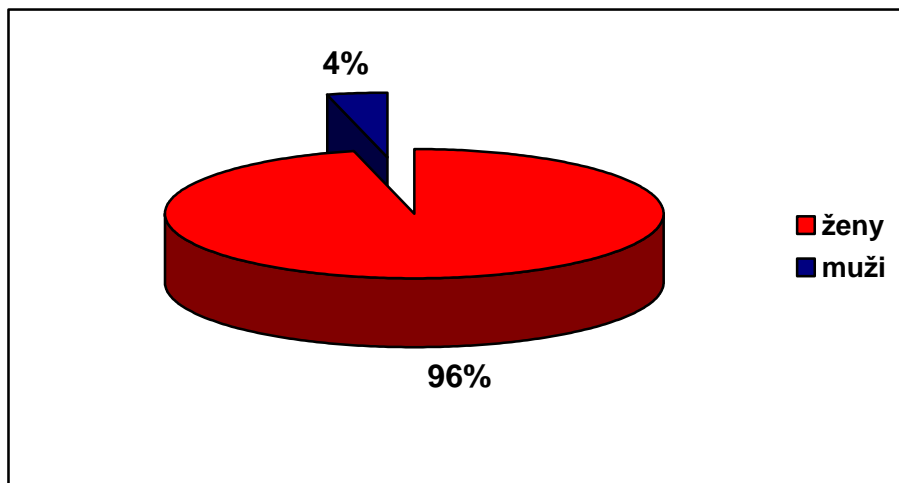
4.4.1 Pohlaví respondentů

Z 25 respondentů (100 %) se vyjádřilo 24 žen (96 %) a pouze 1 muž (4 %).

Tabulka č. 1: Zastoupení pohlaví respondentů

Pohlaví	Počet	%
Ženy	24	96
Muži	1	4
Celkem	25	100

Graf č. 2: Procentuální zastoupení pohlaví respondentů

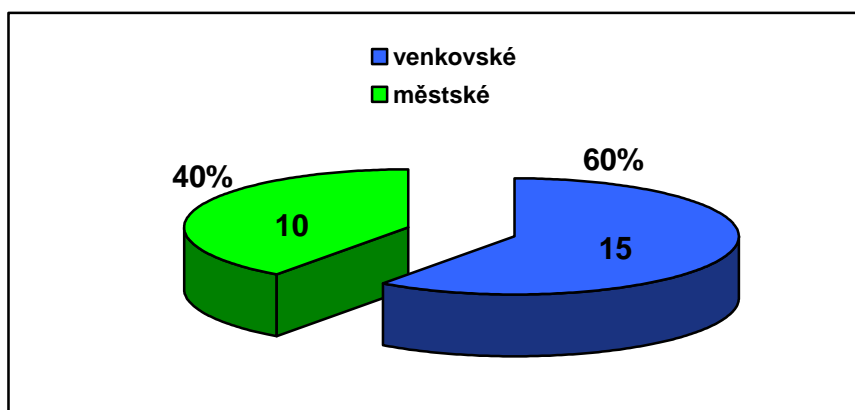
4.4.2 Umístění školy v rámci regionálního školství

Z celkového počtu 25 vrácených dotazníků (100 %) je zřejmé, že 15 respondentů (60 %) působí na venkovských školách a 10 respondentů (40 %) na školách městských.

Tabulka č.2: Umístění školy respondentů

Škola	Počet	%
Venkovské	15	60
Městské	10	40
Celkem	25	100

Graf č. 3: Umístění škol respondentů

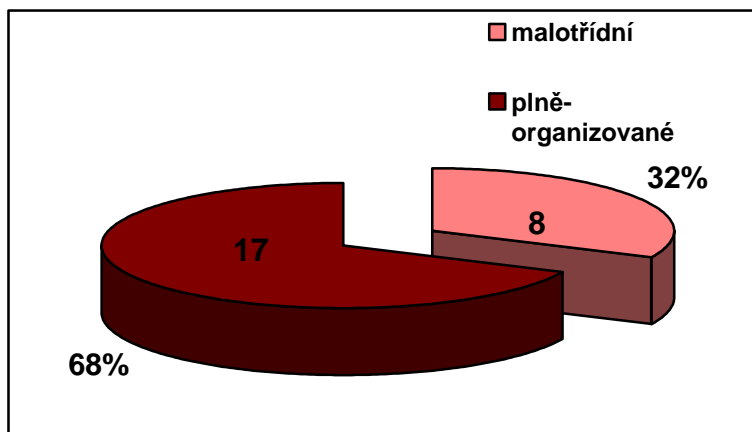
4.4.3 Typ školy, ve které respondenti učí

Z celkového počtu 25 respondentů (100 %) působí 8 respondentů (32 %) na malotřídních školách mikroregionu Konicko a 17 respondentů (68 %) působí na školách plně organizovaných.

Tabulka č. 3: Typ škol, ve kterých respondenti učí

Škola	Počet	%
Malotřídní	8	32
Plně organizovaná	17	68
Celkem	25	100

Graf č. 4: Procentuální zastoupení typu škol

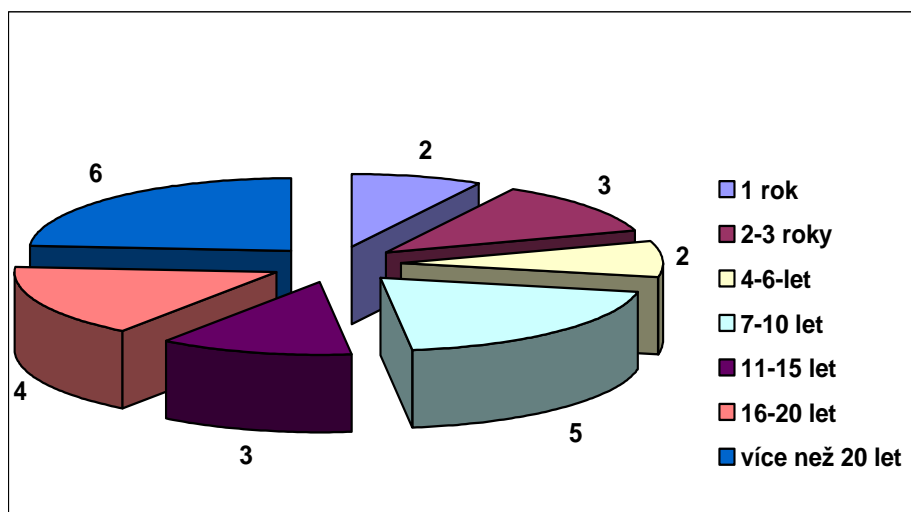
4.4.4 Délka pedagogické praxe respondentů

Tabulka zobrazuje počet let, jež odpracovali respondenti ve školství. Z celkového počtu 25 respondentů (100 %) tvoří největší skupinu učitelé s délkou praxe více než 20 let. Jedná se celkem o 6 respondentů (24 %). Druhou nejpočetnější skupinu tvoří respondenti s délkou pedagogické praxe 7 – 10 let. Jedná se o 5 respondentů, kteří tedy z celkového počtu tvoří 20 %. Skupinu s délkou pedagogické praxe 16 – 20 let zastupují čtyři respondenti, tedy 16 %. Skupina s 11 – 15 lety pedagogické praxe je zastoupena z 12 %, tvoří ji tedy 3 respondenti a v počtu respondentů se stává ekvivalentní se skupinou s délkou praxe 2 – 3 roky. Nejméně zastoupenou skupinu tvoří respondenti s délkou praxe 1 rok a skupina s délkou praxe 4 – 6 let. Každá z těchto skupin je zastoupena pouhými dvěma respondenty, kteří procentuálně vyjadřují 8 % z celkového počtu respondentů.

Tabulka č. 4: Délka pedagogické praxe respondentů

Délka pedagogické praxe	Muž	Žena	Celkem	%
1 rok	0	2	2	8
2-3 roky	0	3	3	12
4-6 let	0	2	2	8
7-10 let	0	5	5	20
11-15 let	0	3	3	12
16-20 let	0	4	4	16
Více než 20 let	1	5	6	24
Celkem	1	24	25	100

Graf č. 5: Délka pedagogické praxe – počet respondentů

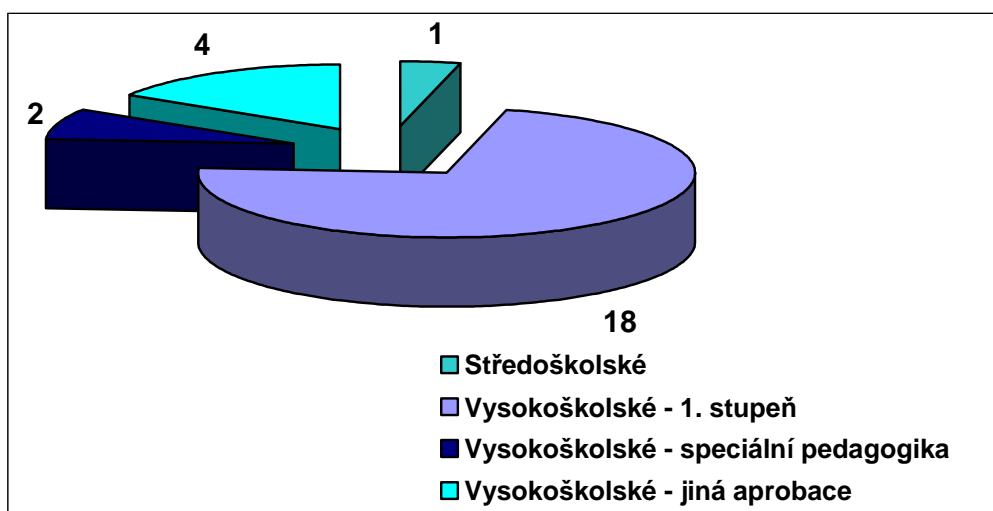
4.4.5 Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Na tuto otázku odpovědělo z celkového počtu 25 (100 %) respondentů 24 (96 %) respondentů s vysokoškolským vzděláním. Z toho 18 respondentů (72 %) s aprobací pro 1. stupeň ZŠ, 4 respondenti (16 %) s jinou aprobací a 2 pedagogičtí (8 %) pracovníci s vysokoškolským vzděláním v oboru speciální pedagogika. Pouhý jeden pedagogický pracovník (4%) je z řad pedagogů se středoškolským pedagogickým vzděláním.

Tabulka č. 5: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Nejvyšší dosažené vzdělání	Počet	%
Středoškolské	1	4
Vysokoškolské – aprobace 1. stupeň	18	72
Vysokoškolské - speciální pedagog	2	8
Vysokoškolské – jiná aprobace	4	16
Celkem	25	100

Graf č. 6: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů – počet respondentů

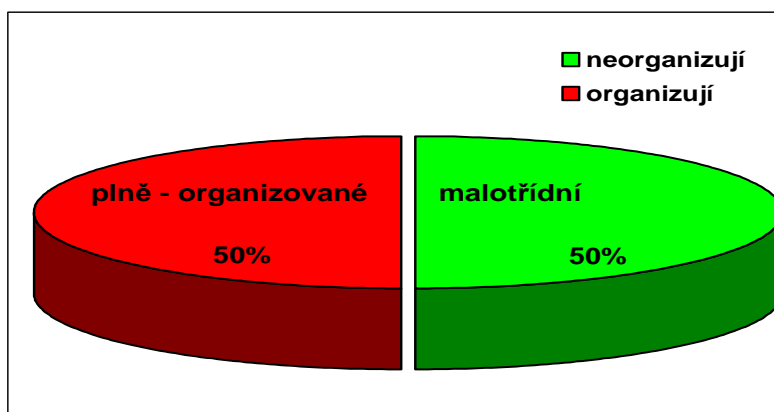

4.4.6 Realizace projektů Den Země na školách mikroregionu Konicko

Na otázku, zda jsou na školách ve kterých respondenti učí realizovány projekty ke Dni Země odpovědělo z celkového počtu 25 respondentů (100 %) 17 respondentů (68 %) z řad učitelů plně organizovaných škol (3 školy), že jsou tyto projekty na „jejich“ škole

realizovány. Zbýlých 8 respondentů (32 %) působících na malotřídních školách (3 školy) mikroregionu odpovědělo, že na škole tento projekt není realizován. Tito respondenti již na další související otázky neodpovídali. V níže zobrazeném grafu jsem procentuelně vyjádřila počet malotřídních a plně – organizovaných škol, které projekty organizují či ne.

Graf č. 7: Realizace projektů ke Dni Země

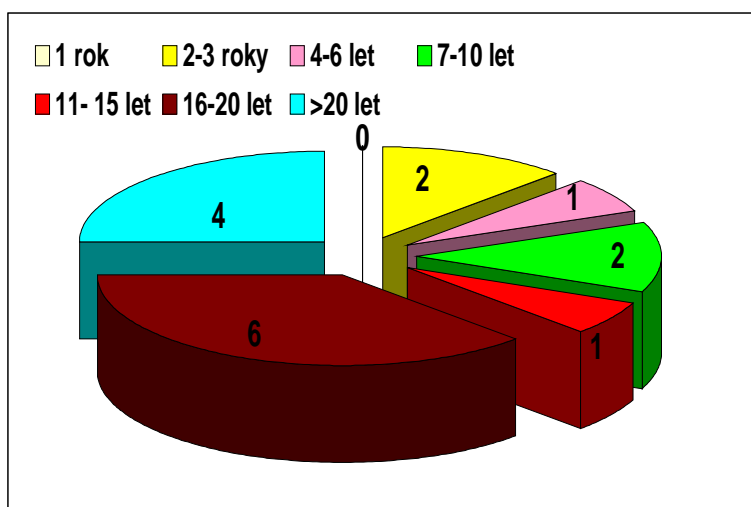
4.4.7 Podílíte se na realizaci projektu Vy osobně?

Touto otázkou jsem chtěla zjistit souvislosti s organizováním projektů Den Země v závislosti na délce praxe. Na otázku odpovědělo z celkového počtu 17 respondentů (100 %) 16 respondentů (94 %), že se přímo podílí na realizaci zmiňovaného projektu. Pouze 1 respondent (6 %) s délkou praxe 1 rok odpověděl, že se na organizování tohoto typu projektu nepodílí. Níže uvedená tabulka ukazuje, že nejpočetnější skupinou, která realizuje projekty ke Dni Země jsou pedagogičtí pracovníci s délkou praxe 16-20 let.

Tabulka č. 6: Organizování projektů dle pedagogické praxe

Délka praxe	1 rok	2-3 roky	4-6 let	7-10 let	11-15 let	16-20 let	>20 let	celkem	%
organizuje	0	2	1	2	1	6	4	16	94
neorganizuje	1	0	0	0	0	0	0	1	6
celkem	1	2	1	2	1	6	4	17	100

Graf č. 8: Využití projektů ke Dni Země – počet respondentů

4.4.8 Rozdílnost projektů pro jednotlivé ročníky 1. stupně ZŠ

V této položce měli respondenti odpovědět na otázku, zda organizují projekty ke Dni Země pro jednotlivé ročníky samostatně. Z odpovědí 17 respondentů, kteří projekty organizují, odpovědělo plných 17 respondentů (100 %), že projekty organizují pro jednotlivé ročníky samostatně.

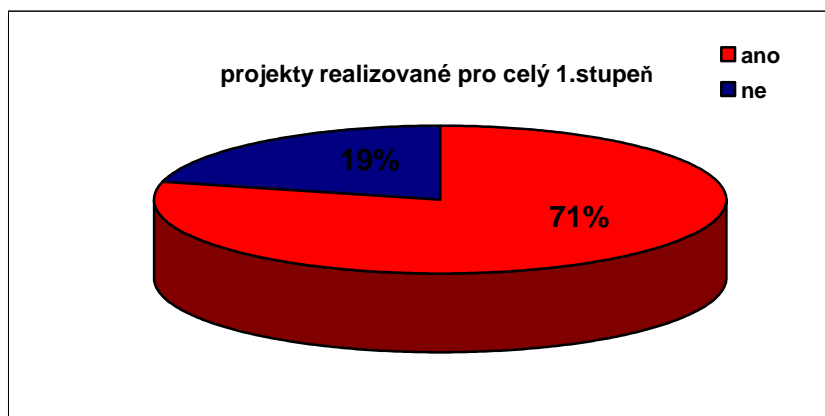
Graf č. 9: Způsob realizace projektů

4.4.9 Společné projekty pro 1. stupeň ZŠ

Touto otázkou jsem se snažila zjistit, zda učitelé organizují společné projekty ke Dni Země pro celý 1. stupeň. Ze 17 respondentů odpovědělo 12 respondentů (71 %), že tyto projekty organizují, zbylých 5 respondentů (19 %) tyto projekty neorganizují.

Graf č. 10: Způsob realizace projektů

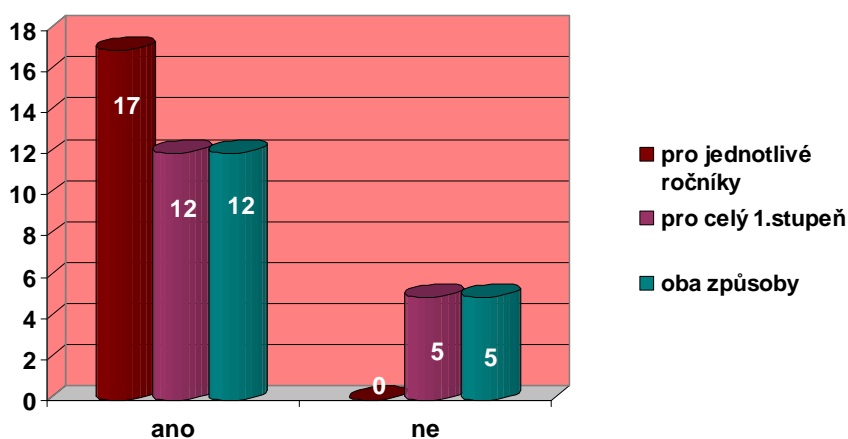

Z otázek 8 a 9 vyplývá, že některé školy organizují samostatné projekty pro jednotlivé ročníky a současně projekt pro celý 1. stupeň ZŠ. Z celkového počtu 17 respondentů tvoří 12 respondentů (71 %) ke Dni Země projekty pro jednotlivé ročníky i pro celý 1. stupeň.

Tabulka č. 7: Způsob realizace projektů

Způsob realizace projektů	ano	ne
Pro jednotlivé ročníky samostatně	17	0
Pro celý 1. stupeň ZŠ	12	5
Pro jednotlivé ročníky i 1. stupeň ZŠ	12	5

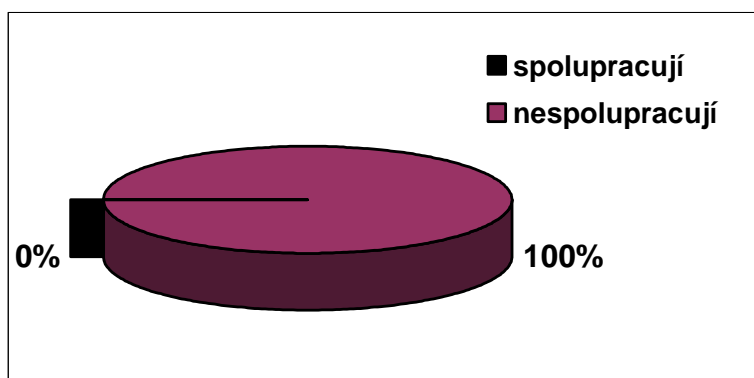
Graf č.11: Způsob realizace projektů – počet respondentů

4.4.10 Spolupráce s jinými organizacemi

Touto otázkou jsem se snažila zjistit, zda respondenti při tvorbě projektů spolupracují s nějakou ekologickou organizací, pokud ano, s jakou. Z odpovědí vyplývá, že při tvorbě projektů nabídek ekologických organizací žádný respondent nevyužívá.

Graf č. 14 Spolupráce s jinými organizacemi

4.4.11 Témata projektů ke Dni Země

Tuto otázku jsem v dotazníku rozdělila na dvě podotázky:

- názvy témat pro jednotlivé ročníky samostatně
- názvy témat pro celý 1. stupeň ZŠ

ad a)

- Slunce
- Rostliny
- Voda
- Půda
- Odpady
- Kam se ztratily ryby
- Co patří a nepatří do lesa

ad b)

- Úklid obce a okolí
- Ekologie
- Životní prostředí kolem nás
- Odpady
- Naše Země má svátek

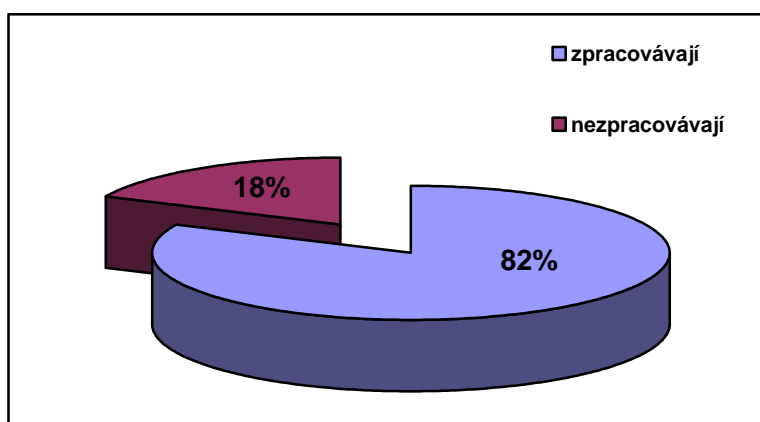

- Život na Zemi

4.4.12 Výstup z projektu

Touto otázkou jsem zjišťovala, zda po ukončení projektu zpracovávají žáci výstup. Z celkového počtu 17 vrácených dotazníků odpovědělo 14 respondentů (82 %), že žáci výstup zpracovávají. Zbylí 3 respondenti (18 %) uvedli, že žáci v jejich ročníku výstup k tomuto tématu nezpracovávají.

Graf č. 15: Počet žáků, zpracovávajících výstup z projektu

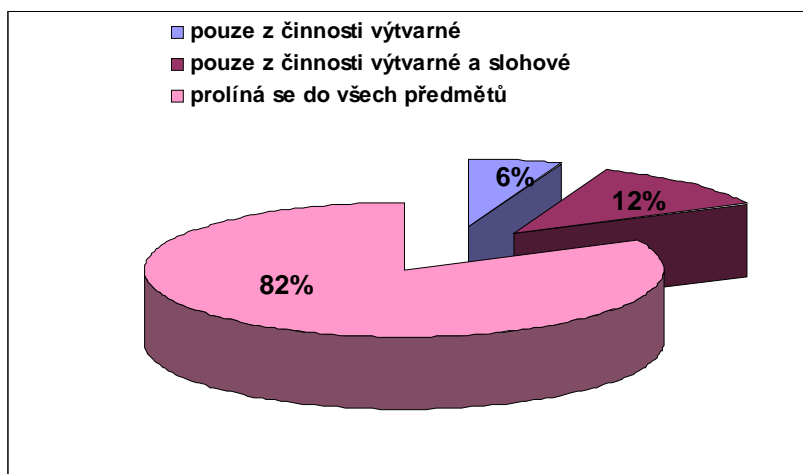
4.4.13 Z jaké činnosti žáci výstup zpracovávají

V této otázce měli respondenti na výběr:

- výtvarné
- literární
- slohové
- jiné (jaké)

Výsledné zjištění: na základě odpovědí z dotazníků uvedl 1 respondent (6%), že žáci zpracovávají výstup pouze z činnosti výtvarné, 2 respondenti (12%) uvedli, že žáci zpracovávají výstup z činnosti výtvarné a slohové. Zbývajících 14 respondentů (82%) uvedlo, že se výstup prolíná do všech předmětů.

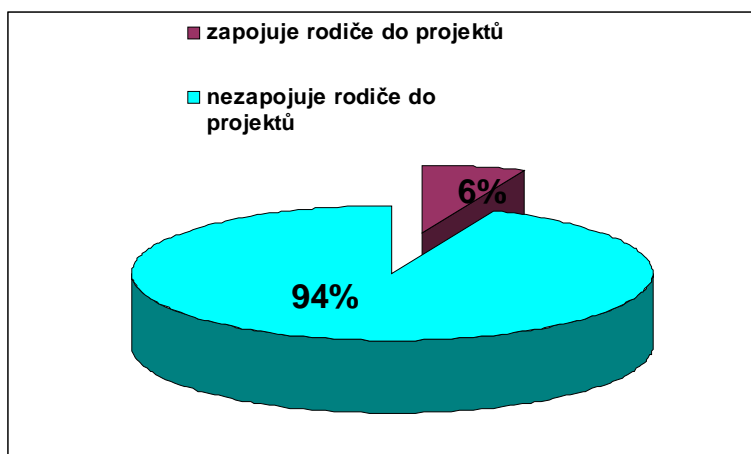
Graf č.16: Typ činnosti, ze které žáci zpracovávají výstup

4.4.14 Zapojení rodičů do projektů

Poslední otázka byla zaměřena na to, zda školy v tomto směru spolupracují s rodiči a zapojují je do projektu. Z celkových 17 respondentů odpovědělo 16 dotazovaných (94 %), že s rodiči nespolečně pracují. Pouze v jednom dotazníku se vyskytla odpověď, že s rodiči spolupracují. Na podotázku – „pokud zapojujete, napište způsob zapojení“ odpovědělo (6 %) dotazovaných, že probíhá tzv. domácí beseda s rodiči, kde rodiče sdělují dojmy, co se líbilo a co se nelíbilo, ovšem jakým jiným způsobem rodiče zapojují, nebylo blíže specifikováno.

Graf č. 17: Četnost zapojení rodičů do projektů

4.5 Shrnutí výsledků výzkumu

Dotazníkovou metodou jsem zkoumala, zda jsou na školách v mikroregionu Konicko realizovány projekty ke Dni Země, zda jsou tyto projekty realizovány jinak na malotřídních a plně organizovaných školách a jestli školy v tomto směru spolupracují s rodiči. Po vyhodnocení dotazníků a zpracování do tabulek a grafů jsem zjištěné výsledky porovnála se stanovenými hypotézami.

Hypotéza č. 1

Projekt Den Země organizují všechny školy regionu (malotřídní i plně- organizované).

Tato hypotéza se bohužel **nepotvrdila**. Z dotazníků bylo jednoznačně zjištěno, že v mikroregionu Konicko malotřídní školy projekty ke Dni Země nerealizují (graf č. 8). Výsledek mě velice překvapil, s touto odpovědí jsem nepočítala. Vykazují to i další stanovené hypotézy, ve kterých jsem uvažovala o propojenosti malotřídní školy a rodiny atd.

Hypotéza č. 2

Učitelé s delší dobou pedagogické praxe realizují projekt Den Země častěji, než učitelé s kratší dobou pedagogické praxe.

Ke stanovení této hypotézy mě vedla myšlenka, týkající se náročnosti při tvorbě projektů. Připravit projekt ať už pro jeden ročník či pro celý první stupeň je poměrně náročné. Proto si myslím, že učitelé s většími zkušenostmi a s delší dobou pedagogické praxe se snáze zhostí přípravy projektů, než učitelé s kratší dobou praxe.

Tabulka číslo 6 a graf č. 9 a 10 jednoznačně ukazuje, že se hypotéza č. 2 **potvrdila**. Pouze jeden respondent s délkou praxe 1 rok uvedl, že sám se na tvorbě těchto projektů nepodílí. Nejpočetnější skupinu respondentů, kteří se přímo podílejí na realizaci projektu jsou učitelé s délkou praxe 16-20, celkem 6 respondentů.

Hypotéza č. 3

Malotřídní školy realizují projekt Den Země v rámci celé školy.

Při stanovení této hypotézy jsem uvažovala, že školy malotřídní, v nichž jsou spojené ročníky budou organizovat jeden projekt pro celý první stupeň a nebudou realizovat více

dílčích projektů. Tuto hypotézu se bohužel **nepodařilo potvrdit**. Výzkumem bylo zjištěno, že plných 100 % malotřídních škol mikroregionu Konicko projekty neorganizují, tudíž nelze určit, zda by tyto projekty byly realizovány pro celou školu společně.

Hypotéza č. 4

Malotřídní školy zapojují do projektů i rodiče.

Jak již bylo řečeno v úvodu, při stanovení této hypotézy jsem předpokládala, že malotřídní školy do realizace projektů zapojují i rodiče. Jelikož ale malotřídní školy mikroregionu Konicko projekty nerealizují, hypotéza se tedy **nepotvrdila**. Výsledky výzkumu byly pro mě překvapující.

5 Návrh projektu Den Země – Putování s Lesníčkem

V praktické části se věnuji návrhu projektu Den Země pro malotřídní školy mikroregionu Konicko. Výchovným cílem je vzbudit v dětech zájem o přírodu a vytvořit takové hodnoty, které vedou děti k ochraně životního prostředí a k odpovědnosti. Vybrala jsem přírodovědnou vycházku, kdy si žáci upevňují vztah k přírodě a k rodnému kraji. Praktické činnosti a situace z reálného života, které si žáci sami vyzkoušejí přímo v lese pomohou dětem k pochopení souvislostí, pomohou jim poznat, že člověk a příroda jsou ve vzájemné symbióze a že se navzájem ovlivňují a působí na sebe.

Při tvorbě návrhu jsem použila projektovou metodu.

5.1 Charakteristika navrhovaného projektu

Projekt je určen pro žáky 1. - 3. ročníku malotřídní školy a je situován do mikroregionu Konicko. Projektu může využít kterákoliv škola mikroregionu Konicko.

Výchovně vzdělávací cíl:

- především upevnit vztah k přírodě
- získání praktických znalostí o přírodě a ochraně životního prostředí
- seznámení s prostředím lesa
- seznámení s lesními živočichy
- upevnění dosavadních znalostí o živé přírodě
- podpoří své názory, porovnají je mezi sebou a navrhnou vlastní otázky týkající se tématu
- dokáží vyhledávat v knihách a encyklopediích

Druh projektu:

- podle organizace – více předmětový (zapojeny hlavně předměty hudební výchova, výtvarná výchova, pracovní činnost)
- podle navrhovatele - uměle připravený
- podle účelu – získání vědomostí, dovedností a postojů
- podle délky – krátkodobý (jednodenní)
- podle prostředí – kombinovaný (školní i mimoškolní prostředí)

Rozvíjené klíčové kompetence:

- **kompetence k učení** – žáci pozorují, vnímají přírodní dění kolem sebe, třídí, přiřazují popisují, hledají odlišnosti, srovnávají,
- **kompetence komunikativní** – žák diskutuje v pracovní skupině, naslouchá ostatním, formuluje své postřehy, používá pojmy, kterými obohacuje svoji slovní zásobu, srozumitelně formuluje svoje myšlenky v rámci jednotlivých činností
- **kompetence k řešení problémů** – žák vyhledává informace potřebné k řešení problémů, rozhoduje samostatně o postupu práce
- **kompetence pracovní** – používá účinně a bezpečně materiály k práci, neohrožuje svým konáním sebe ani ostatní, udržuje pořádek na svém pracovišti
- **kompetence sociální a personální** – spolupracuje ve skupině, podílí se na utváření příjemné atmosféry, dodržuje pravidla stanovená pro práci, chová se vhodně na veřejných místech
- **kompetence občanské** - žák si utváří kladný vztah ke svému regionu

Formy výuky:

Podle sociálního hlediska:

- hromadná (frontální) výuka – v kruhu, v lavicích
- skupinová (kooperativní) výuka – v kruhu, na stanovištích, na vycházce
- samostatná práce

Podle normativního hlediska

- výuka ve třídě
- vycházka - přírodovědná

Metody:

- pozorování, jednoduché srovnávání
- třídění na základě známých skutečností
- práce s pracovním listem
- pohybové, výtvarné, hudební aktivity
- slovní – dialogická (diskuse na problémovou otázku)

Mezipředmětové vztahy:

Vv – kresba, malba, rozvoj pozorování věcí kolem sebe, smysl pro realitu

Pč – práce s přírodním materiálem (vytvoření lesního skřítky)

Hv – zpěv písně k tématu („Hajný je lesa pán“)

Prezentace: výroba vlastního lesa a skřítků, výstava ve třídě

- Způsob hodnocení projektu:
- slovní hodnocení učitelem
- sebehodnocení

5.2 Vlastní realizace projektu

Cílová skupina: Žáci 1. - 3. ročníku malotřídní školy mikroregionu Konicko

Realizace: třída, les v blízkosti školy

Pojmy: Den Země, ekologie, třídění odpadu, ochrana životního prostředí, společenství lesa, jehličnaté a listnaté stromy, keře, význam stromů pro člověka, lesní zvěř, drobní živočichové, rostliny, částí těla rostlin, léčivé byliny

Organizační formy: vycházka

Metodika: rozhovor, pozorování, pokus, názorně demonstrační činnost

Průřezové téma: environmentální výchova

Tématický okruh: základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí

Pomůcky: plastové pytle, ukázky přírodních a umělých materiálů, jarní květiny, atlas květin, kartičky s lesními živočichy, gumové rukavice, zavařovací sklenice, lupa, barvičky na obličej, tužka, pastelky, sádra, kelímek, voda, štěteček, papír, lepicí páska

5.2.1 Úvod – Seznámení s plánem dne

Místo realizace: třída

Cíl: Opakování dosavadních znalostí, formou diskuse objasnit nový pojem (Den Země), zopakovat chování v lese

Metody:

slovní (motivační a řízený rozhovor)

názorně-demonstrační (pozorování předmětů)

Organizační formy: hromadná (v lavicích)

Pomůcky: přírodní materiál, obrázky lesní zvěře

Rozvíjené kompetence:

kompetence k učení – pozoruje, popisuje

kompetence komunikativní – diskutuje ve skupině, naslouchá ostatním

kompetence sociální - podílí se na utváření příjemné atmosféry

Motivace: Abychom děti zaujali, je třeba děti předem seznámit s plánem dne a oznámit jim, že si budeme během dne hrát na lesní skřítky, kteří budou v lese plnit zadané úkoly, které pro ně připravil skřítek **Lesníček**. Z přírodnin, které si přinesou z lesa si pak každý žák vytvoří své lesní zvířátko, strom, rostlinku, ptáčka, skřítku atd. třída vytvoří svůj vlastní les.

Popis činnosti: Učitel si předem pro žáky připraví na stůl různé přírodniny, předměty, obrázky (mech, list dubu, smrková větvička, obrázek lesní zvěře, větvička jedle, ostružiny, borůvky aj.). Úvodem učitel vede žáky k tomu, aby se zamysleli, kde se s těmito přírodninami a zvířaty mohou setkat. Žáci by měli sami vyvodit, že v lese.

Následuje diskuse na téma :

- Co všechno v lese najdeme?
- Jaké známe druhy lesů, stromů?
- Jaká zvířátka v lese najdeme?
- Co všechno patří do přírody?
- Co do přírody nepatří?
- Jak se máme a nemáme chovat v lese?
- Jak můžeme přírodu chránit?
- Co všechno pro ni můžu já, jako žák udělat?
- Proč se dnes o tomto tématu bavíme – Den Země, co to je, kdy se slaví?

Dále si celá třída zazpívá písničku, ve které se objevuje téma lesa, Země, planety – necháme děti přemýšlet, jestli takovou znají.

Jedna z možností může být např. „Hajný je lesa pán“ od Zdeňka Svěráka.

5.2.3 Kresba přírodnin

Místo realizace: třída

Cíl: Zjistit rozsah dosavadní znalostí o daném tématu

Metody:

pracovní – kresba známé skutečnosti (vše, co v lese najdeme)

slovní- diskuse o ochraně životního prostředí

Formy práce :

hromadná (v lavicích)

samostatná práce – kresba obrázku dle zadaného tématu – co všechno se v lese nachází

Pomůcky: papír, tužka, pastelky

Rozvíjené kompetence:

kompetence pracovní – kresba živé přírody, neživé přírody

kompetence komunikativní – diskutuje ve skupině na téma – ochrana životního prostředí, naslouchá názory ostatních.

Popis činnosti:

Učitel vyzve žáky, aby nakreslili, co všechno v lese mohou vidět.

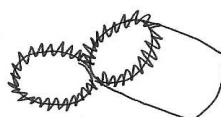
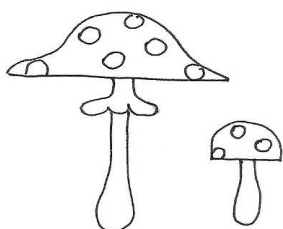
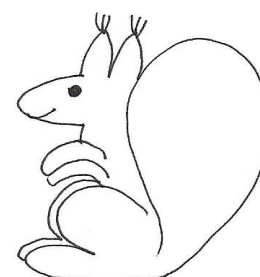
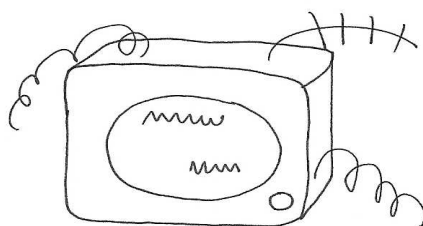
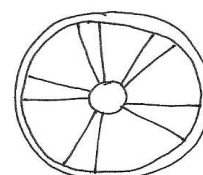
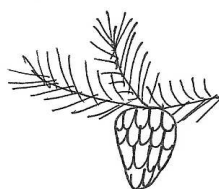
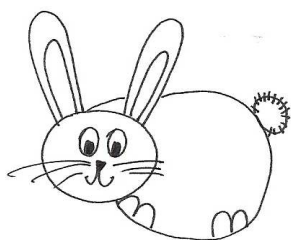
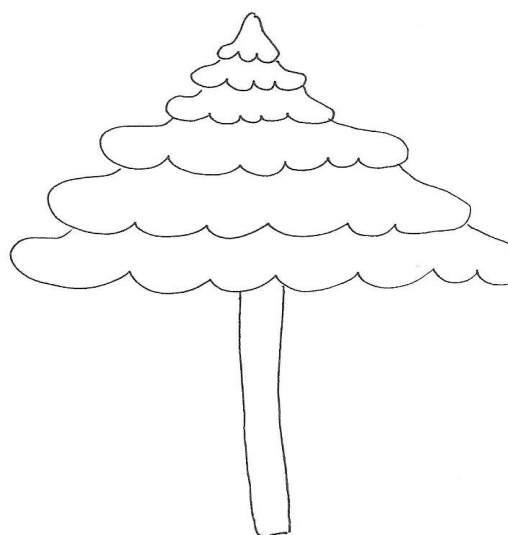
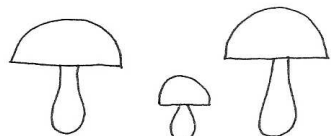
„Nakreslete i ty věci, které v lese najdeme, ale rozhodně do lesa nepatří.“ Tím se dostáváme k tématu o ochraně životního prostředí. Povídáme si o tom, jak se chovat v lese, že do lesa nemáme odhazovat odpadky, a jak já, jako žák mohu přispět k ochraně životního prostředí.

Pro žáky má učitel nachystaný pracovní list s obrázky k rozvoji rozumových schopností, logického myšlení a zrakového vnímání (pracovní list č.1)

Pracovní list č. 1: Co do lesa nepatří

(<http://dum.rvp.cz/materialy/co-do-lesa-nepatri.html>)

Červeně zakroužkuj předměty, které do lesa nepatří. Řekni, čím jsou pro přírodu nebezpečné. Ostatní obrázky vybarvi.

5.2.4 Příprava na vycházku – rozdělení žáků do skupin

Místo realizace: třída

Cíl: Rozdělit žáky do skupin, motivovat k následující činnosti, zapojit fantazii při malování na obličej

Metody:

slovní – seznámení s plánem (rozdělit do skupin, namalovat se jako skřítek, nachystat na odchod do lesa)

pracovní – žák si dle své fantazie vybarví svůj obličej

Formy práce:

hromadná - všichni žáci se rozdělí do skupin

samostatná – každý žák se sám pomaluje dle své fantazie

Pomůcky: obrázky lesních zvířat, stromů, rostlin (viz. příloha č. 1), barvičky na obličej

Rozvíjené kompetence:

kompetence pracovní – žák maluje na obličej

kompetence sociální a personální – společně se řadí do skupin

Popis činnosti:

Učitel rozloží na stůl kartičky, na nichž jsou nakresleny obrázky lesních zvířat, rostlin a stromů - obrázkem dolů (příloha č. 1a, 1b, 1c) .

Každý žák si vybere jeden obrázek. Tím se žáci rozdělí do tří skupin. Žáci, kteří si vytáhnou obrázek stromu budou tvořit skupinku **stromových** skřítků, ti kteří budou mít na obrázku nakreslenou květinu, vytvoří skupinu **květinkových** skřítků a žáci s obrázky zvířat vytvoří skupinku skřítků **zvířátkových**. Nyní si žáci vezmou barvičky na obličej a barevně se rozliší (stromoví zelený obličej, květinkoví červený nebo žlutý, popř. a zvířátkoví hnědý obličej, alternativou je, že se žáci pomalují jako skřítky dle své fantazie). Nyní se stávají lesními skřítky a vyrážejí za poznáním do lesa. Žáci si sebou do lesa vezmou čistý papír, na který budou zapisovat všechny přírodniny (stromy, keře, byliny, živočichy) se kterými se v lese setkají.

5.2.5 Přírodovědná vycházka

Místo realizace: les v blízkosti školy

Cíl: Upevnit vztah k přírodě, získání praktických znalostí o přírodě a ochraně životního prostředí, naučit pracovat s atlasem.

Metody:

slovní – vysvětlení pojmů byliny, dřeviny, keře, stromy, části rostlin, podmínky života, fáze růstu rostliny, živočichové – savci, drobní, hmyz, plazi, ptáci

názorně - demonstrační - pozorování drobných živočichů, jednoduché srovnávání, třídění na základě známých skutečností

pracovní - práce s pracovním listem

Formy práce:

skupinová - žáci pracují ve skupinách dle rozřazení

samostatná – každý žák se sám pomaluje dle své fantazie

Pomůcky: lupa, papírové sáčky, zavařovací sklenice (2ks), gumové rukavice, pytle na odpad

Rozvíjené kompetence:

kompetence k učení – žák pozoruje přírodní dění kolem sebe (drobné živočichy)

kompetence pracovní – žák vytvoří past na živočichy, pracuje s pracovním listem a atlasem, pracuje bezpečně dle pokynů učitele, třídí odpad

kompetence komunikativní – žák komunikuje ve skupině při určování částí živé přírody

kompetence občanské – vytváří si kladný vztah k přírodě

Popis činnosti:

- Před vycházkou učitel žáky seznámí o tom, že se mají v lese chovat tiše, tak, aby nevyplašili lesní zvířátka z jejich obydlí.
- Zopakujeme pravidla správného chování na silnici.

Po příchodu do lesa si učitel s dětmi povídá o lesních živočiších, zvěři, ptácích a upozorní je na to, že v lese kromě těchto zvířat žije spousta drobných živočichů, které při procházce lesem nemusí na první pohled vidět. Vede žáky k tomu, aby se snažili sami přijít na to, o které živočichy se může jednat. Pak jim vysvětlí, co to vlastně drobný živočich je (něco jako pavouk, brouk, žížala) a kde je nejčastěji můžeme hledat (pod kůrou stromů, pod hromadou listů, mezi kořeny atd.). K pozorování živočichů si děti připraví jednoduchou past.

5.2.5.1 Vytvoření pasti na drobné živočichy

Místo realizace: les v blízkosti školy

Cíl: Formou pokusu seznámit žáky s drobnými lesními živočichy

Metody:

slovní – seznámení s postupem práce při tvorbě pasti

názorně - demonstrační - názorná ukázka postupu při tvorbě pasti

pracovní - práce s pomůckami k vytvoření pasti na drobné živočichy

Formy práce:

skupinová - žáci pracují ve skupinách dle rozřazení

Pomůcky: sklenice, břidlicová tabulka (nebo dlaždice), kolíky

Rozvíjené kompetence:

kompetence k učení – žák pozoruje přírodní dění kolem sebe (drobné živočichy)

kompetence pracovní – žák vytvoří past na živočichy, pracuje s pracovním listem a atlasem, pracuje bezpečně dle pokynů učitele

kompetence komunikativní – žák komunikuje ve skupině při tvorbě pasti

kompetence občanské – vytváří si kladný vztah k přírodě

Pracovní postup: viz.obr.č. 26

Do země vydlabeme jamku, do které dáme zavařovací sklenici a překryjeme břidlicí (mezi zemí a pokrývkou-břidlicí musíme nechat mezeru, tak, aby tudy mohli živočichové vlézt do sklenice. Ve sklenici máme návnadu – vhodnou potravu. Takto vytvoříme alespoň dvě návnady. Aby se živočichové na návnadu chytily, nesmíme je vyrušovat, proto se přemístíme do jiné části lesa.

Učitel žáky seznámí s dalším plánem dne. Společně budou hledat strom s **červeným označením** (fáborkem), kde nechal skřítek lesa dopis s úkoly. Žáci strom najdou, shromáždí se kolem stromu a učitel dětem přečte tento vzkaz.

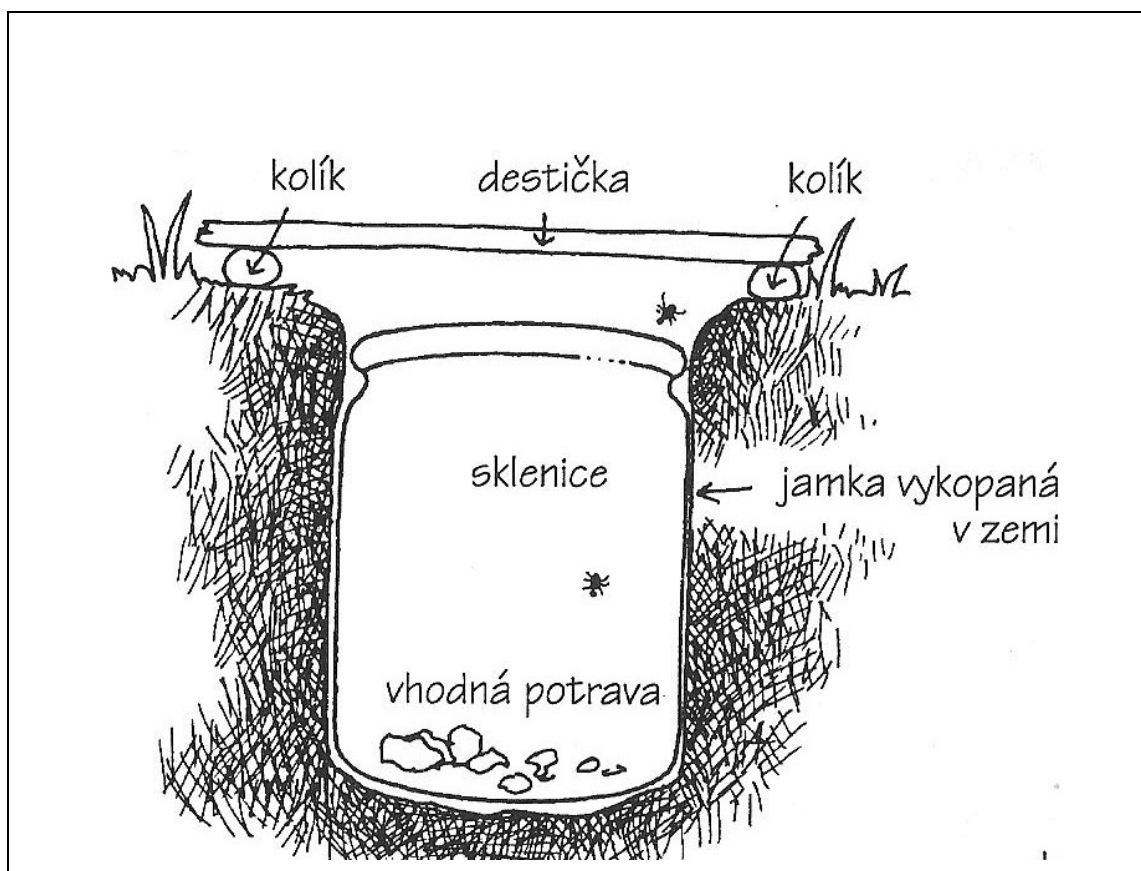
DOPIS č. 1

*„Milé děti, jsem lesní skřítek **Lesníček** a připravil jsem si pro vás jednoduché úkoly. Dobře poslouchajte mého pomocníka, který vám úkoly přečte.“*

Pozn.: Učitel má dopisy předem připravené, poprosí např. paní vychovatelku, aby dopisy umístila v lese a označila fáborkem dříve, než děti vejdou do lesa – v době přípravy na vycházku.

Obrázek č. 12 Postup při tvorbě pasti na drobné živočichy

(Nápady pro přírodovědu - soubor praktických námětů a zábavných činností pro vyučování prvouky a přírodovědy na 1. stupni ZŠ, Bennett J., Smith R., Praha. Portál, 1996 ,s.109)

5.2.5.2 Poznávání přírodnin

Místo realizace: les v blízkosti školy

Cíl: Seznámit žáky se společenstvím lesa, se stromy, rostlinami, lesními živočichy

Metody:

pracovní – sběr přírodnin

slovní- výklad (stromy, rostliny, živočichové lesa)

názorně – *demonstrační*: pozorování a rozbor přineseného materiálu

Formy práce :

skupinová – žáci pracují ve skupinách dle rozřazení

Rozvíjené kompetence:

kompetence k učení – žák se učí novým poznatkům na základě vlastní zkušenosti (sběru)

kompetence pracovní – žák sbírá přírodní materiál dle pokynů učitele

kompetence komunikativní – žák diskutuje ve skupině při určování přírodnin

Popis činnosti:

Učitel seznámí žáky s úkolem, který jim zadal skřítek Lesníček. Žáci se rozdělí do skupin, které si ráno vytvořili ve třídě. **Stromoví** skřítki mají za úkol seznámit se se stromy v lese. Všimají si tvaru listů, tvaru koruny, plodů, struktur kůra. Tyto části stromu nasbírají a přinesou na dohodnuté místo (strom s červeným fáborkem). **Květinkoví** skřítki si budou všimnout všech rostlin kolem sebe, rostlinky opatrně vytrhnou a vloží do papírových sáčků. **Zvířátkoví** se budou rozhlížet po lese a všimnout si lesních živočichů. Můžou zde také najít něco, co zde živočiškové zanechali – pířko nebo třeba stopu – tu označí klacíkem. Po nasbírání přírodnin se žáci sejdou u „červeného“ stromu a společně se snaží tyto přírodniny určit za pomoci učitele a atlasu. Učitel má dále k procvičení pro žáky připravené pracovní listy (příloha č. 2a,2b,2c,2d,2e). K vyplnění pracovního listu použijí žáci jako pomůcku atlas.

Následuje vysvětlení pojmů byliny, dřeviny, keře, stromy, části rostlin, podmínky života, fáze růstu rostliny.

5.2.5.3 Dramatické ztvárnění života rostlin

Místo realizace: les v blízkosti školy

Cíl: Praktickou činností dětem ztvárnit jednotlivé fáze života rostliny

Metody:

pracovní – dramatizace příběhu života rostliny

slovní- diskuse na téma byliny, dřeviny, keře, stromy, části rostlin, podmínky života, fáze růstu rostliny

názorně – demonstrační: na rostlině názorně ukážeme všechny části rostliny

Formy práce :

samostatná práce – každý dle ukázky učitele dramaticky ztvární život rostliny

Rozvíjené kompetence:

kompetence pracovní – žák vlastním tělem ztvární život rostliny od semínka po plod

kompetence komunikativní – žák diskutuje ve skupině na dané téma - naslouchá názory ostatních.

Popis činnosti:

Na rostlině názorně ukážeme všechny části rostliny, následuje dramatizace – ztvárnění života rostlin, učitel demonstruje, poté nejméně 2x pro upevnění a lepší pochopení společně se všemi dětmi zopakuje :

- **semínko** : dřep
- **klíček** : jedna ruka do země, druhá k nebi
- **stonek** : stoupneme si
- **listy** : rozpažíme ruce
- **květ** : otevřené oči, otáčíme hlavou
- **plod** : spojíme ruce nad hlavou
- **koloběh** : semeno vypadne, opět dřep

Další úkoly, které si skřítek pro děti připravil:

5.2.5.4 Otisk kůry stromů

Místo realizace: les v blízkosti školy

Cíl:

Naučit děti rozeznávat stromy podle jejich charakteristických znaků (kůra- hladká, hrubá, tvar listu, květ, plod, tvar stromu, opadavost listů)

Metody:

slovní – vysvětlení pojmů částí stromů

názorně - demonstrační - pozorování rozdílnosti kůry stromů

pracovní - práce s pracovním listem, za pomoci voskovek vytvoří žáci otisk kůry stromu

Formy práce:

skupinová - žáci pracují ve skupinách dle rozřazení

samostatná – každý žák si zkusí sám vytvořit otisk stromu

Pomůcky: voskovky, papír, psací podložka

Rozvíjené kompetence:

kompetence k učení – žák pozoruje přírodní dění kolem sebe (stromy a jejich)

kompetence pracovní- žák vytvoří za pomoci voskovek otisk kůry stromu,

pracuje s pracovním listem, s atlasem, pracuje bezpečně dle pokynů učitele

kompetence komunikativní – žák komunikuje ve skupině při určování názvu stromu

kompetence občanské – vytváří si kladný vztah k přírodě

Popis činnosti:

Každá skupinka žáků si vybere jeden strom v lese. Žáci se snaží nasbírat vše z tohoto stromu – listy, květ, šišku. Poté si každý žák vezme bílý papír, přiloží na kůru stromu a pomocí voskovky si vytvoří otisk kůry stromu. Žáci si dále všímají tvaru koruny stromu,

větví a kořenů, tvarů jehlic či listů a pomocí těchto charakteristických znaků s využitím atlasu určit název stromu. Zjištěné poznatky skupinka zapíše do záznamového archu viz. pracovní list č. 2- str.83. Ostatní skupinky pak obeznámí své spolužáky se svým zjištěním.

5.2.5.5 Pozorování ptáků

Místo realizace: les v blízkosti školy

Cíl:

Pozorování ptáků, naučit děti dle charakteristických znaků určit druhy ptáků

Metody:

slovní – vysvětlit rozdílnost ve tvaru ptáků, jak ptáci stojí, létají, rozdílnost ve tvaru zobáků, nohou, ocasu, křídel

názorně - demonstrační - pozorování rozdílnosti v charakteristických rysech ptáků

pracovní - práce s pracovním listem, dle přiloženého záznamového archu se žáci snaží identifikovat ptáka

Formy práce:

skupinová - žáci pracují ve skupinách dle rozřazení

Pomůcky: soubor náčrtů ptáků (obr.č. 27), záznamový arch (pracovní list č.3), tužka

Rozvíjené kompetence:

kompetence k učení – žák pozoruje ptáky v lese

kompetence pracovní- žák zapíše charakteristické rysy ptáků do záznamového archu, pracuje s pracovním listem, s atlasem, pracuje bezpečně dle pokynů učitele

kompetence komunikativní – žák komunikuje ve skupině při identifikaci ptáků

kompetence občanské – vytváří si kladný vztah k přírodě

Popis činnosti:

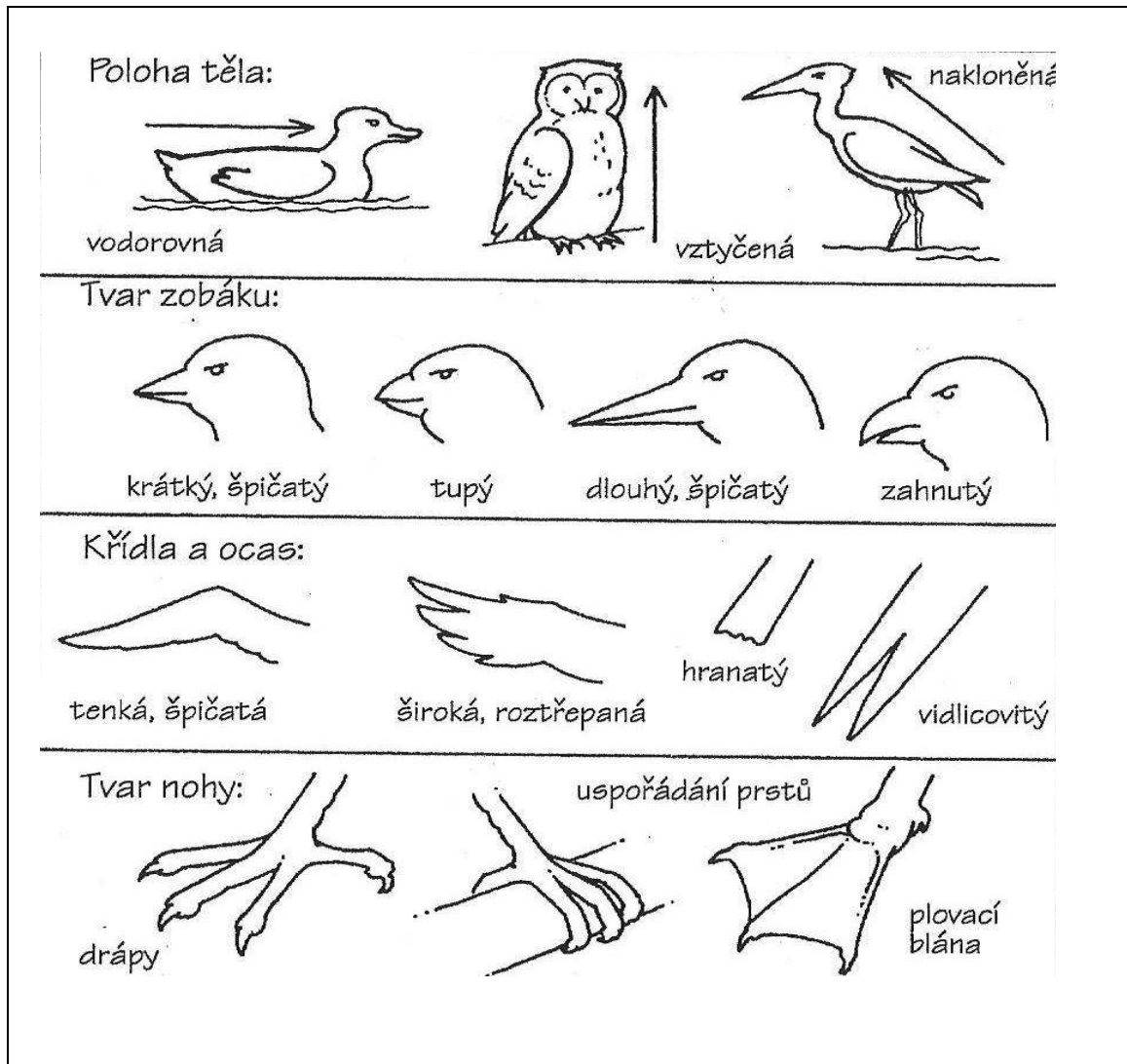
Na začátku činnosti je důležité žákům vysvětlit, na co se mají při pozorování zaměřit tzn. jak ptáci stojí, jaké mají nohy, tvar jejich zobáku, tvar křídel, ocasu a vysvětlit, jak to vše souvisí se způsobem jejich života. Děti mohou srovnávat ptáky podle velikosti, nebo je seskupit podle podobných znaků. Žáci se snaží v lese najít pero ptáka. Pokud najdou, mohou pomocí lupy prozkoumat jeho strukturu. Dle atlasu ptáků můžeme určit o jakého ptáka se jedná

Pracovní list č. 2: Záznamový arch stromů

Informace o stromu
Nakresli tvar koruny stromu
Několika slovy popiš svůj strom
Nakresli tvar listu a plod stromu
Je strom opadavý?
Vlep otisk kůry stromu

Obrázek č. 13: Soubor náčrtů ptáků

(Nápady pro přírodovědu - soubor praktických námětů a zábavných činností pro vyučování prvouky a přírodovědy na 1. stupni ZŠ, Bennett J., Smith R., Praha. Portál, 1996 ,s.103)

Pracovní list č. 3: Záznamový arch k určování ptáků

(Nápady pro přírodovědu - soubor praktických námětů a zábavných činností pro vyučování prvouky a přírodovědy na 1. stupni ZŠ, Bennett J., Smith R., Praha. Portál, 1996 ,s.125)

Pozorování ptáků			
Místo pozorování			
Druh (odhadem)			
Hlavní barva		Další barvy	
Tvar zobáku			
zaškrtni zde			
Poloha těla			
zaškrtni zde			
Navštěvuje krmítko?		ano/ne	
Odhání jiné ptáky?		ano/ne	
Druh potravy, kterou přijímá			
Jméno:		Třída:	
Datum:		Čas:	
Žije sám nebo ve skupině?			
zaškrtni zde		Chodí?	Skáče?
Tvar ocasu			
zaškrtni zde			
Nakresli tvar dráhy letu			

5.2.5.6 Procvičování znalosti o lese formou hry v anglickém jazyce

Místo realizace: les v blízkosti školy

Cíl: Procvičit názvy lesních zvířat a věcí v anglickém jazyce

Metody:

slovní – vysvětlit pravidla hry

pracovní – děti hrají dle stanovených pravidel

Formy práce:

skupinová - žáci pracují ve skupině

Rozvíjené kompetence:

kompetence k učení – žák procvičuje hbitost, soustředěnost, postřeh

kompetence pracovní- žák pracuje bezpečně dle pokynů učitele

Popis činnosti:

Žáci se dle pokynů učitele postaví do kruhu. Učitel nahlas vykřikuje různá anglická slovíčka dětem známá (strom, liška, pes, list, had, kůň, ovce, beruška, motýl, dům, zajíc, pavouk, stůl, aktovka, pouzdro, pastelky, guma, kočka, auto, pták, plechovka, sklenice, kolo, počítač – tree, fox, dog, leaf, snake, horse, sheep, ladybird, butterfly, house, rabbit, spider, table, schoolbag, pen case, colour pencil, rubber, cat, car, bird, tin, glass, bike, computer). V okamžiku, kdy řekne anglicky nějakou věc patřící do lesa, žák si dřepne. Mladší žáci, kteří všechna slovíčka neznají, opakují po ostatních. Vybraná slovíčka jsou základní. Žáci se je učí v úvodních hodinách, v kroužku, v předškolním vzdělávání. Pojmy poté zopakujeme ještě v českém jazyce. Tímto rozvíjíme u žáků postřeh, současně opakujeme věci patřící do lesa, se kterými jsme se dosud v lese setkali, procvičujeme anglická slovíčka.

5.2.5.7 Odlévání stop lesních živočichů

Místo realizace: les v blízkosti školy

Cíl: Určit lesního živočicha podle jeho stop

Metody:

slovní – vysvětlení postupu práce

pracovní – práce s pomůckami dle pracovního postupu

Formy práce:

skupinová - žáci pracují ve skupinách dle rozřazení

Pomůcky: sádra, miska, kelímek, čistá voda, větvička na míchání, rámeček (proužek čtvrtky a kancelářská sponka), starší kulatý nůž, jemný široký štěteček

Rozvíjené kompetence:

kompetence k učení – žák získává nové vědomosti při výkladu učitele a pozorování při názorné ukázce tvorby odlívání stop

kompetence pracovní- žák vytvoří odlitek stopy lesní zvěře, pracuje bezpečně dle pokynů učitele

kompetence komunikativní – žák komunikuje ve skupině při tvorbě odlitku

kompetence občanské – vytváří si kladný vztah k přírodě

Pracovní postup:

Žákům je třeba nejprve vysvětlit, jaké stopy jsou vhodné k odlévání, tzn. co nejzřetelnější, celé, stejnoměrně otištěné, bez vmáčknutých částí např. větviček či kamínků, stopa by neměla být příliš hluboká. Pak následuje vysvětlení pracovního postupu. Ze stopy se musí nejprve opatrně vyfouknout drobné nečistoty a štětcem vymést i nečistoty z okolí. Pak kolem stopy sestavíme rámeček, který lehce vmáčkneme do země. Stopa by měla být uprostřed a kolem ní je třeba mít ještě trochu volného prostoru, aby se při zamačkávání rámečku stopa nezničila. Pak si připravíme sádro. Vsypeme ji do vody v kelímku např. od jogurtu (ne naopak, vytvořily by se hrudky). Množství stanovíme odhadem tak, aby nám vyšla na vyplnění stopy i rámečku. Sádro do vody vléváme až do té doby, kdy klesá pod hladinu. Jakmile se začne vytvářet menší kopeček sádry nad hladinou vody, je množství sádry dostačující. Směs lehce promícháme a směrem od středu stopy k okrajům rámečku začneme stopu vylévat. Je třeba dbát na to, aby se v sádře netvořily bubliny. Než nám sádra důkladně zatvrdne, jdeme se žáky hledat a vylévat další stopy. Pokud není sádra dostatečně ztuhlá snadno se zlomí. I po zaschnutí je dobré s odlitky zacházet opatrně. Do třídy by je měl přenést raději učitel. Ve třídě necháme odlitky ještě nejméně 24 hod pořádně dosušit.

Vytvořené odlitky můžeme srovnat s tabulkou a určit, který živočich zanechal v lese své stopy (příloha č. 3).

Po splnění zadaných úkolů přečte učitel dětem další vzkaz.

DOPIS č. 2

*„Milé děti, jsem rád, že jste splnili mé úkoly a doufám, že jste se něčemu novému naučili. Za to, že jste se pěkně chovali, mám pro vás odměnu. Tuto najdete v blízkosti stromu s **modrým označením**.“* Děti jdou hledat „modrý“ strom. V jeho blízkosti je pod kamenem uložena truhlice, která obsahuje poklad – čokoládové penízky, lízátko ve tvaru kytičky, čokoládová zvířátka, atd.. Na fáborku je také umístěn poslední vzkaz.

DOPIS č. 3

„Děti, mám pro vás poslední a velmi důležitý úkol. Protože jsem v celém lese sám, nestíhám uklízet všechny odpadky, které sem zlobiví lidé vyhodí. Moc by mi pomohlo, kdybyste po cestě do školy uklidili všechny odpadky, které uvidíte. Tím uděláte velkou radost všem zvířátkům lesa. Moc vám děkuji a těším se zase někdy na shledanou. Váš skřítek Lesníček“.

K tomu, aby děti mohly pomoci skřítkovi vyčistit les, musí se naučit třídít předměty podle materiálu.

5.2.5.8 Třídění předmětů z různých materiálů

Místo realizace: les v blízkosti školy

Cíl: Naučit děti rozlišovat předměty dle materiálu (třídění odpadu)

Metody:

názorně – demonstrační (učitel předvede, jak předměty třídít)

pracovní – žák sám třídí předměty

slovní - případná diskuse o nesprávně zařazených předmětech

Formy práce:

hromadná - všichni žáci se vystřídají při třídění předmětů

samostatná – každý žák sám určí, kam předmět patří

Pomůcky: plastové pytle, předměty z různých materiálů (plast, sklo, papír, přírodní materiál)

Rozvíjené kompetence:

kompetence pracovní – žák třídí předměty

kompetence komunikativní – společně s žáky kontroluje správnost vytříděných předmětů

Popis činnosti:

Učitel rozmístí na zem tři plastové pytle, které barevně rozliší (modrá, zelená, žlutá). Žáky obeznámí s tím, jaká barva pytle (v praxi kontejneru) se používá pro dané předměty. Dále má nachystanou uzavřenou papírovou krabici s otvorem, do které žáci nevidí, která obsahuje předměty z různých materiálů (např. viz. obrázek č.29). Žáci přistupují po jednom a vytahují z krabice různé předměty, které se snaží podle materiálu roztřídit. Předměty dávají do pytle, který je pro tento materiál určen. Pokud se bude jednat o jiný materiál než papír, plast a sklo, nechá si věci u sebe, společně si pak řeknou o jaký materiál by se mohlo jednat. Po vystřídání všech žáků vytáhne učitel všechny věci z pytle a společně se žáky zkontrolují, jestli je obsah pytle správný, pokud ne, společně zařadí do pytle správného.

Tímto žáky připravíme na to, aby věděli, na jaké věci se mají při úklidu lesa během vycházky zaměřit.

Následuje pomalý návrat zpět, při kterém sbíráme do označených pytlů odpadky a věci, které do lesa nepatří. Ty následně vyhodíme do kontejneru na tříděný odpad v blízkosti školy. Cestou zpět dojdeme na místo, kde jsou uloženy návnady pro drobné lesní živočichy.

Obrázek č. 14: Předměty uložené v krabici

5.2.5.9 Pozorování drobných živočichů

Místo realizace: les v blízkosti školy

Cíl: Seznámit děti s drobnými živočichy lesa

Metody:

pracovní – žák sám pozoruje živočichy

slovní - diskuse o charakteristických znacích živočichů

Formy práce:

hromadná - všichni žáci se vystřídají při pozorování živočichů

samostatná – každý žák pozoruje samostatně, údaje značí do záznamového archu

Pomůcky: lupa, pracovní list č.4

Rozvíjené kompetence:

kompetence pracovní – žák pozoruje živočichy

kompetence komunikativní – společně s žáky zkusí určit druh drobného živočicha

Popis činnosti:

Chycené živočichy pozorujeme lupou. Žáci sami přemýšlí o jaké živočichy se jedná. Pro žáky 3. ročníku má učitel připravený záznamový arch (pracovní list č.4 – str.91) , který pak všem dětem pomůže při určování živočichů. Je důležité žákům říct, že nikdy neodnášíme živočichy z volné přírody, z jejich domova. Tento pokus se provádí vždy za dozoru dospělého a po skončení pozorování živočichy vypustíme zase do volné přírody.

Po doplnění údajů do záznamového archu necháme žáky chvíli relaxovat. Posadí se do trávy a poslouchají zvuky lesa, zpěv ptáků, šustění listů a vnímají i lesní vůni. Dále si k rozvoji smyslového vnímání zahrajeme následující hru.

5.2.5.10 Hra zvířátka ve tmě

Místo realizace: okraj lesa, louka

Cíl: Rozvíjení orientace pomocí sluchu, schopnost pohybu poslepu

Metody:

slovní – učitel žákům vysvětlí pravidla hry

Organizační formy: skupinová (ve dvojicích)

Pomůcky : šátek na zavázání očí

Rozvíjené kompetence:

kompetence komunikativní – žák naslouchá ostatním

kompetence sociální – žák upevňuje sociální kontakt ve dvojici

Pracovní postup:

Žáci se rozdělí do dvojic. Každá dvojice si zvolí svůj vlastní zvuk nějakého zvířete např. kukání, syčení, bzučení, štěkání, mňoukání atd., podle kterého se bude hledat. Hráči, kteří tvoří pár se postaví na opačný konec hrací plochy a snaží se najít jeden druhého pomocí zvuků. Žáci se k sobě pomalu přibližují. Ta z dvojic, která se nejrychleji najde, vyhrává. Pro tuto hru musíme vybrat vhodné bezpečné místo, nejlépe na okraji lesa, kde nejsou pařezy a jiné nerovnosti případně na louce u lesa.

Po této činnosti se s žáky přesuneme zpět do třídy, kde si žáky z nasbíraných přírodních materiálů vytvoří svůj vlastní les.

Pracovní list č. 4: Záznamový arch k určování drobných živočichů

Drobní živočichové		
Druh nalezeného živočicha		
Místo nálezu		
Má tělo články ?	ano – ne	Kolik?
Má nohy ?	ano - ne	Kolik?
Jak jsou nohy uspořádány?	odděleně	blízko sebe
Má živočich křídla?	ano - ne	Kolik- jeden pár - dva páry - dva páry (jeden skrytý)
Živočich má:	krunýř	krovky
Tělo živočicha je:	chlupaté	hladké

5.2.6 Výroba vlastního lesa

Místo realizace: třída

Cíl: Zakončení celodenní aktivity společnou prací - žáci si vytvoří vlastní les, každá skupinka svého skřítka, výstava ve třídě.

Metody:

slovní – vysvětlení postupu práce

pracovní – vlastní činnost na tvorbě svého zvířátka, skřítka

Formy práce:

skupinová - žáci pracují ve skupinách na vytvoření skřítka

samostatná – každý žák si vytvoří své vlastní zvířátko

Pomůcky: lepidlo, přírodní materiál, papír, šablona – viz.příloha č. 4, pastelky

Rozvíjené kompetence:

kompetence pracovní – žák pracuje dle pokynů učitele, dle šablony a dle fantazie, používá doporučené pomůcky

kompetence komunikativní – žák komunikuje ve skupině při tvorbě skřítka i lesa

kompetence občanské – vytváří si kladný vztah k přírodě

Popis činnosti:

Každý žák si podle své fantazie vyrobí svůj: strom, zvířátko, rostlinku dle přiložené šablony (viz. příloha č. 4). Obrázek obkreslí na papír, potře lepidlem a nalepí na něj přírodní materiál, větvičky, listy, mech atd. Žáci můžou například motýlka dobarvovat pastelkami. Každá skupinka si pak vyrobí svého vlastního skřítka dle fantazie. Ze společných prací vytvoříme ve třídě svůj vlastní les. V lese se budou nacházet všechny přírodniny, které jsme našli – větvičky, mech, šišky, pera od ptáků, odlitky stop lesní zvěře.

5.2.6.1 Porovnání nových poznatků o lese s původními znalostmi

Místo realizace: třída

Cíl: Zjistit, jakým novým poznatkům se děti dnešní den naučily

Metody:

slovní – vysvětlení postupu práce

pracovní – kresba přírodnin a lesní zvěře

Formy práce:

samostatná – každý žák si na svůj papír nakreslí nové poznatky z lesa

Pomůcky: papír, pastelky

Rozvíjené kompetence:

kompetence pracovní – žák kreslí věci, které si z výukového dne zapamatoval

Popis činnosti:

Žáci si vezmou papír, na který si ráno nakreslili obrázky vztahující se k lesu (viz. činnost 5.2.3). Dále si vezmou záznamový arch z lesa, na který si zaznamenali všechny přírodniny a živočichy, se kterými se v lese potkali. Tyto archy mezi sebou porovnají. Metoda slouží k tomu, aby žáci sami přišli na to, že se dnes něčemu nového naučili. Tímto má i učitel jasný přehled o tom, že vycházka byla naučná a splnila svůj cíl.

Závěr:

S žáky si sedneme na koberec, společně si popovídáme o tom, jak se jim den líbil. Na úplný závěr necháme děti relaxovat. Děti se položí na koberec, zavřou oči a tiše odpočívají.

Závěr

Ve své diplomové práci jsem se zaměřila na využití regionálních prvků ve výuce na 1. stupni škol mikroregionu Konicko. Hlavním cílem mojí diplomové práce bylo vytvořit návrh projektu „Den Země“ pro školy mikroregionu Konicko s využitím regionálních prvků. Jelikož bylo výzkumem zjištěno, že malotřídní školy mikroregionu Konicko projekt ke Dni Země neorganizují, vytvořila jsem tento návrh právě pro tyto malotřídní školy. Návrh projektu může sloužit jako pomůcka pro začínající učitele, kteří si s organizováním projektů na toto téma neví rady. V teoretické části jsem se snažila o ucelený přehled o mikroregionu Konicko a o městě Konici, kulturním a přírodním bohatství, o chráněných krajinných oblastech, kterých se v našem mikroregionu nachází mnoho. Těchto informací mohou učitelé využít nejen při přírodovědných i vlastivědných vycházkách.

V praktické části jsem se věnovala výzkumu zabývajícím se organizováním projektů ke Dni Země v malotřídních a plně-organizovaných školách mikroregionu Konicko. Cílem výzkumu bylo zjistit, jakým způsobem realizují učitelé škol mikroregionu Konicko projekty ke dni Země, zmapovat rozdíl v pořádání projektů v malotřídních a plně organizovaných školách a zda školy zapojují do projektu i rodiče. K ověření jsem si stanovila čtyři hypotézy. Při výzkumu jsem použila nepřímou metodu k získávání faktů, tedy metodu dotazníkovou. Dotazník obsahoval celkem 14 otázek, z nichž některé byly rozděleny na podkapitoly. Osloveny byly všechny školy mikroregionu Konicko, tedy celkem 7 škol o počtu 30 učitelů prvního stupně základní školy. Návratnost dotazníků byla 83%, tedy ze šesti škola. Výsledky výzkumu mne překvapily a to zejména zjištění, že malotřídní školy mikroregionu Konicko projekty ke Dni Země nerealizují. Dále tedy v průzkumu odpovídali učitelé pouze plně-organizovaných škola. Výsledky výzkumu jsem shrnula do závěrečné části výzkumu.

V další části diplomové práce jsem se věnovala návrhu projektu, který je ukázkou, jak by projekt ke Dni Země mohl vypadat. Dílčí kroky projektu jsou rozpracovány včetně cílů, metod, forem a postupu práce. Cílem projektu je vzbudit v dětech zájem o přírodu, naučit je novým poznatkům o ní a upevnit vztah k přírodě, naučit se ji chránit. Jednotlivé činnosti jsou zpracovány tak, aby děti zaujali, byly pro ně srozumitelné a hlavně aby je bavily.

Tento projekt nebyl doposud realizován. Mnohé činnosti jsem si však v rámci pedagogické praxe s žáky vyzkoušela a mohu potvrdit, že se osvědčily. Žáci pracovali se zaujetím, zejména pozorování drobných živočichů je velice bavilo. Dokonce si děti past na živočichy zkoušely udělat doma na své zahradě. Další činnost, která vzbudila u žáků velký zájem bylo vylévání stop zvěře. Děti se většinou v lese přímo s lesní zvěří nesetkají. Tyto

stopy jim vytváří důkaz, že i v našem lese, blízko školy opravdu žije spousta živočichů. Také procvičování znalosti o lese formou hry s anglickými slovíčky jsem si s dětmi vyzkoušela. Je to jednoduchá hra, která se dá použít v různých předmětech, v různém terénu, v podstatě kdekoliv. Tímto jednoduchou cestou s dětmi opakujeme probrané učivo a obohacujeme jejich slovní zásobu v cizím jazyce.

Cíl diplomové práce považuji za naplněný. Podařilo se mi vytvořit návrh projektu Den Země, kterého mohou využít učitelé našeho regionu.

Na závěr bych chtěla podotknout, že jsem velice ráda, že jsem si toto téma vybrala. Studium regionu bylo pro mne velice přínosné. Ačkoliv jsem rodačkou města Konice, při studiu materiálů k diplomové práci jsem zjistila, že mám pouze stručný přehled o Konici a jejím okolí, zevrubně jsem ji však až dosud nepoznala. Studium regionu mne velice obohatilo a jsem hrdá na to, že jsem jednou z obyvatel malebné Konice.

Seznam použité literatury

1. BENNET, J.; SMITH, R. Nápady pro přírodovědu: soubor praktických námětů a zábavných činností pro vyučování prvouky a přírodovědy na 1. stupni ZŠ, Praha: Portál 1996. 127 s. ISBN 80-7178-112-6.
2. COUFALOVÁ, J. *Projektové vyučování pro 1. stupeň základní školy*. Praha: Fortuna 2006, 136 s. ISBN 80-7168-958-0.
3. Didaktický soubor pro výuku prvouky v 1.-3. ročníku - Zvířata a jejich prostředí. Olomouc: MediaDIDA s.r.o., 2010. ISBN 80-87055-12-8. 682 s.
4. Didaktický soubor pro výuku prvouky v 1. - 3. ročníku - Rostliny, stromy, keře. Olomouc: MediaDIDA s.r.o., 2010. ISBN 80-87055-15-2.
5. FABIÁNKOVÁ, B. *Didaktika prvouky*. Brno: Paido, 1995. 55 s. ISBN 8085931036.
6. GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000, ISBN 80-85931-79-6. 207 s.
7. KLIMEŠ, L. *Slovník cizích slov*. Praha: SPN, 1998. 862 s. ISBN 80-7235-023-4.
8. KOLEKTIV AUTORŮ. *Litovel, Konice a okolí*. Brno: Národohospodářská propagace Československa svazek XVIII. 1937-1938. 156 s. ISBN 14-011-67.
9. KOLEKTIV AUTORŮ. *Chráněná území ČR – Olomoucko*. Brno: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2003. 76s.
10. KUJAL, B. a kol. *Pedagogický slovník P – Ž 2. díl* Praha: SPN, 1967. 533 s. ISBN 14-011-67.
11. MÜLLER, P. F. *Místní a pomístní jména Dražanské vrchoviny v dějinách a pověstech*. Luhačovice: 2004. 283 s. ISBN 80-85948-56-7.
12. NELEŠOVSKÁ, A.; SPÁČILOVÁ, H. *Didaktika III*. 1.vyd., Olomouc: Univerzita Palackého, 2000. 254 s. ISBN 80-7067-795-3.
13. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice*. Praha: Tauris. 2001. 98 s. ISBN 80-211-0372-8.
14. PETRÁČKOVÁ, V. a kol. *Akademická slovník cizích slov II. L - Ž*. Praha: ACADEMIA. 1995. 834 s. ISBN 80-200-0524-2.
15. PINKAVA, J. *Dějiny města Konice, I. díl Od počátku do roku 1848*. Konice: Městský úřad. 1993
16. PODROUŽEK, L. *Didaktika prvouky a přírodovědy pro primární školu 1.vyd.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2003. 156 s. ISBN 80-86473-37-6
17. POVOLNÝ, F., *O regionalismu*. Brno: Oliva, 1999. 296 s.

18. PLCH, J. O uplatnění regionálních aspektů v pedagogickém působení učitele, především v literární výchově. Praha: Ústřední ústav pro vzdělávání pedagogických pracovníků, 1975. 44 s.
19. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 90 s.
20. SCHÖN, J. Z dějin vzdělávání. Základní a škola a gymnázium města Konice, Konice: ZŠ a G města Konice. 2000.
21. VENCÁLEK, J. a kol. *Haná a horní Pomoraví*. 1.vyd. Český Těšín: Olza, 1997. 111 s. ISBN 80-86082-01-6.
22. *Vzdělávací program Národní škola*. Praha: Asociace pedagogů základního školství ČR, 1997. 142 s.
23. *Vzdělávací program Základní škola*. Praha : Kolektiv autorů, 1996. 386 s.
24. *Vzdělávací program Obecná škola*, Praha: Kolektiv autorů, 2006. 219 s.
25. ZATLOUKALOVÁ, E. *Pozemkový spolek Prostějovsko*, Prostějov: Český svaz ochránců přírody – Regionální sdružení Iris, 2000. ISBN 978-80-254-5763-4.

Internetové zdroje:

26. Dostupné na WWW: <http://www.mikroregionkonicko.cz>, [cit. 2012-02-04].
27. Dostupné na WWW: <<http://www.turistik.cz/kraje/olomoucky-kraj/okres-prostejov>>, [cit. 2012-02-04].
28. Dostupné na WWW:< <http://stredovek.dv.webnode.cz/hrady-na-drahanske-vrchovine/usobrno/>>, [cit.2012-02-04].
29. Dostupné na: WWW:http://www.muzeumpv.cz/html/geol_more.html, [cit. 2012-04-04].
30. Dostupné naWWW:<<http://konice.cz/showdoc.do?docid=51#kostel>>,[cit.2012-01-05].
31. www.alternativniškoly.cz/
32. www.msmt.cz/
33. <http://www.muzeumpv.cz/>
34. <http://www.renatanet.cz/>
35. <http://www.strednimorava-tourism.cz/>
36. <http://www.mezistromy.cz/>
37. <http://www.cykloserver.cz/>
38. <http://kaiser-foto.wbs.cz/>

Seznam příloh

Příloha č. 1a: Obrázky lesních zvířat

Příloha č. 1b: Obrázky rostlin

Příloha č. 1c: Obrázky stromů

Příloha č. 2a: Přiřazení obrázků ke správným stromům

Příloha č. 2b: Přiřazení větvíček ke správným stromům

Příloha č. 2c: Přiřazení plodů ke správným obrázkům

Příloha č. 2d: Přiřazení textu ke správným obrázkům

Příloha č. 2e: Určování rostlina lesní zvěře

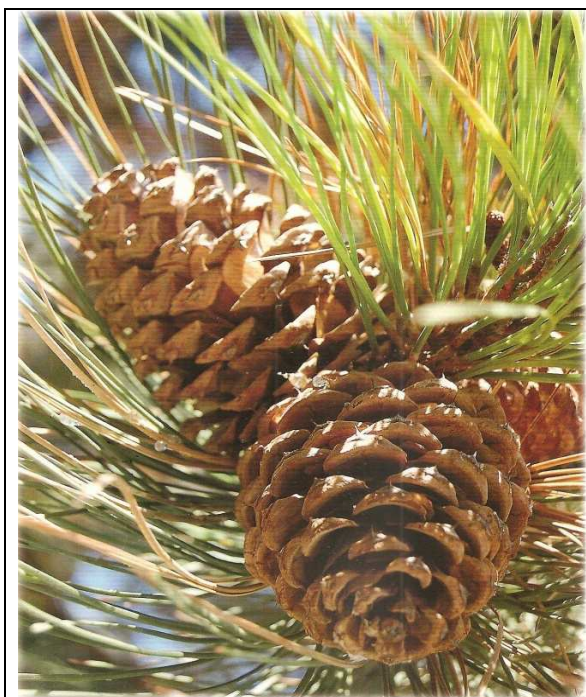
Příloha č. 3: Stopy zvěře

Příloha č. 4: Šablona k tvorbě lesa

Příloha č. 1a – Soubor obrázků pro rozdělení dětí do skupin - stromy

(Didaktický soubor pro výuku prvouky v 1.-3. ročníku - Zvířata a jejich prostředí. Olomouc: MediaDIDA s.r.o., 2010. ISBN 80-87055-12-8.)

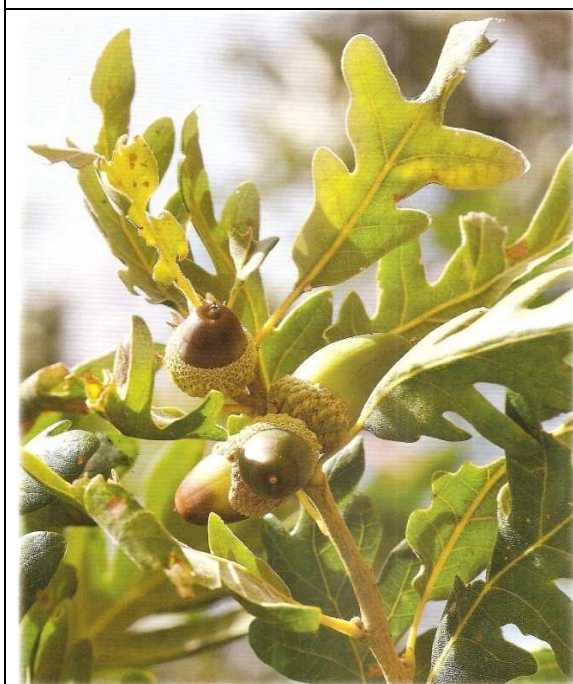
	
<p>bříza - jehněda</p>	<p>buk - kôra</p>
	
<p>bříza - kôra</p>	<p>buk - bukvice</p>

borovice - šišky

javor - plod

dub - žaludy

jedle - šišky

Příloha č. 1b – Soubor obrázků pro rozdělení dětí do skupin – zvíř

(Didaktický soubor pro výuku prvouky v 1.-3. ročníku - Zvířata a jejich prostředí. Olomouc: MediaDIDA s.r.o., 2010. ISBN 80-87055-12-8.)

	
<p>prase divoké</p>	<p>orel</p>
	
<p>srnec</p>	<p>jezevec</p>

srnec

jezevec

ježek

liška

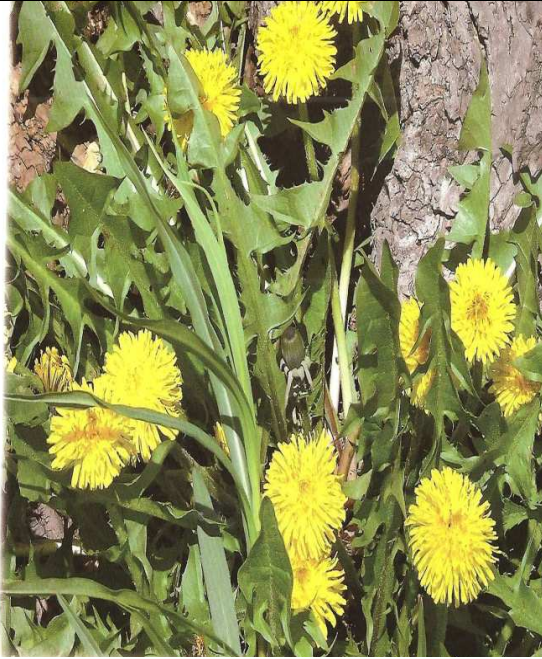
srna a kolouch

medvěd

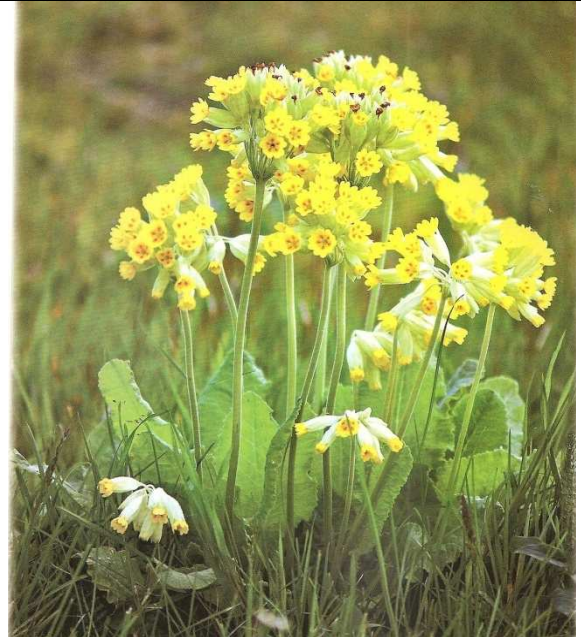
Příloha č. 1c – Soubor obrázků pro rozdělení dětí do skupin – rostliny

(Didaktický soubor pro výuku prvouky v 1.-3. ročníku - Zvířata a jejich prostředí. Olomouc: MediaDIDA s.r.o., 2010. ISBN 80-87055-12-8.)

	
<p>divizna</p>	<p>heřmánek</p>
	
<p>Kozlík lékařský</p>	<p>Sasanka</p>

smetánka

Prvosienka jarní

podběl

borůvky

Příloha č. 2a Přiřazení obrázků ke správným stromům

(<http://dum.rvp.cz/materialy/ljehlicnate-stromy.html>)

Přiřaď obrázky ke správným stromům.

SMRK

BOROVICE

JEDLE

MODŘÍN

TIS

Příloha č. 2b: Přiřazení větviček ke správným stromům

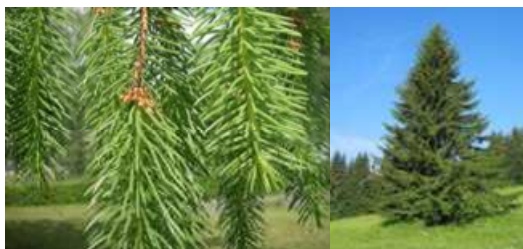
(<http://dum.rvp.cz/materialy/ljehlicnate-stromy-.html>)

Přiřaď obrázky ke správným názvům.

SMRK

BOROVICE

JEDLE

MODŘÍN

TIS

Příloha č. 2c: Přiřazení plodů ke správným obrázkům
(<http://dum.rvp.cz/materialy/ljehlicnate-stromy-html>)

Přiřad' obrázky.

		☒	☐	
		☒	☐	
		☒	☐	
		☒	☐	
		☒	☐	

Přiřaď text ke správným stromům.

SMRK

● - má špičaté jehličí a dlouhé šišky, které visí na větvích.

BOROVICE

● - má dlouhé tuhé špičaté jehličí a krátké šišky, které visí na větvích.

JEDLE

● - má jehličí ploché, na jehlicích z vrubu jsou dva bílo-modré pruhy. Šišky stojí na větvích, kde se také rozpadají.

MODŘÍN

● - má měkké, ploché jehličí. Jeho krátké šišky stojí na větvích. NA ZIMU OPADÁVÁ.

TIS

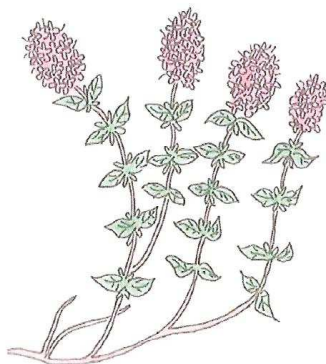
● - má měkké jehličí, které roste ve dvou řadách nad sebou. Plodem jsou červené bobule.

Příloha č. 2e : Určování rostlina lesní zvěře

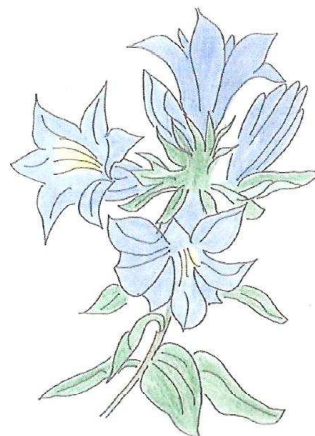
(Úkol č.1-3:<http://lesuzdar.lesy.cz/clanky/bylinkova-soutez/>)

(úkol č.4: Soubor námětů, úkolů a zajímavostí k přírodovědnému učivo pro 4.ročník, Muhlhauserová,H., 2010, s.34)

1) Podle atlasu urči názvy rostlin.

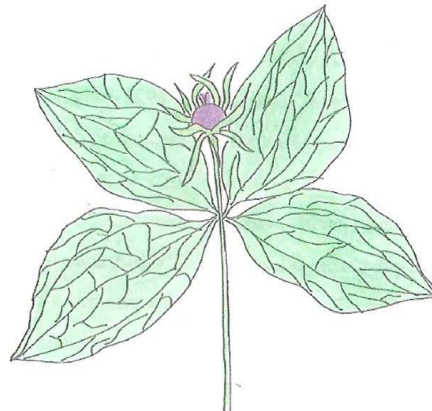
Název:.....

Název:.....

Název:.....

Název:.....

4) Pokud vyškrtneš zvířátka, která nežijí v lese, najdeš cestu z lesa ven.

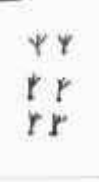

VLAŠTOVKA			ZÍZALA	K R T E K	L I Š K A	P Ě N K A V A	KAPR			SLEPICE			D A T E L	H M Ý Z	SLIMÁK	
Z A J Í C	K Á N Ě	R A C E K	PAVOUK				M A N D E L I N K A	R A K	P O T K A N	K R E Č E K	JEZEVEC				B O B R	K U Ň
			DIVOČÁK	J E L E N	VEVERKA	K U N A					H R A B O Š	K U K A Č K A	SÝKORA			
MUFLON			LÝKOŽROUT	ŽÁBA		REJSEK			SRNA							

Příloha č.3: Stopy zvěře

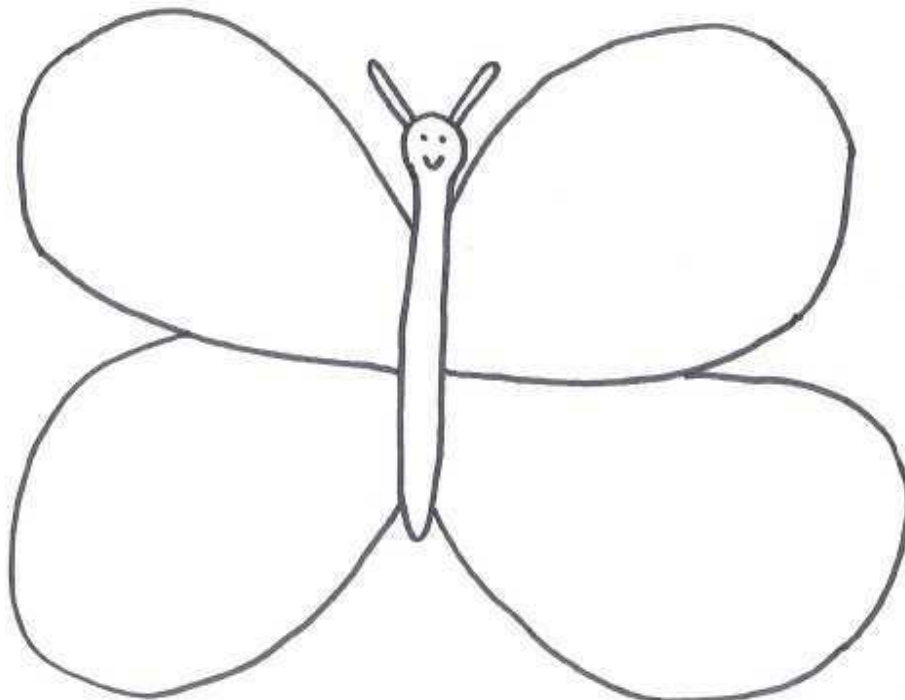
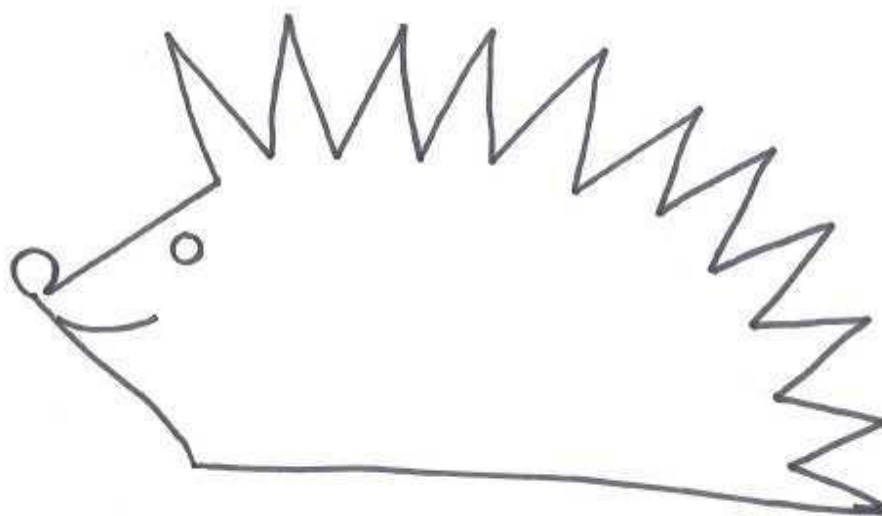
(http://kalendarium.wz.cz/cz/stopy_zvere.htm)

Pes		Liška	
Kočka domácí		Kočka divoká	
Zajíc		Srnec	
Kuna skalní		Kuna lesní	
Veverka		Lasice	
Ježek		Jezevec	
Vydra		Ondatra	
Jelen		Muflon	
Divočák		Tchoř	
Koroptev		Bažant	
Divoká husa		Divoká kachna	

Vlk		Medvěd	
Vrabc		Myš	

Příloha č. 4: Šablona k tvorbě lesa

Anotace

Jméno a příjmení:	Lenka Kučerová
Katedra:	Katedra primární pedagogiky
Vedoucí práce:	PhDr. Vlasta Hrdličková, PhD.
Rok obhajoby:	2012

Název práce:	Využití regionálních prvků v mikroregionu Konicko Návrh projektu „Den Země“
Název v angličtině:	Use of the Regional Elements in the Mikroregion of Konicko Proposal of the Project on the Day of the Earth
Anotace práce:	Diplomová práce je zaměřena na využití regionálních prvků v mikroregionu Konicko. Krátce popisuje vzdělávací programy v ČR na přelomu 21.století. Vymezuje základní pojmy region, regionalismus, regionální, mikroregion. Popisuje mikroregion Konicko a město Konice. Přináší výsledky výzkumu v mikroregionu. Zabývá se návrhem projektu ke Dni Země na školách mikroregionu Konicko.
Klíčová slova:	Národní program rozvoje vzdělávání Rámcový vzdělávací program Školní vzdělávací program Regionální princip Mikroregion Konicko
Anotace v angličtině:	The Diploma thesis is focused on using regional factors in the mikroregion of Konicko. It describes the Framework Education Programmes at the beginning of the 21st century. It defines the key words, such as a region, a regionalism, regional and a mikroregion. The thesis concentrates on the mikroregion of Konicko and Konice and also, it brings the results in the mikroregion. Finally, it deals with the proposal of the project on the Day of the Earth that can be used at schools

	in the microregion of Konicko.
Klíčová slova v angličtině:	The National Programme of the Education Development The Framework Education Programme The Schoul Framework Education Programme Regional Principle Proposal of the Project
Přílohy vázané v práci:	10 příloh
Rozsah práce:	100 stran textu + 16 stran příloh
Jazyk práce:	český